

U S T A W A

z dnia .....2017 r.

o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej¹⁾

DZIAŁ I

Zakres zastosowania ustawy

Art. 1. Ustawa reguluje zasady tymczasowego zarządzania przedsiębiorstwem przedsiębiorcy wykonującego we własnym imieniu działalność gospodarczą na podstawie wpisu do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, zwanej dalej „CEIDG”, po jego śmierci oraz kontynuowania działalności gospodarczej wykonywanej przy użyciu tego przedsiębiorstwa.

---

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego, ustawę z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, ustawę z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, ustawę z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy, ustawę z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn, ustawę z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie, ustawę z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawę z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych, ustawę z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, ustawę z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej, ustawę z dnia 13 października 1995 r. o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników, ustawę z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne, ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa, ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, ustawę z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, ustawę z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, ustawę z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, ustawę z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, ustawę z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym, ustawę z dnia 6 września 2001 r. - Prawo farmaceutyczne, ustawę z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze, ustawę z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, ustawę z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe, ustawę z dnia 22 maja 2003 r. o pośrednictwie ubezpieczeniowym, ustawę z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług, ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o pracowniczych programach emerytalnych, ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, ustawę z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, ustawę z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, ustawę z dnia 24 sierpnia 2006 r. o podatku tonażowym, ustawę z dnia 5 grudnia 2008 r. o organizacji rynku rybnego, ustawę z dnia 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym, ustawę z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych, ustawę z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych, ustawę z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej, ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze oraz ustawę z dnia 6 lipca 2016 r. o aktywizacji przemysłu okrętowego i przemysłów komplementarnych.

DZIAŁ II

Zarząd przedsiębiorstwem w spadku

Rozdział 1

Przedsiębiorstwo w spadku

Art. 2. 1. Przedsiębiorstwo w spadku obejmuje składniki niematerialne i materialne, przeznaczone do prowadzenia działalności gospodarczej przez przedsiębiorcę, stanowiące mienie przedsiębiorcy w chwili jego śmierci.

2. Jeżeli w chwili śmierci przedsiębiorcy przedsiębiorstwo w rozumieniu art. 55¹ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2017 r. poz. 459, z późn. zm.²⁾), stanowiło w całości mienie przedsiębiorcy i jego małżonka, przedsiębiorstwo w spadku obejmuje całość tego przedsiębiorstwa.

3. Przedsiębiorstwo w spadku obejmuje także składniki niematerialne i materialne, przeznaczone do prowadzenia działalności gospodarczej, nabyte przez zarządcę sukcesyjnego albo na podstawie czynności, o których mowa w art. 13, w okresie od chwili śmierci przedsiębiorcy do dnia wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego.

4. W przypadkach, o których mowa w art. 44 - art. 46, przepisy ustawy odnoszące się do przedsiębiorstwa w spadku, stosuje się odpowiednio do udziału przedsiębiorcy w majątku wspólnym wspólników spółki cywilnej.

Art. 3. Współwłaścicielem przedsiębiorstwa w spadku w rozumieniu ustawy jest:

- 1) osoba, która zgodnie z prawomocnym postanowieniem o stwierdzeniu nabycia spadku, zarejestrowanym aktem poświadczenia dziedziczenia, prawomocnym postanowieniem o wydaniu europejskiego poświadczenia spadkowego albo zarejestrowanym europejskim poświadczeniem spadkowym, nabyła składniki niematerialne i materialne, o których mowa w art. 2 ust. 1 na podstawie powołania do spadku z ustawy albo z testamentu albo nabyła przedsiębiorstwo albo udział w przedsiębiorstwie na podstawie zapisu windykacyjnego, lub
- 2) małżonek przedsiębiorcy, w przypadku, o którym mowa w art. 2 ust. 2, któremu przysługuje udział w przedsiębiorstwie w spadku, albo

---

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2017 r. poz. 933, 1132 i 1596.

- 3) jeżeli po śmierci przedsiębiorcy nastąpiło zbycie przedsiębiorstwa albo udziału w przedsiębiorstwie – osoba, która nabyła przedsiębiorstwo albo udział w przedsiębiorstwie bezpośrednio od osoby, o której mowa w pkt 1 lub 2, w tym osoba prawna albo jednostka organizacyjna, o której mowa w art. 33¹ § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, do której wniesiono przedsiębiorstwo tytułem wkładu.

Art. 4. Wielkość udziałów w przedsiębiorstwie w spadku ustala się według wielkości udziałów spadkowych lub udziałów we współwłasności przedsiębiorstwa.

Art. 5. 1. W zakresie nieuregulowanym w ustawie do prowadzenia przedsiębiorstwa w spadku przez zarządcę sukcesyjnego stosuje się odpowiednio przepisy o wykonywaniu działalności gospodarczej przez przedsiębiorcę.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do osoby dokonującej czynności, o których mowa w art. 13 ust. 2.

Rozdział 2

Ustanowienie zarządu sukcesyjnego

Art. 6. 1. Do ustanowienia zarządu sukcesyjnego wymagane jest:

- 1) powołanie zarządcy sukcesyjnego;
- 2) zgoda osoby powołanej na zarządcę sukcesyjnego na pełnienie tej funkcji;
- 3) dokonanie wpisu do CEIDG zarządcy sukcesyjnego albo zastrzeżenia, o którym mowa w art. 9 ust. 1 pkt 2.

2. Zawieszenie działalności gospodarczej nie stanowi przeszkody do ustanowienia zarządu sukcesyjnego.

3. Nie można ustanowić zarządu sukcesyjnego, jeżeli została ogłoszona upadłość przedsiębiorcy.

Art. 7. Zarząd sukcesyjny zostaje ustanowiony z chwilą:

- 1) śmierci przedsiębiorcy – w przypadku, gdy przedsiębiorca złożył wniosek o wpis do CEIDG zarządcy sukcesyjnego powołanego na podstawie art. 9 ust. 1;
- 2) dokonania wpisu do CEIDG zarządcy sukcesyjnego – w przypadkach, o których mowa w art. 10, art. 11 ust. 5 oraz art. 12.

Art. 8. 1. Na zarządcę sukcesyjnego może być powołana osoba fizyczna mająca pełną zdolność do czynności prawnych.

2. Nie może pełnić funkcji zarządcy sukcesyjnego osoba, wobec której prawomocnie orzeczono:

- 1) zakaz prowadzenia działalności gospodarczej, o którym mowa w art. 373 ust. 1 i w art. 374 ust. 1 ustawy z dnia z 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (Dz. U. z 2016 r. poz. 2171, z późn. zm.³⁾) lub
- 2) środek karny albo środek zabezpieczający w postaci zakazu prowadzenia określonej działalności gospodarczej, obejmującego działalność gospodarczą wykonywaną przez przedsiębiorcę lub działalność gospodarczą w zakresie zarządu majątkiem.

Art. 9. 1. Przedsiębiorca może powołać zarządcę sukcesyjnego w ten sposób, że:

- 1) powoła określoną osobę do pełnienia funkcji zarządcy sukcesyjnego, albo
- 2) udzielając prokury zastrzeże, że z chwilą śmierci przedsiębiorcy wskazany prokurent stanie się zarządcą sukcesyjnym.

2. Powołanie zarządcy sukcesyjnego przez przedsiębiorcę oraz zgoda osoby powołanej na zarządcę sukcesyjnego na pełnienie tej funkcji w przypadkach, o których mowa w ust. 1, wymagają zachowania formy pisemnej pod rygorem nieważności.

3. Wniosek o zmianę wpisu w CEIDG obejmującą powołanie zarządcy sukcesyjnego w przypadkach, o których mowa w ust. 1, składa przedsiębiorca.

4. Zarządca sukcesyjny powołany na podstawie ust. 1 pełni tę funkcję od chwili śmierci przedsiębiorcy.

Art. 10. Jeżeli przedsiębiorca nie złożył wniosku o wpis do CEIDG zarządcy sukcesyjnego albo zastrzeżenia, o którym mowa w art. 9 ust. 1 pkt 2, po śmierci przedsiębiorcy zarząd sukcesyjny może zostać ustanowiony wyłącznie w wyniku powołania zarządcy sukcesyjnego na podstawie art. 12.

Art. 11. 1. Do prowadzenia przedsiębiorstwa w spadku w jednym czasie może być powołany tylko jeden zarządca sukcesyjny.

2. Przedsiębiorca może powołać zarządcę sukcesyjnego, na wypadek, gdyby powołany w pierwszej kolejności zarządca sukcesyjny zrezygnował z tej funkcji albo nie mógł jej pełnić z powodu śmierci, utraty pełnej zdolności do czynności prawnych, odwołania zarządcy

---

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 2260 i 2261 oraz z 2017 r. poz. 791.

sukcesyjnego przez przedsiębiorcę albo uprawomocnienia się orzeczenia o zakazie, o którym mowa w art. 8 ust. 2.

3. Do powołania zarządcy sukcesyjnego, o którym mowa w ust. 2, przepisy art. 9 stosuje się odpowiednio.

4. Skutki powołania zarządcy sukcesyjnego, o którym mowa w ust. 2, następują, odpowiednio, z chwilą rezygnacji zarządcy sukcesyjnego powołanego w pierwszej kolejności, jego śmierci, utraty przez niego pełnej zdolności do czynności prawnych, jego odwołania przez przedsiębiorcę albo uprawomocnienia się orzeczenia o zakazie, o którym mowa w art. 8 ust. 2.

5. Jeżeli zdarzenia, o których mowa w ust. 2, zaszły przed śmiercią przedsiębiorcy, w przypadku gdy przedsiębiorca nie powołał zarządcy sukcesyjnego na wypadek zajścia tych zdarzeń, stosuje się przepisy art. 12.

Art. 12. 1. Jeżeli zarząd sukcesyjny nie został ustanowiony z chwilą śmierci przedsiębiorcy, po śmierci przedsiębiorcy zarządcę sukcesyjnego może powołać:

- 1) małżonek przedsiębiorcy, któremu przysługuje udział w przedsiębiorstwie w spadku albo
- 2) osoba, która przyjęła zapis windykacyjny, którego przedmiotem jest przedsiębiorstwo albo udział w przedsiębiorstwie, a jeżeli nie ogłoszono testamentu, w którym został uczyniony taki zapis windykacyjny – osoba, która przyjęła spadek.

2. Po uprawomocnieniu się postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku, zarejestrowaniu aktu poświadczenia dziedziczenia, uprawomocnieniu się postanowienia o wydaniu europejskiego poświadczenia spadkowego albo zarejestrowaniu europejskiego poświadczenia spadkowego, zarządcę sukcesyjnego może powołać wyłącznie współwłaściciel przedsiębiorstwa w spadku.

3. Do powołania zarządcy sukcesyjnego w przypadku, o którym mowa w ust. 1 albo 2, potrzebna jest zgoda osób, którym łącznie przysługuje udział w przedsiębiorstwie w spadku większy niż 85/100.

4. Jeżeli nie zostało wydane prawomocne postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku, nie został zarejestrowany akt poświadczenia dziedziczenia, nie zostało wydane prawomocne postanowienie o wydaniu europejskiego poświadczenia spadkowego ani nie zostało zarejestrowane europejskie poświadczenie spadkowe, wielkość udziałów w przedsiębiorstwie w spadku ustala się przy uwzględnieniu wszystkich znanych osobie powołującej zarządcę

sukcesyjnego osób, którym w chwili powołania zarządcy sukcesyjnego przysługuje udział w przedsiębiorstwie w spadku.

5. Wyrażenie zgody na powołanie zarządcy sukcesyjnego przez przedstawiciela ustawowego osoby, o której mowa w ust. 3, nieposiadającej pełnej zdolności do czynności prawnych, nie wymaga zezwolenia sądu opiekuńczego.

6. Osoba, o której mowa w ust. 1 albo 2, składa przed notariuszem oświadczenie o przysługującym jej udziale w przedsiębiorstwie w spadku oraz znanych jej innych osobach, którym przysługuje udział w przedsiębiorstwie w spadku, a osoba o której mowa w ust. 1 także oświadczenia o:

2) istnieniu lub nieistnieniu osób, które wyłączałyby znanych spadkobierców od dziedziczenia lub dziedziczyłyby wraz z nimi;

3) znanych testamentach spadkodawcy lub braku takich testamentów

– pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń.

7. Powołanie zarządcy sukcesyjnego w przypadkach, o których mowa w ust. 1 i 2, oraz zgoda każdej z osób, o których mowa w ust. 3, wymagają zachowania formy aktu notarialnego.

8. Osoba powołana na zarządcę sukcesyjnego, składa przed notariuszem oświadczenie o braku prawomocnie orzeczonych wobec niej zakazów, o których mowa w art. 8 ust. 2, pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń.

9. Powołanie zarządcy sukcesyjnego w przypadkach, o których mowa w ust. 1 i 2, notariusz zgłasza do CEIDG niezwłocznie, nie później niż w następnym dniu roboczym po powołaniu zarządcy sukcesyjnego.

10. Uprawnienie do powołania pierwszego zarządcy sukcesyjnego wygasa z upływem dwóch miesięcy od dnia śmierci przedsiębiorcy.

11. Zarządca sukcesyjny powołany w przypadkach, o których mowa w ust. 1 i 2, pełni funkcję od chwili dokonania wpisu tego zarządcy sukcesyjnego do CEIDG.

Rozdział 3

Zarząd przedsiębiorstwem w spadku do dnia ustanowienia zarządu sukcesyjnego albo wygaśnięcia uprawnienia do powołania zarządcy sukcesyjnego

Art. 13. 1. W okresie od chwili śmierci przedsiębiorcy do dnia ustanowienia zarządu sukcesyjnego, a jeżeli zarząd sukcesyjny nie został ustanowiony – do dnia wygaśnięcia uprawnienia do powołania zarządcy sukcesyjnego, osoba, o której mowa w art. 14, może

dokonywać czynności koniecznych do zachowania majątku lub możliwości prowadzenia przedsiębiorstwa w spadku, polegających w szczególności na:

- 1) zaspokajaniu wymagalnych roszczeń lub przyjmowaniu należności, które wynikają ze zobowiązań przedsiębiorcy związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, powstałych przed śmiercią przedsiębiorcy;
- 2) zbywaniu rzeczowych aktywów obrotowych w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 19 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2016 r. poz. 1047, z późn. zm.⁴⁾).

2. Osoba, o której mowa w art. 14, może także dokonywać czynności zwykłego zarządu w zakresie przedmiotu działalności gospodarczej wykonywanej przez przedsiębiorcę przed śmiercią, jeżeli ciągłość tej działalności jest konieczna do zachowania możliwości jej kontynuacji lub uniknięcia poważnej szkody.

Art. 14. 1. Osobami uprawnionymi do dokonywania czynności, o których mowa w art. 13, są:

- 1) małżonek przedsiębiorcy, któremu przysługuje udział w przedsiębiorstwie w spadku lub
- 2) spadkobierca ustawowy przedsiębiorcy – jeżeli nie ogłoszono testamentu, albo
- 3) spadkobierca testamentowy przedsiębiorcy albo zapisobierca windykacyjny, któremu zgodnie z ogłoszonym testamentem przysługuje udział w przedsiębiorstwie w spadku.

2. Po uprawomocnieniu się postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku, zarejestrowaniu aktu poświadczenia dziedziczenia, uprawomocnieniu się postanowienia o wydaniu europejskiego poświadczenia spadkowego albo zarejestrowaniu europejskiego poświadczenia spadkowego, czynności, o których mowa w art. 13, może dokonywać wyłącznie współwłaściciel przedsiębiorstwa w spadku.

3. Do osoby, o której mowa w ust. 1 albo 2, stosuje się odpowiednio przepisy art. 8.

Art. 15. Osoba, o której mowa w art. 14, dokonuje czynności, o których mowa w art. 13, w imieniu własnym, na rachunek współwłaścicieli przedsiębiorstwa w spadku.

Art. 16. Osoba, która w złej wierze dokonała czynności, o której mowa w art. 13, do której nie była uprawniona, ponosi odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez dokonanie tej czynności.

---

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 2255 oraz z 2017 r. poz. 61, 245, 791 i 1089.

Rozdział 4

Wykonywanie zarządu sukcesyjnego

Oddział 1

Zasady ogólne dotyczące zarządu sukcesyjnego

Art. 17. 1. W sprawach wynikających z prowadzenia przedsiębiorstwa w spadku zarządca sukcesyjny posługuje się dotychczasową firmą przedsiębiorcy z dodatkowym oznaczeniem „w spadku”.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do osoby dokonującej czynności, o których mowa w art. 13.

Art. 18. Zarząd sukcesyjny obejmuje zobowiązanie do prowadzenia przedsiębiorstwa w spadku oraz umocowanie do czynności sądowych i pozasądowych związanych z prowadzeniem przedsiębiorstwa w spadku.

Art. 19. 1. Zarząd sukcesyjny nie może być przeniesiony.

2. Zarządca sukcesyjny może ustanowić pełnomocnika do poszczególnej czynności lub pewnego rodzaju czynności.

Art. 20. Nie można ograniczyć zarządu sukcesyjnego ze skutkiem wobec osób trzecich.

Art. 21. 1. Zarządca sukcesyjny działa w imieniu własnym, na rachunek współwłaścicieli przedsiębiorstwa w spadku.

2. Zarządca sukcesyjny może pozywać i być pozywany sprawach wynikających z prowadzonej przez przedsiębiorcę działalności gospodarczej lub z prowadzenia przedsiębiorstwa w spadku oraz brać udział w postępowaniach administracyjnych, podatkowych i sądownoadministracyjnych w tych sprawach. W postępowaniach w takich sprawach zarządca sukcesyjny działa w imieniu własnym, na rzecz współwłaścicieli przedsiębiorstwa w spadku.

3. Oświadczeń oraz doręczeń pism w sprawach wynikających z prowadzonej przez przedsiębiorcę działalności gospodarczej lub z prowadzenia przedsiębiorstwa w spadku dokonuje się wobec zarządcy sukcesyjnego.

4. Po uprawomocnieniu się postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku, zarejestrowaniu aktu poświadczenia dziedziczenia, uprawomocnieniu się postanowienia o wydaniu europejskiego poświadczenia spadkowego albo zarejestrowaniu europejskiego

poświadczenia spadkowego, zarządca sukcesyjny udziela informacji o osobach, na rzecz których działa, na żądanie drugiej strony dokonywanej czynności.

Art. 22. 1. Zarządca sukcesyjny dokonuje czynności zwykłego zarządu w sprawach wynikających z prowadzenia przedsiębiorstwa w spadku.

2. Zarządca sukcesyjny dokonuje czynności przekraczających zakres zwykłego zarządu w sprawach wynikających z prowadzenia przedsiębiorstwa w spadku za zgodą współwłaścicieli przedsiębiorstwa w spadku, a w braku takiej zgody – za zezwoleniem sądu.

3. Jeżeli do ważności czynności przekraczającej zakres zwykłego zarządu wymagana jest forma szczególna, oświadczenie obejmujące zgodę, o której mowa w ust. 2, powinno być złożone w tej samej formie.

Art. 23. Jeżeli został ustanowiony zarząd sukcesyjny, prawo wykonawcy testamentu albo kuratora spadku do sprawowania zarządu spadkiem nie obejmuje przedsiębiorstwa w spadku.

Oddział 2

Stosunki pomiędzy współwłaścicielami przedsiębiorstwa w spadku oraz między współwłaścicielami przedsiębiorstwa w spadku a zarządcą sukcesyjnym

Art. 24. Do wynagrodzenia zarządcy sukcesyjnego stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny o zleceniu.

Art. 25. 1. Współwłaściciele przedsiębiorstwa w spadku mają prawo do udziału w zyskach i uczestniczą w stratach wynikających z prowadzenia przedsiębiorstwa w spadku, w takim stosunku, w jakim przysługuje im udział w przedsiębiorstwie w spadku.

2. Współwłaściciele przedsiębiorstwa w spadku mogą żądać podziału i wypłaty zysku pomniejszonego o należności publicznoprawne i niepokryte straty z upływem roku od dnia ustanowienia zarządu sukcesyjnego i z końcem każdego kolejnego roku za rok poprzedni.

3. Zysk przedsiębiorstwa w spadku jest wypłacany w odpowiedniej części współwłaścicielom przedsiębiorstwa w spadku przez zarządcę sukcesyjnego.

4. Na żądanie współwłaścicieli przedsiębiorstwa w spadku, zarządca sukcesyjny wypłaca im zaliczki na poczet przewidywanego zysku z prowadzenia przedsiębiorstwa w spadku, chyba że byłoby to sprzeczne z zasadami prawidłowej gospodarki. Zaliczki mogą być wypłacane wyłącznie ze środków pieniężnych.

5. Zarządca sukcesyjny dokonuje rozliczenia wypłaconych zaliczek w terminach wypłaty zysku, określonych w ust. 2.

Art. 26. 1. Niezwłocznie po ustanowieniu zarządu sukcesyjnego, zarządca sukcesyjny sporządza i składa przed notariuszem wykaz inwentarza przedsiębiorstwa w spadku, obejmujący składniki przedsiębiorstwa w spadku, z podaniem ich wartości według stanu i cen z chwili śmierci przedsiębiorcy, a także długi spadkowe związane z działalnością gospodarczą zmarłego przedsiębiorcy i ich wysokość według stanu z chwili śmierci przedsiębiorcy. W pozostałym zakresie do wykazu inwentarza przedsiębiorstwa w spadku stosuje się odpowiednio przepisy o wykazie inwentarza spadku.

2. Niezwłocznie po wygaśnięciu zarządu sukcesyjnego, zarządca sukcesyjny wydaje przedsiębiorstwo w spadku jego współwłaścicielom, a jeżeli zarząd wygał przed uprawomocnieniem się postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku, zarejestrowaniem aktu poświadczenia dziedziczenia, uprawomocnieniem się postanowienia o wydaniu europejskiego poświadczenia spadkowego albo zarejestrowaniem europejskiego poświadczenia spadkowego - osobie, która powołała zarządcę sukcesyjnego.

3. Współwłaściciel przedsiębiorstwa w spadku, któremu przysługuje udział w przedsiębiorstwie w spadku w dniu wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego, w terminie miesiąca od dnia, w którym dowiedział się o wygaśnięciu zarządu sukcesyjnego, może zażądać od zarządcy sukcesyjnego pisemnego sprawozdania z prowadzenia przedsiębiorstwa w spadku wraz ze wskazaniem stanu przedsiębiorstwa w spadku na chwilę wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego.

Oddział 3

Prowadzenie przedsiębiorstwa w spadku

Art. 27. Od chwili ustanowienia zarządu sukcesyjnego zarządca sukcesyjny wykonuje prawa i obowiązki zmarłego przedsiębiorcy wynikające z prowadzonej przez niego działalności gospodarczej oraz prawa i obowiązki w sprawach wynikających z prowadzenia przedsiębiorstwa w spadku.

Art. 28. 1. W braku odmiennych postanowień umowy lub przepisów ustawy, do umów zawartych przez przedsiębiorcę w zakresie działalności jego przedsiębiorstwa, stosuje się przepisy ust. 2 - 6.

2. W okresie od chwili śmierci przedsiębiorcy do dnia ustanowienia zarządu sukcesyjnego, każda ze stron umowy może powstrzymać się ze spełnieniem świadczenia.

Druga strona umowy zawartej przez przedsiębiorcę nie może jednak powstrzymać się ze spełnieniem świadczenia, jeżeli osoba, o której mowa w art. 14, zaofiaruje świadczenie wzajemne.

3. Bieg terminów spełnienia świadczenia oraz terminów do wykonania innych obowiązków lub uprawnień przedsiębiorcy wynikających z umowy nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu w okresie od dnia śmierci przedsiębiorcy do dnia ustanowienia zarządu sukcesyjnego, a jeżeli zarząd sukcesyjny nie został ustanowiony – do dnia upływu terminu do powołania zarządcy sukcesyjnego.

4. Bieg terminów spełnienia świadczenia oraz terminów do wykonania innych obowiązków lub uprawnień drugiej strony wynikających z umowy nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu w okresie od dnia, w którym strona ta dowiedziała się o śmierci przedsiębiorcy, do dnia ustanowienia zarządu sukcesyjnego, a jeżeli zarząd sukcesyjny nie został ustanowiony – do dnia upływu terminu do powołania zarządcy sukcesyjnego. Termin spełnienia świadczenia biegnie od dnia, w którym osoba, o której mowa w art. 14, zaofiaruje świadczenie wzajemne.

5. Do wykonywania praw i obowiązków wynikających z umów, o których mowa w ust. 1, stosuje się przepisy art. 13 - art. 16.

6. Umowy, których wykonanie zależy od osobistych przymiotów zmarłego przedsiębiorcy, rozwiązują się z chwilą śmierci przedsiębiorcy.

Art. 29. 1. W przypadku śmierci przedsiębiorcy, do umów o pracę stosuje się przepisy art. 63² ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 1666, z późn. zm.⁵⁾).

2. W okresie od chwili śmierci przedsiębiorcy do dnia wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego uprawnienia i obowiązki pracodawcy wykonuje zarządca sukcesyjny, a w przypadku jego braku – osoby, o których mowa w art. 14.

Art. 30. Za zobowiązania związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa w spadku solidarną odpowiedzialność ponoszą współwłaściciele przedsiębiorstwa w spadku.

---

⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 2138 i 2255 oraz z 2017 r. poz. 60 i 926.

Art. 31. 1. Zarządca sukcesyjny nie ponosi odpowiedzialności za zobowiązania zaciągnięte na rachunek współwłaścicieli przedsiębiorstwa w spadku, chyba że odrębne przepisy stanowią inaczej.

2. Zarządca sukcesyjny ponosi odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną na skutek nienależytego wykonywania obowiązków.

3. Odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez zarządcę sukcesyjnego, powołanego z naruszeniem przepisów art. 12, solidarnie z zarządcą sukcesyjnym ponosi osoba, która w złej wierze powołała zarządcę sukcesyjnego lub wyraziła na to zgodę, mimo że nie była do tego uprawniona.

Art. 32. W przypadku gdy zarządca sukcesyjny został powołany z naruszeniem przepisów art. 12, do prowadzenia przedsiębiorstwa w spadku przez zarządcę sukcesyjnego stosuje się odpowiednio przepisy o prowadzeniu cudzych spraw bez zlecenia.

Art. 33. 1. Osoba, która nie uczestniczyła w powołaniu zarządcy sukcesyjnego na skutek naruszenia art. 12, ponosi odpowiedzialność za zobowiązania związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa w spadku do wartości stanu czynnego przedsiębiorstwa w spadku przypadającej na jej udział, według stanu na dzień, w którym osoba ta dowiedziała się o ustanowieniu zarządu sukcesyjnego. Do ustalania stanu czynnego przedsiębiorstwa w spadku stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące ustalania stanu czynnego spadku.

2. Ograniczenie odpowiedzialności, o którym mowa w ust. 1, nie dotyczy zobowiązań powstałych po dniu, w którym współwłaściciel przedsiębiorstwa w spadku dowiedział się o ustanowieniu zarządu sukcesyjnego, chyba że niezwłocznie odwołał zarządcę sukcesyjnego, a w przypadku gdy nie był uprawniony do odwołania zarządcy sukcesyjnego – zażądał jego odwołania przez osoby uprawnione.

Oddział 4

Decyzje administracyjne, promesy, działalność regulowana i wpisy do innych rejestrów

Art. 34. Jeżeli odrębna ustawa nie stanowi inaczej, przepisy niniejszego oddziału stosuje się do koncesji, zezwoleń, licencji oraz pozwoleń, wydanych wobec przedsiębiorcy w formie decyzji organu administracji publicznej, związanych z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą, zwanych dalej „decyzjami związanymi z przedsiębiorstwem”, z wyłączeniem decyzji, które zgodnie z przepisami odrębnych ustaw nie mogą zostać wydane wobec podmiotu niebędącego osobą fizyczną.

Art. 35. 1. W przypadku śmierci przedsiębiorcy, decyzja związana z przedsiębiorstwem wygasa:

- 1) jeżeli został ustanowiony zarząd sukcesyjny - z upływem trzech miesięcy od dnia ustanowienia zarządu sukcesyjnego, chyba że w tym terminie został złożony wniosek, o którym mowa w art. 36 ust. 1,
- 2) jeżeli nie został ustanowiony zarząd sukcesyjny - z upływem sześciu miesięcy od dnia śmierci przedsiębiorcy, chyba że w tym terminie został złożony wniosek, o którym mowa w art. 41 ust. 1.

2. Postępowanie wszczęte na wniosek, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 zawiesza się z urzędu do czasu wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego, jeżeli później został złożony wniosek, o którym mowa w ust. 1 pkt 1. Gdy ustąpi przyczyna uzasadniająca zawieszenie postępowania, o której mowa w zdaniu pierwszym, postępowanie podejmowane jest z urzędu. O postanowieniu w sprawie zawieszenia albo podjęcia postępowania zawiadamia się wnoszącego wniosek, o którym mowa w ust. 1 pkt 2. Na postanowienie w sprawie zawieszenia postępowania albo podjęcia postępowania nie służy zażalenie.

3. Jeżeli nie został ustanowiony zarząd sukcesyjny, a przed upływem terminu, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, osoba, o której mowa w art. 14, zgłosiła organowi administracji publicznej, który wydał decyzję związaną z przedsiębiorstwem, zaprzestanie działalności objętej tą decyzją, decyzja związana z przedsiębiorstwem wygasa z dniem dokonania tego zgłoszenia.

Art. 36. 1. W terminie, o którym mowa w art. 35 ust. 1 pkt 1 zarządca sukcesyjny może złożyć do organu administracji publicznej, który wydał decyzję związaną z przedsiębiorstwem, wniosek o potwierdzenie możliwości wykonywania tej decyzji.

2. Organ administracji publicznej, który wydał decyzję związaną z przedsiębiorstwem, w drodze decyzji, potwierdza możliwość wykonywania decyzji związanej z przedsiębiorstwem przez zarządcę sukcesyjnego, jeżeli:

- 1) warunki do uzyskania tej decyzji, określone w przepisach odrębnych ustaw, są spełnione;
- 2) zarządca sukcesyjny przedłoży dokumenty potwierdzające spełnienie warunków, o których mowa w pkt 1;
- 3) zarządca sukcesyjny oświadczy, że przyjmuje wszystkie warunki zawarte w tej decyzji i zobowiązuje się do wykonania związanych z nią obowiązków.

3. Warunki, o których mowa w ust. 2 pkt 1, które mają charakter osobisty, uważa się za spełnione, jeżeli spełnia je zarządca sukcesyjny.

4. Zarządca sukcesyjny jest zobowiązany wykonać związane z decyzją związaną z przedsiębiorstwem obowiązki, których termin wykonania upłynął w okresie od dnia śmierci przedsiębiorcy do dnia złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 1, niezwłocznie po dniu, w którym decyzja, o której mowa w ust. 2, stała się ostateczna.

Art. 37. 1. Organ administracji publicznej, który wydał decyzję związaną z przedsiębiorstwem, w drodze decyzji, odmawia potwierdzenia możliwości wykonywania tej decyzji przez zarządcę sukcesyjnego, jeżeli nie zostały spełnione wymogi określone w art. 36 ust. 2.

2. Decyzja związana z przedsiębiorstwem wygasa z dniem, w którym decyzja, o której mowa w ust. 1, stała się ostateczna.

Art. 38. 1. W przypadku gdy spełnione są wymogi określone w art. 36 ust. 2, od dnia złożenia wniosku, o którym mowa w art. 36 ust. 1, zarządca sukcesyjny może wykonywać uprawnienia wynikające z decyzji związanej z przedsiębiorstwem. Jeżeli zarządca sukcesyjny korzysta z tego uprawnienia, jest zobowiązany wykonywać obowiązki związane z tą decyzją.

2. Jeżeli wykonywanie decyzji związanej z przedsiębiorstwem przez zarządcę sukcesyjnego groziłoby naruszeniem przepisów prawa albo interesu publicznego, organ administracji publicznej, który wydał decyzję związaną z przedsiębiorstwem, w drodze postanowienia, może zakazać jej wykonywania przez zarządcę sukcesyjnego do czasu ostatecznego rozstrzygnięcia wniosku, o którym mowa w art. 36 ust. 1. Na postanowienie zarządcy sukcesyjnemu przysługuje zażalenie.

Art. 39. 1. Przepisy art. 36 - art. 38 stosuje się odpowiednio w przypadku, gdy zarządca sukcesyjny przestał pełnić swą funkcję.

2. Kolejny zarządca sukcesyjny może złożyć wniosek o potwierdzenie możliwości wykonywania decyzji związanej z przedsiębiorstwem w terminie trzech miesięcy od dnia, w którym poprzedni zarządca sukcesyjny został wykreślony z CEIDG. Jeżeli przed złożeniem tego wniosku wydane zostało ostateczne postanowienie o zakazie wykonywania decyzji związanej z przedsiębiorstwem przez poprzedniego zarządcę sukcesyjnego, przepisu art. 38 ust. 1 nie stosuje się.

3. Jeżeli zarządca sukcesyjny nie złożył wniosku, o którym mowa w ust. 2, z upływem trzech miesięcy od dnia, w którym poprzedni zarządca sukcesyjny został wykreślony z CEIDG, decyzja związana z przedsiębiorstwem wygasa.

Art. 40. 1. W terminie, o którym mowa w art. 35 ust. 1 pkt 2 albo w art. 41, współwłaściciel przedsiębiorstwa w spadku może złożyć do organu administracji publicznej, który wydał decyzję związaną z przedsiębiorstwem, wniosek o przeniesienie na niego decyzji związanej z przedsiębiorstwem.

2. Organ administracji publicznej, który wydał decyzję związaną z przedsiębiorstwem, w drodze decyzji, przenosi decyzję związaną z przedsiębiorstwem na współwłaściciela przedsiębiorstwa w spadku przez dokonanie zmiany decyzji związanej z przedsiębiorstwem w zakresie jej adresata, jeżeli:

- 1) spełnione są warunki do uzyskania tej decyzji, określone w przepisach odrębnych ustaw;
- 2) współwłaściciel przedsiębiorstwa w spadku przedłoży dokumenty potwierdzające spełnienie warunków, o których mowa w pkt 1;
- 3) współwłaściciel przedsiębiorstwa w spadku oświadczy, że przyjmuje wszystkie warunki zawarte w tej decyzji i zobowiązuje się do wykonania związanych z nią obowiązków;
- 4) współwłaściciel przedsiębiorstwa w spadku przedłoży pisemną zgodę wszystkich pozostałych współwłaścicieli przedsiębiorstwa w spadku na przeniesienie na niego decyzji związanej z przedsiębiorstwem.

3. Warunki, o których mowa w ust. 2 pkt 1, które mają charakter osobisty, uważa się za spełnione, jeżeli spełnia je współwłaściciel przedsiębiorstwa w spadku, który złożył wniosek o przeniesienie na niego decyzji związanej z przedsiębiorstwem.

4. Zarządca sukcesyjny jest stroną postępowania wszczętego na wniosek, o którym mowa w ust. 1.

5. W przypadku śmierci przedsiębiorcy będącego współnikiem spółki cywilnej, wniosek o przeniesienie na niego decyzji związanej z przedsiębiorstwem, może złożyć także inny współnik spółki cywilnej. Przepisy ust. 1-4 stosuje się odpowiednio.

Art. 41. 1. Decyzja związana z przedsiębiorstwem wygasa z upływem sześciu miesięcy od dnia wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego, chyba że przed tym dniem został złożony wniosek, o którym mowa w art. 40 ust. 2 albo 5.

2. Jeżeli przed dniem wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego wydana została decyzja potwierdzająca możliwość wykonywania decyzji związanej z przedsiębiorstwem przez

zarządcę sukcesyjnego oraz spełnione są wymogi określone w art. 40 ust. 2, wnioskodawca może wykonywać uprawnienia wynikające z decyzji związanej z przedsiębiorstwem od dnia złożenia wniosku, o którym mowa w art. 40 ust. 1 albo 5, a w przypadku wskazanym w art. 35 ust. 2, od dnia wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego. Jeżeli wnioskodawca korzysta z tego uprawnienia, jest zobowiązany wykonywać obowiązki związane z tą decyzją.

3. Jeżeli wykonywanie decyzji związanej z przedsiębiorstwem przez wnioskodawcę groziłoby naruszeniem przepisów prawa albo interesu publicznego, organ administracji publicznej, który wydał decyzję związaną z przedsiębiorstwem, w drodze postanowienia, może zakazać jej wykonywania przez wnioskodawcę do czasu ostatecznego rozstrzygnięcia wniosku, o którym mowa w art. 40 ust. 1 albo 5. Na postanowienie wnioskodawcy przysługuje zażalenie.

4. Wnioskodawca jest zobowiązany wykonać związane z decyzją związaną z przedsiębiorstwem obowiązki, których termin wykonania upłynął w okresie od wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego do dnia złożenia wniosku o przeniesienie na niego decyzji z związanej z przedsiębiorstwem, niezwłocznie po dniu, w którym decyzja, o której mowa w art. 40 ust. 2, stała się ostateczna.

Art. 42. 1. Organ administracji publicznej, który wydał decyzję związaną z przedsiębiorstwem, w drodze decyzji, odmawia przeniesienia decyzji związanej z przedsiębiorstwem na współwłaściciela przedsiębiorstwa w spadku, jeżeli nie zostały spełnione wymogi określone w art. 40 ust. 2.

2. Decyzja związana z przedsiębiorstwem wygasa z dniem, w którym decyzja o odmowie jej przeniesienia na współwłaściciela przedsiębiorstwa w spadku albo współnika spółki cywilnej stała się ostateczna.

Art. 43. 1. Jeżeli ustawa odrębna nie stanowi inaczej, przepisy ust. 2-9 stosuje się do działalności regulowanej w rozumieniu ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1829, z późn. zm.⁶⁾) oraz do działalności wymagającej wpisu do innego rejestru prowadzonego przez organ administracji publicznej, z wyłączeniem przypadków, gdy zgodnie z przepisami odrębnych ustaw, regulujących

---

⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 780, 1948, 1997 i 2255 oraz z 2017 r. poz. 460 i 819.

wykonywanie tej działalności, do odpowiedniego rejestru nie może zostać wpisany podmiot niebędący osobą fizyczną

2. Zarządca sukcesyjny może złożyć do organu prowadzącego rejestr wniosek obejmujący zmianę oznaczenia działalności przedsiębiorcy wpisanego do rejestru na firmę przedsiębiorcy z dodatkowym oznaczeniem „w spadku” oraz ze wskazaniem imienia i nazwiska zarządcy sukcesyjnego oraz jego numeru PESEL i NIP, o ile taki numer posiada, w terminie miesiąca od dnia ustanowienia zarządu sukcesyjnego.

3. Wpis przedsiębiorcy do rejestru nie podlega wykreśleniu z chwilą śmierci przedsiębiorcy, jeżeli zarządca sukcesyjny złoży:

- 1) wniosek, o którym mowa w ust. 2;
- 2) oświadczenie o spełnieniu warunków wymaganych do wykonywania działalności wymagającej wpisu do rejestru.

4. Jeżeli warunki, o których mowa w ust. 3 pkt 2 mają charakter osobisty, powinien je spełniać zarządca sukcesyjny.

5. W przypadku, o którym mowa w ust. 3, organ prowadzący rejestr dokonuje zmiany wpisu w rejestrze.

6. Jeżeli spełnione są wymogi określone w ust. 3, zarządca sukcesyjny może wykonywać prawa wynikające z wpisu przedsiębiorcy do rejestru także przed wpisaniem do rejestru zmiany, o której mowa w ust. 5. Jeżeli zarządca sukcesyjny korzysta z tego uprawnienia, jest zobowiązany wykonywać obowiązki związane z wpisem do rejestru.

7. W pozostałym zakresie do postępowania, o którym mowa w ust. 3 i 5, stosuje się odpowiednio przepisy właściwe dla danej działalności wymagającej wpisu do właściwego rejestru.

8. W przypadku, gdy zarządca sukcesyjny przestał pełnić swą funkcję, kolejny zarządca sukcesyjny może złożyć wniosek obejmujący zmianę wpisu przedsiębiorcy w zakresie danych zarządcy sukcesyjnego, o których mowa w ust. 2, w terminie dwóch miesięcy od dnia, w którym poprzedni zarządca sukcesyjny został wykreślony z CEIDG. Przepisy ust. 3 - 7 stosuje się odpowiednio.

9. Jeżeli w terminach określonych w ust. 2 albo ust. 8 nie został złożony wniosek obejmujący zmianę wpisu przedsiębiorcy wraz z oświadczeniem, organ prowadzący rejestr wykreśla przedsiębiorcę z rejestru po upływie tych terminów.

Oddział 5

Zarząd sukcesyjny w przypadku śmierci wspólnika spółki cywilnej

Art. 44. W przypadku gdy zastrzeżono, że spadkobiercy przedsiębiorcy wejdą do spółki cywilnej na jego miejsce, jeżeli został ustanowiony zarząd sukcesyjny, prawa spadkobierców przedsiębiorcy w spółce wykonuje zarządca sukcesyjny. W takim przypadku zarządca sukcesyjny jest uprawniony i zobowiązany do prowadzenia spraw spółki oraz jej reprezentacji na dotychczasowych zasadach dla zmarłego wspólnika od dnia ustanowienia zarządu sukcesyjnego.

Art. 45. 1. W przypadku gdy nie zastrzeżono, że spadkobiercy przedsiębiorcy wejdą do spółki cywilnej na jego miejsce, a został ustanowiony zarząd sukcesyjny, z chwilą śmierci przedsiębiorcy jego spadkobiercy wchodzi do spółki na jego miejsce, jeżeli pozostali wspólnicy wyrażą na to zgodę. Zarządca sukcesyjny jest uprawniony do prowadzenia spraw spółki oraz jej reprezentacji na dotychczasowych zasadach dla zmarłego wspólnika od dnia wyrażenia zgody przez wszystkich pozostałych wspólników.

2. Zarządca sukcesyjny niezwłocznie po ustanowieniu zarządu sukcesyjnego zawiadamia o tym pozostałych wspólników na piśmie. Jeżeli wspólnik nie wyrazi sprzeciwu na piśmie w terminie czternastu dni od dnia otrzymania zawiadomienia o ustanowieniu zarządu sukcesyjnego, przyjmuje się, że wyraził zgodę, o której mowa w ust. 1. Oświadczenie o zgodzie albo sprzeciwie wobec wejścia do spółki spadkobierców przedsiębiorcy pozostali wspólnicy składają zarządcy sukcesyjnemu.

3. Do czasu wyrażenia zgody, o której mowa w ust. 1, lub upływu terminu, o którym mowa w ust. 2, pozostali wspólnicy mogą sami podejmować wszelkie czynności w zakresie prowadzenia spraw spółki.

Art. 46. 1. W przypadku gdy na skutek śmierci przedsiębiorcy w spółce cywilnej pozostaje jeden wspólnik, spółka ulega rozwiązaniu najpóźniej z upływem terminu, o którym mowa w art. 12 ust. 10, jeżeli wcześniej nie został ustanowiony zarząd sukcesyjny. Przepisy art. 44 i art. 45 ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio.

2. Jedynek wspólnik spółki cywilnej może sam podejmować wszelkie czynności w zakresie prowadzenia spraw spółki do dnia:

- 1) ustanowienia zarządu sukcesyjnego - w przypadku, o którym mowa w art. 44,
- 2) złożenia oświadczenia o zgodzie albo sprzeciwie wobec wejścia do spółki spadkobierców przedsiębiorcy - w przypadku, o którym mowa w art. 45,

3) upływu terminu, o którym mowa w art. 12 ust. 10 - w przypadku gdy wcześniej nie został ustanowiony zarząd sukcesyjny.

3. W przypadku, o którym mowa w art. 45, spółka cywilna ulega rozwiązaniu z dniem złożenia zarządcy sukcesyjnego przez jedyne go wspólnika oświadczenia na piśmie o sprzeciwie wobec wejścia do spółki spadkobierców przedsiębiorcy..

Oddział 6

Podatki w okresie zarządu sukcesyjnego

Art. 47. 1. Przedsiębiorstwo w spadku jest jednostką organizacyjną niemającą osobowości prawnej, będącą podatnikiem, o którym mowa w:

- 1) art. 1a ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2032 i 2048 oraz z 2017 r. poz. 528, z późn. zm.⁷⁾);
- 2) art. 1a ustawy z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz. U. z 2016 r. poz. 2180, 1961 i 2255);
- 3) art. 15 ust. 1a oraz art. 17 ust. 1i ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2017 r. poz. 1221);
- 4) art. 3 ust. 4 ustawy z dnia 24 sierpnia 2006 r. o podatku tonażowym (Dz. U. z 2014 r. poz. 511, z 2015 r. poz. 211 oraz z 2016 r. poz. 1948);
- 5) art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym (Dz. U. z 2017 r. poz. 43, 60 i 937);
- 6) art. 71 ust. 1 ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 471, z późn. zm.⁸⁾);
- 7) art. 8 ust. 4 ustawy z dnia 6 lipca 2016 r. o aktywizacji przemysłu okrętowego i przemysłów komplementarnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1206 i 1948).

2. Przedsiębiorstwo w spadku uznaje się także za jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej, o której mowa w art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1827, z późn. zm.⁹⁾).

---

⁷⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 2048 oraz z 2017 r. poz. 60, 528, 648, 859, 1089, 1428, 1448 i 1530.

⁸⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 1948 i 2260 oraz z 2017 r. poz. 88, 379 i 1089.

⁹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2017 r. poz. 624, 1273, 1529, 1543 i 1566.

Rozdział 5

Odwołanie zarządcy sukcesyjnego i inne zdarzenia powodujące utratę umocowania do pełnienia tej funkcji

Art. 48. 1. Przedsiębiorca może odwołać zarządcę sukcesyjnego, składając zarządcy sukcesyjnemu oświadczenie w formie pisemnej pod rygorem nieważności.

2. Wniosek o zmianę wpisu w CEIDG obejmującą informację o odwołaniu zarządcy sukcesyjnego w przypadkach, o których mowa w ust. 1, przedsiębiorca składa niezwłocznie, nie później niż w następnym dniu roboczym po zaistnieniu tego zdarzenia.

Art. 49. 1. Zarządca sukcesyjny może zrezygnować z tej funkcji składając oświadczenie przedsiębiorcy w formie pisemnej pod rygorem nieważności.

2. Wniosek o zmianę wpisu w CEIDG obejmującą informację o rezygnacji zarządcy sukcesyjnego w przypadku, o którym mowa w ust. 1, przedsiębiorca składa niezwłocznie, nie później niż w następnym dniu roboczym po dniu, w którym doszło do niego oświadczenie o rezygnacji zarządcy sukcesyjnego.

3. Zarządcy sukcesyjnemu przysługuje uprawnienie do złożenia wniosku o zmianę wpisu w CEIDG obejmującą informację o jego rezygnacji z tej funkcji w przypadku, o którym mowa w ust. 1.

Art. 50. Wniosek o zmianę wpisu w CEIDG obejmującą informację o śmierci zarządcy sukcesyjnego, utracie przez zarządcę sukcesyjnego pełnej zdolności do czynności prawnych albo o prawomocnym orzeczeniu wobec zarządcy sukcesyjnego zakazów, o których mowa w art. 8 ust. 2, przedsiębiorca składa do CEIDG niezwłocznie, nie później niż w następnym dniu roboczym po powzięciu informacji o zaistnieniu tych zdarzeń.

Art. 51. Zarządca sukcesyjny przestaje pełnić tę funkcję:

- 1) z dniem śmierci zarządcy sukcesyjnego;
- 2) z dniem utraty przez zarządcę sukcesyjnego pełnej zdolności do czynności prawnych;
- 3) z chwilą odwołania zarządcy sukcesyjnego;
- 4) z upływem terminu, o którym mowa w art. 55 ust. 2, a jeżeli wcześniej powołano kolejnego zarządcę sukcesyjnego – z chwilą powołania kolejnego zarządcy sukcesyjnego;
- 5) z dniem uprawomocnienia się orzeczenia o zakazie, o którym mowa w art. 8 ust. 2 – jednak nie później niż z dniem wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego.

Art. 52. W przypadku zajścia zdarzeń, o których mowa w art. 51, do powołania kolejnego zarządcy sukcesyjnego przepisy art. 12 ust. 1-9 i 11 stosuje się odpowiednio, chyba że przedsiębiorca powołał zarządcę sukcesyjnego, o którym mowa w art. 11 ust. 2. Uprawnienie do powołania kolejnego zarządcy sukcesyjnego wygasa po upływie miesiąca od dnia, w którym poprzedni zarządca sukcesyjny został wykreślony z CEIDG.

Art. 53. 1. Do odwołania zarządcy sukcesyjnego po śmierci przedsiębiorcy przepisy art. 12 ust. 1, 2, 4-7 i 9 stosuje się odpowiednio.

2. Do odwołania zarządcy sukcesyjnego po śmierci przedsiębiorcy potrzebna jest zgoda osób, którym łącznie przysługuje udział w przedsiębiorstwie w spadku większy niż 1/2.

Art. 54. 1. Zarządca sukcesyjny może zostać odwołany przez sąd w razie rażącego naruszenia jego obowiązków. W tym przypadku przepisu art. 53 ust. 2 nie stosuje się.

2. Na wniosek osoby uprawnionej do powołania zarządcy sukcesyjnego na podstawie art. 12 ust. 1 albo 2, sąd może jednocześnie powołać kolejnego zarządcę sukcesyjnego. W tym przypadku przepisów art. 12 nie stosuje się.

3. Odwołanie lub powołanie zarządcy sukcesyjnego, w przypadkach, o których mowa w ust. 1 i 2, sąd zgłasza do CEIDG niezwłocznie, nie później niż w następnym dniu roboczym po dniu uprawomocnienia się orzeczenia o odwołaniu lub powołaniu zarządcy sukcesyjnego.

Art. 55. 1. Po śmierci przedsiębiorcy zarządca sukcesyjny składa oświadczenie o rezygnacji z tej funkcji przed notariuszem. Notariusz zgłasza rezygnację zarządcy sukcesyjnego do CEIDG niezwłocznie, nie później niż w następnym dniu roboczym po zaistnieniu tego zdarzenia.

2. Zarządca sukcesyjny, który złożył oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, obowiązany jest działać jeszcze przez dwa tygodnie, chyba że wcześniej został powołany kolejny zarządca sukcesyjny.

Art. 56. 1. Utratę przez zarządcę sukcesyjnego pełnej zdolności do czynności prawnych, jeżeli nastąpiła po śmierci przedsiębiorcy, sąd zgłasza do CEIDG niezwłocznie, nie później niż w następnym dniu roboczym po dniu uprawomocnienia się postanowienia o ograniczeniu lub utracie zdolności do czynności prawnych przez zarządcę sukcesyjnego.

2. Informacje o zakazie prowadzenia przez zarządcę sukcesyjnego działalności gospodarczej, o którym mowa w art. 8 ust. 2 pkt 1, sąd upadłościowy zgłasza do CEIDG niezwłocznie, nie później niż w następnym dniu roboczym po dniu uprawomocnienia się zakazu.

3. Informacje o zakazie prowadzenia określonej działalności gospodarczej, o którym mowa w art. 8 ust. 2 pkt 2, Krajowy Rejestr Karny zgłasza do CEIDG niezwłocznie po zarejestrowaniu informacji o orzeczeniu tego zakazu.

Art. 57. Przepisy art. 13 - art. 16 stosuje się odpowiednio w okresie od dnia, w którym zarządca sukcesyjny przestał pełnić tę funkcję do dnia powołania kolejnego zarządcy sukcesyjnego albo wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego.

Rozdział 6

Wygaśnięcie zarządu sukcesyjnego

Art. 58. Zarząd sukcesyjny wygasa:

- 1) z upływem dwóch miesięcy od dnia śmierci przedsiębiorcy, jeżeli w tym okresie żaden ze spadkobierców przedsiębiorcy nie przyjął spadku ani zapisobierca windykacyjny nie przyjął zapisu windykacyjnego obejmującego przedsiębiorstwo albo udział w przedsiębiorstwie, chyba że zarządca sukcesyjny działa na rzecz małżonka przedsiębiorcy;
- 2) z dniem uprawomocnienia się postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku, zarejestrowania aktu poświadczenia dziedziczenia, uprawomocnienia się postanowienia o wydaniu europejskiego poświadczenia spadkowego albo zarejestrowania europejskiego poświadczenia spadkowego, jeżeli jeden spadkobierca albo zapisobierca windykacyjny nabył przedsiębiorstwo w spadku w całości;
- 3) z dniem nabycia przedsiębiorstwa w spadku w całości przez jedną osobę, o której mowa w art. 3 pkt 3;
- 4) z upływem miesiąca od dnia wykreślenia zarządcy sukcesyjnego z CEIDG, chyba że w tym okresie powołano kolejnego zarządcę sukcesyjnego;
- 5) z dniem ogłoszenia upadłości przedsiębiorcy;
- 6) z dniem dokonania działu spadku obejmującego przedsiębiorstwo w spadku;
- 7) z upływem dwóch lat od dnia śmierci przedsiębiorcy.

Art. 59. 1. Sąd upadłościowy zgłasza do CEIDG ogłoszenie upadłości przedsiębiorcy po jego śmierci.

2. Notariusz zgłasza do CEIDG nabycie przedsiębiorstwa w spadku w całości przez jedną osobę, o której mowa w art. 3 pkt 3 niezwłocznie, nie później niż w następnym dniu roboczym po dniu zajścia tego zdarzenia.

3. Odpowiednio notariusz albo sąd zgłasza do CEIDG:

- 1) uprawomocnienie się postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku, zarejestrowanie aktu poświadczenia dziedziczenia, uprawomocnienie się postanowienia o wydaniu europejskiego poświadczenia spadkowego albo zarejestrowanie europejskiego poświadczenia spadkowego, jeżeli jeden spadkobierca albo zapisobierca windykacyjny nabył przedsiębiorstwo w spadku w całości;
- 2) dokonanie działu spadku obejmującego przedsiębiorstwo w spadku
– niezwłocznie, nie później niż w następnym dniu roboczym po dniu zajściu zdarzenia podlegającego zgłoszeniu.

4. Wygaśnięcie zarządu sukcesyjnego w przypadku, o którym mowa w art. 58 pkt 1, zgłasza do CEIDG zarządca sukcesyjny, niezwłocznie, nie później niż w następnym dniu roboczym po dniu wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego.

5. Wygaśnięcie zarządu sukcesyjnego w pozostałych przypadkach ujawnia się w CEIDG z urzędu po upływie terminów określonych w art. 58 pkt 4 i 7 albo niezwłocznie po zgłoszeniu do CEIDG zdarzeń, o których mowa w art. 58 pkt 2, 3, 5 i 6.

Art. 60. 1. Sąd z ważnych przyczyn może przed wygaśnięciem zarządu sukcesyjnego przedłużyć okres zarządu sukcesyjnego na czas nie dłuższy niż pięć lat od dnia śmierci przedsiębiorcy. W takim przypadku zarząd sukcesyjny wygasa z upływem okresu określonego przez sąd.

2. Przedłużenie okresu zarządu sukcesyjnego sąd zgłasza do CEIDG niezwłocznie, nie później niż w następnym dniu roboczym po uprawomocnieniu się postanowienia o przedłużeniu okresu zarządu sukcesyjnego.

DZIAŁ III

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 61. W ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1257) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 30 dodaje się § 4a w brzmieniu:

„§ 4a. W sprawach dotyczących praw zbywalnych lub dziedzicznych, wynikających z prowadzenia przedsiębiorstwa strony, w przypadku jej śmierci w toku postępowania, jeżeli został ustanowiony zarząd sukcesyjny przedsiębiorstwem strony, na jej miejsce wstępuje zarządca sukcesyjny. W przypadku wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego do postępowania toczącego się z udziałem zarządcy sukcesyjnego na jego miejsce wstępują spadkobiercy zmarłej strony.”;

2) w art. 97 w § 1:

a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) w razie śmierci strony lub jednej ze stron, jeżeli wezwanie spadkobierców zmarłej strony albo zarządcy sukcesyjnego do udziału w postępowaniu nie jest możliwe i nie zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 30 § 5, a postępowanie nie podlega umorzeniu jako bezprzedmiotowe (art. 105);”

b) po pkt 3 dodaje się pkt 3a w brzmieniu:

„3a) w razie wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego, jeżeli postępowanie toczyło się z udziałem zarządcy sukcesyjnego, wezwanie spadkobierców zmarłej strony do udziału w postępowaniu nie jest możliwe i nie zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 30 § 5, a postępowanie nie podlega umorzeniu jako bezprzedmiotowe (art. 105);”

c) art. 99 otrzymuje brzmienie:

„Art. 99. Organ administracji publicznej, który z przyczyny określonej w art. 97 § 1 pkt 1 - 3a zawiesił postępowanie wszczęte z urzędu, poczyni równocześnie niezbędne kroki w celu usunięcia przeszkody do dalszego prowadzenia postępowania. Tak samo postąpi organ w razie zawieszenia z tej samej przyczyny postępowania wszczętego na żądanie strony, jeżeli interes społeczny przemawia za załatwieniem sprawy.”

Art. 62. W ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2017 r. poz. 459, z późn. zm.¹⁰⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 109¹ § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Prokura jest pełnomocnictwem udzielonym przez przedsiębiorcę podlegającego obowiązkowi wpisu do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej albo do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, które obejmuje umocowanie do czynności sądowych i pozasądowych, jakie są związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa.”

2) w art. 109⁷:

a) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Prokura wygasa wskutek wykreślenia przedsiębiorcy z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej albo z rejestru przedsiębiorców

---

¹⁰⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2017 r. poz. 933, 1132 i 1596.

Krajowego Rejestru Sądowego, a także ogłoszenia upadłości, otwarcia likwidacji oraz przekształcenia przedsiębiorcy.”,

b) § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Utrata przez przedsiębiorcę zdolności do czynności prawnych nie powoduje wygaśnięcia prokury.”;

3) w art. 109⁸ § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Udzielenie i wygaśnięcie prokury przedsiębiorca powinien zgłosić do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej albo rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego.”;

4) w art. 1037 dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. Jeżeli do spadku należy przedsiębiorstwo, umowa o dział spadku powinna być zawarta w formie pisemnej z podpisami notarialnie poświadczonymi.”;

5) w art. 1038 dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. Sądowy częściowy dział spadku może nastąpić w szczególności z tego powodu, że w skład spadku wchodzi przedsiębiorstwo.”;

6) po art. 1038 dodaje się art. 1038¹ w brzmieniu:

„Art. 1038¹. W przypadku gdy w skład spadku wchodzi przedsiębiorstwo, dział spadku obejmuje to przedsiębiorstwo z uwzględnieniem potrzeby zapewnienia kontynuacji prowadzonej przy jego użyciu działalności gospodarczej, chyba że spadkobiercy oraz małżonek spadkodawcy, któremu przysługuje udział we własności przedsiębiorstwa nie osiągnęli porozumienia co do kontynuacji działalności przedsiębiorstwa.”.

Art. 63. W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1822, z późn. zm.¹¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 174:

a) w § 1 w pkt 5 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 6 w brzmieniu:

„6) jeżeli zarządca sukcesyjny przestał pełnić tę funkcję albo zarząd sukcesyjny wygasł, jeżeli postępowanie toczyło się z udziałem zarządcy sukcesyjnego.”,

---

¹¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 1823, 1860, 1948, 2138, 2199, 2260 i 2261 oraz z 2017 r. poz. 67, 85, 187, 768, 933, 1133, 1136, 1452, 1475, 1596 i 1727.

b) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. W przypadkach wymienionych w § 1 pkt 1, 4 i 6 zawieszenie ma skutek od chwili zdarzeń, które je spowodowały. Zawieszając postępowanie, sąd z urzędu uchyla orzeczenia wydane po nastąpieniu tych zdarzeń, chyba że nastąpiły one po zamknięciu rozprawy.”;

2) w art. 180:

a) w § 1 w pkt 5 lit. d kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 6 i 7 w brzmieniu:

„6) jeżeli zarządca sukcesyjny, z którego udziałem toczyło się postępowanie, przestał pełnić tę funkcję – z dniem zgłoszenia się lub wskazania kolejnego zarządcy sukcesyjnego;

7) w razie wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego – z chwilą zgłoszenia się lub wskazania następców prawnych zmarłego, na rzecz których działał zarządca sukcesyjny.”,

b) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Jeżeli w ciągu roku od dnia postanowienia o zawieszeniu postępowania nie zgłoszą się lub nie zostaną wskazani następcy prawni zmarłego, o których mowa w § 1 pkt 1 lub 7, a postępowanie nie zostanie podjęte z udziałem zarządcy sukcesyjnego, sąd może z urzędu zwrócić się do sądu spadku o ustanowienie kuratora spadku, chyba że kurator taki już wcześniej został ustanowiony.”;

3) po art. 180 dodaje się art. 181a w brzmieniu:

„Art. 181a. Na wniosek zarządcy sukcesyjnego działającego na rzecz następców prawnych zmarłej strony lub na wniosek drugiej strony sąd postanowi podjąć postępowanie z udziałem zarządcy sukcesyjnego, jeżeli postępowanie dotyczy spraw wynikających z prowadzenia przedsiębiorstwa zmarłej strony objętego zarządem sukcesyjnym.”;

4) w art. 635:

a) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Wniosek może zgłosić każdy, kto uprawdopodobni, że jest spadkobiercą, uprawnionym do zachowku lub zapisobiercą, a ponadto wykonawcą testamentu, zarządca sukcesyjny, współwłaściciel rzeczy, współuprawniony co do praw pozostałych po spadkodawcy, wierzyciel mający pisemny dowód należności

przeciwko spadkodawcy oraz Skarb Państwa reprezentowany przez naczelnika właściwego urzędu skarbowego.”,

b) po § 2¹ dodaje się § 2² w brzmieniu:

„§ 2². Wniosek zarządcy sukcesyjnego ogranicza się do zabezpieczenia przedsiębiorstwa.”;

5) w części pierwszej w księdze drugiej w tytule II w dziale IV po rozdziale 6 dodaje się rozdział 6¹ w brzmieniu:

„Rozdział 6¹

Sprawy dotyczące zarządu sukcesyjnego

Art. 665¹. W sprawach dotyczących zarządu sukcesyjnego właściwy jest sąd spadku.

Art. 665². § 1. Wniosek o wydanie zezwolenia na dokonanie czynności przekraczającej zakres zwykłego zarządu składa zarządca sukcesyjny.

§ 2. Na postanowienie sądu w przedmiocie zezwolenia, o którym mowa w § 1, przysługuje apelacja.

Art. 665³. § 1. Wniosek o odwołanie zarządcy sukcesyjnego z powodu rażącego naruszenia jego obowiązków może zgłosić każdy, kto ma w tym interes prawny.

§ 2. W postępowaniu wszczętym na wniosek, o którym mowa w § 1, osoba uprawniona do powołania zarządcy sukcesyjnego, nawet jeżeli nie jest wnioskodawcą, może złożyć wniosek o powołanie wskazanej osoby jako zarządcy sukcesyjnego w miejsce odwołanego zarządcy sukcesyjnego.

Art. 665⁴. Wniosek o przedłużenie zarządu sukcesyjnego z ważnych przyczyn na czas nie dłuższy niż 5 lat od dnia śmierci przedsiębiorcy może złożyć każda osoba, na rzecz której działa zarządca sukcesyjny.”;

6) w art. 667 dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. W przypadku gdy w skład spadku wchodzi przedsiębiorstwo, jeżeli ustanowiono zarząd sukcesyjny tym przedsiębiorstwem, jest ono wyłączone z zarządu majątkiem spadkowym przez kuratora spadku.”;

7) w art. 670 dotychczasową treść oznacza się jako § 1 i dodaje się § 2 w brzmieniu:

„§ 2. Sąd ustala, czy w skład spadku wchodzi przedsiębiorstwo w spadku objęte zarządem sukcesyjnym.”;

8) art. 780 otrzymuje brzmienie:

„Art. 780. Jeżeli ustanowiono zarządcę masy majątkowej, zarządcę sukcesyjnego lub kuratora spadku albo gdy powołano wykonawcę testamentu, do egzekucji z mienia poddanego ich pieczy konieczny jest tytuł egzekucyjny wydany przeciwko tym osobom. Przepis § 2 artykułu poprzedzającego stosuje się odpowiednio.”;

9) w art. 788 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Za przejście uprawnień lub obowiązków, o których mowa w paragrafie poprzedzającym, uważa się również zmiany w prawie rozporządzania mieniem wywołane ustanowieniem zarządcy masy majątkowej, kuratora spadku, wykonawcy testamentu lub zarządcy sukcesyjnego, jak również wygaśnięciem funkcji zarządcy masy majątkowej, zarządcy sukcesyjnego, kuratora spadku lub wykonawcy testamentu.”;

10) art. 819 otrzymuje brzmienie:

„Art. 819. § 1. Organ egzekucyjny zawiesza postępowanie z urzędu również w razie śmierci wierzyciela lub dłużnika. Postępowanie podejmuje się z udziałem spadkobierców zmarłego albo - w zakresie w jakim dotyczy ono praw i obowiązków wynikających z działalności gospodarczej - z udziałem zarządcy sukcesyjnego, jeżeli został ustanowiony.

§ 2. Jeżeli spadkobiercy dłużnika nie objęli spadku albo nie są znani, a nie ma kuratora spadku, sąd na wniosek wierzyciela ustanowi dla nich kuratora, chyba że egzekucja dotyczy obowiązków wynikających z działalności gospodarczej, a został ustanowiony zarządca sukcesyjny.”;

11) art. 837 otrzymuje brzmienie:

„Art. 837. Dłużnik może powoływać się na ograniczenie odpowiedzialności tylko wówczas, gdy ograniczenie to zostało zastrzeżone w tytule wykonawczym. Zastrzeżenie nie jest konieczne, jeżeli świadczenie zostało zasądzone od nabywcy majątku, od zarządcy ustanowionego przez sąd, kuratora spadku lub wykonawcy testamentu z powierzonego im majątku, od zarządcy sukcesyjnego albo od Skarbu Państwa jako spadkobiercy.”.

Art. 64. W ustawie z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2017 poz. 1201 i 1475) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1a po pkt 19 dodaje się pkt 19a w brzmieniu:

- „19a) zarządcy przedsiębiorstwa w spadku – rozumie się przez to: przed ustanowieniem zarządu sukcesyjnego - osobę, która dokonała zgłoszenia, o którym mowa w art. 12 ust. 1c ustawy z dnia 13 października 1995 r. o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników (Dz. U. z 2017 r. poz. 869), a po ustanowieniu zarządu sukcesyjnego - zarządcę sukcesyjnego, o którym mowa w ustawie z dnia ... o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej (Dz. U. poz. ...), a w braku zarządcy sukcesyjnego - osobę, o której mowa w art. 14 ustawy z dnia ... o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej;”;
- 2) po art. 6 dodaje się art. 6a w brzmieniu:
„Art. 6a. Przepis art. 6 stosuje się do zarządcy przedsiębiorstwa w spadku, jeżeli zobowiązany będący przedsiębiorcą zmarł przed wszczęciem postępowania egzekucyjnego.”;
- 3) po art. 27c dodaje się art. 27d w brzmieniu:
„Art. 27d. § 1. W przypadku gdy zobowiązany będący przedsiębiorcą zmarł przed wszczęciem postępowania egzekucyjnego, wierzyciel w tytule wykonawczym wskazuje imię i nazwisko zobowiązanego oraz firmę zobowiązanego z dodatkowym oznaczeniem „w spadku”.
§ 2. Tytuł wykonawczy, o którym mowa w § 1, uprawnia do przeprowadzenia egzekucji z majątku przedsiębiorstwa w spadku. Prawa i obowiązki zobowiązanego wykonuje zarządca przedsiębiorstwa w spadku.”;
- 4) po art. 28c dodaje się art. 28d w brzmieniu:
„Art. 28d. § 1. Jeżeli zobowiązany będący przedsiębiorcą zmarł po wszczęciu postępowania egzekucyjnego, organ egzekucyjny wydaje postanowienie o nadaniu tytułowi wykonawczemu klauzuli o skierowaniu egzekucji przeciwko przedsiębiorstwu w spadku. Postanowienie doręcza się zarządcy przedsiębiorstwa w spadku. Na postanowienie przysługuje zażalenie.
§ 2. W przypadku, o którym w § 1, przepis art. 27d § 2 stosuje się odpowiednio.
§ 3. W przypadku, o którym mowa w § 1, dokonane czynności egzekucyjne pozostają w mocy, a uprzednio wszczęta egzekucja administracyjna jest kontynuowana poprzez dalszą realizację uprzednio zastosowanych środków egzekucyjnych lub zastosowanie kolejnych środków egzekucyjnych.”;
- 5) w art. 56 po § 1 dodaje się § 1a i 1b w brzmieniu:

„§ 1a. Przepisu § 1 pkt 2 nie stosuje się, jeżeli z chwilą śmierci zobowiązanego został ustanowiony zarząd sukcesyjny.

§ 1b. Postępowanie egzekucyjne prowadzone przeciwko przedsiębiorstwu w spadku ulega zawieszeniu w całości:

- 1) z upływem dwóch miesięcy od dnia śmierci zobowiązanego będącego przedsiębiorcą, jeżeli nie powołano zarządcy sukcesyjnego;
  - 2) w razie uchylecia postanowienia o nadaniu tytułowi wykonawczemu klauzuli o skierowaniu egzekucji przeciwko przedsiębiorstwu w spadku;
  - 3) w razie wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego.”;
- 6) w art. 57:
- a) w § 2 wyrazy „art. 56 § 1 pkt 2” zastępuje się wyrazami „art. 56 § 1 pkt 2 i § 1b”;
  - b) po § 2 dodaje się § 2a w brzmieniu:

„§ 2a. W razie zawieszenia postępowania egzekucyjnego z przyczyny określonej w art. 56 § 1b pkt 2 organ egzekucyjny podejmuje zawieszone postępowanie z dniem wydania postanowienia o nadaniu tytułowi wykonawczemu kolejnej klauzuli o skierowaniu egzekucji przeciwko przedsiębiorstwu w spadku. Przepisy art. 28d § 1 zdanie drugie i trzecie, § 2 i 3 stosuje się odpowiednio.”;
  - c) w § 3 wyrazy „art. 56 § 1 pkt 2” zastępuje się wyrazami „art. 56 § 1 pkt 2 i § 1b”.

Art. 65. W ustawie z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 1666, z późn. zm.¹²⁾) w art. 63²:

- 1) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Z dniem śmierci pracodawcy umowy o pracę z pracownikami wygasają, z zastrzeżeniem przepisów § 3 - 11.”;

- 2) po § 3 dodaje się § 4 - 11 w brzmieniu:

„§ 4. Przepis § 1 nie ma zastosowania w przypadku ustanowienia zarządu sukcesyjnego z chwilą śmierci pracodawcy, zgodnie z przepisami ustawy z dnia ... o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej (Dz. U. poz. ...), zwanej dalej „ustawą”. W takim przypadku umowy o pracę z pracownikami wygasają z dniem wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego, chyba że przed tym dniem nastąpiło przejęcie pracownika przez nowego pracodawcę na zasadach określonych w art. 23¹.

---

¹²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 2138 i 2255 oraz z 2017 r. poz. 60 i 926.

§ 5. W przypadku gdy zgodnie z przepisami ustawy nie ustanowiono zarządu sukcesyjnego z chwilą śmierci pracodawcy, umowy o pracę wygasają z upływem 30 dni od dnia śmierci pracodawcy, chyba że przed upływem tego terminu osoba wskazana w art. 14 ustawy albo zarządca sukcesyjny uzgodni z pracownikiem, na mocy pisemnego porozumienia stron, że stosunek pracy będzie kontynuowany na dotychczasowych zasadach:

- 1) do dnia ustanowienia zarządu sukcesyjnego albo wygaśnięcia uprawnienia do powołania zarządcy sukcesyjnego – jeżeli porozumienie z pracownikiem zawiera osoba, o której mowa w art. 14 ustawy,
- 2) do dnia wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego – jeżeli porozumienie z pracownikiem zawiera zarządca sukcesyjny.

Strony porozumienia mogą także uzgodnić wcześniejszy termin rozwiązania umowy o pracę.

§ 6. W przypadku, o którym mowa w § 5, umowa o pracę na czas określony rozwiązuje się z upływem czasu, na który została zawarta, jeżeli termin jej rozwiązania przypada przed upływem 30 dni od dnia śmierci pracodawcy, chyba że strony uzgodnią wcześniejszy termin rozwiązania umowy. Jeżeli termin rozwiązania umowy na czas określony przypada po upływie 30 dni od dnia śmierci pracodawcy umowa o pracę wygasa z dniem wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego albo wygaśnięcia uprawnienia do powołania zarządcy sukcesyjnego, chyba że wcześniej rozwiąże się z upływem czasu, na który została zawarta albo strony uzgodnią wcześniejszy termin rozwiązania umowy.

§ 7. Okres od dnia śmierci pracodawcy do dnia uzgodnienia albo wygaśnięcia umów o pracę zgodnie z § 5, jest okresem usprawiedliwionej nieobecności w pracy, za który pracownik nie zachowuje prawa do wynagrodzenia.

§ 8. W okresie, o którym mowa w § 7, osoba wskazana w art. 14 ustawy, a jeżeli został ustanowiony zarząd sukcesyjny – zarządca sukcesyjny, może polecić pracownikowi wykonywanie pracy zgodnej z jego umową o pracę, określając okres wykonywania pracy przez pracownika i wymiar czasu pracy.

§ 9. Jeżeli zgodnie z przepisami ustawy nie ustanowiono zarządu sukcesyjnego w przypadku uzgodnienia, o którym mowa w § 5 pkt 1, umowy o pracę wygasają z dniem upływu terminu do powołania zarządcy sukcesyjnego, chyba że strony uzgodniły wcześniejszy termin rozwiązania umowy o pracę.

§ 10. Jeżeli zgodnie z przepisami ustawy ustanowiono zarząd sukcesyjny, w przypadku uzgodnienia, o którym mowa w § 5 pkt 2 umowy o pracę wygasają z dniem wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego, chyba że wcześniej nastąpiło przejęcie pracownika przez nowego pracodawcę na zasadach określonych w art. 23¹.

§ 11. W razie ponownego zatrudniania pracowników w tej samej grupie zawodowej, zarządca sukcesyjny zatrudnia na poprzednich warunkach pracownika, którego umowa o pracę wygasła z powodu śmierci pracodawcy, jeżeli pracownik ten zgłosi zamiar podjęcia zatrudnienia w ciągu miesiąca od dnia ustanowienia zarządu sukcesyjnego.”.

Art. 66. W ustawie z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn (Dz. U. z 2017 r. poz. 833 i 858) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 4 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Zwolnienia określone w ust. 1, art. 4a i 4b stosuje się, jeżeli w chwili nabycia nabywca posiadał obywatelstwo polskie lub obywatelstwo jednego z państw członkowskich Unii Europejskiej lub państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub miał miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub na terytorium takiego państwa.”;

2) po art. 4a dodaje się art. 4b w brzmieniu:

„Art. 4b. 1. Zwalnia się od podatku nabycie w drodze dziedziczenia lub zapisu windykacyjnego własności przedsiębiorstwa osoby fizycznej lub udziału w nim, pod warunkiem:

1) zgłoszenia przez nabywcę nabycia własności przedsiębiorstwa lub udziału w nim właściwemu naczelnikowi urzędu skarbowego w terminie 6 miesięcy od dnia uprawomocnienia się orzeczenia sądu stwierdzającego nabycie spadku, zarejestrowania aktu poświadczenia dziedziczenia, uprawomocnienia się orzeczenia sądu o wydaniu europejskiego poświadczenia spadkowego lub zarejestrowania europejskiego poświadczenia spadkowego;

2) prowadzenia tego przedsiębiorstwa przez nabywcę przez okres co najmniej 5 lat od dnia jego nabycia.

2. Jeżeli przedsiębiorstwo przypadnie więcej niż jednej osobie, zwolnienie przysługuje tym nabywcom, którzy będą je prowadzili przez okres, o którym mowa w ust. 1 pkt 2.

3. Warunek określony w ust. 1 pkt 2 i w ust. 2 uważa się za zachowany także w przypadku, gdy przedsiębiorstwo zostało w całości wniesione jako wkład do spółki, a objęte w zamian udziały lub akcje nie zostaną zbyte przed upływem 5 lat od dnia nabycia przedsiębiorstwa lub udziału w nim.

4. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór zgłoszenia o nabyciu własności przedsiębiorstwa lub udziału w nim oraz zakres danych w nim zawartych, w szczególności:

- 1) dane identyfikujące podatników obowiązanych do złożenia zgłoszenia przedsiębiorstwa;
- 2) dane identyfikujące oraz ostatni adres spadkodawcy, po którym została nabyta własność przedsiębiorstwa;
- 3) dane dotyczące rzeczy lub praw majątkowych, wchodzących w skład nabytego przedsiębiorstwa oraz wielkość nabytego w nim udziału
– uwzględniając konieczność potwierdzenia nabycia w celu skorzystania ze zwolnienia.”;

3) w art. 7 po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:

„3a. Długi i ciężary związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa, o którym mowa w art. 4b, obciążają to przedsiębiorstwo i nie podlegają odliczeniu od wartości pozostałych rzeczy lub praw majątkowych stanowiących przedmiot spadku.”.

Art. 67. W ustawie z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (Dz. U. z 2016 r. poz. 1796, z późn. zm.¹³⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 79 po pkt 1b dodaje się pkt 1c w brzmieniu:

„1c) podejmuje czynności związane z zarządem sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej, ”;

2) w art. 95c w § 2 w pkt 9 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 10 w brzmieniu:

„10) oświadczenie, czy w skład spadku wchodzi przedsiębiorstwo w spadku objęte zarządem sukcesyjnym.”.

3) w dziale II po rozdziale 3b dodaje się rozdział 3c w brzmieniu:

---

¹³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 1948, 2175 i 2261.

„Rozdział 3c

Czynności związane z zarządaniem sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej

Art. 95z. Notariusz sporządza akt powołania zarządcy sukcesyjnego albo akt odwołania zarządcy sukcesyjnego w przypadkach wskazanych w ustawie z dnia ... o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej (Dz. U. poz. ...), zwanej w niniejszym rozdziale „ustawą”.

Art. 95za. Przed sporządzeniem aktu powołania albo aktu odwołania zarządcy sukcesyjnego, notariusz spisuje protokół.

Art. 95zb. Przystępując do spisania protokołu powołania albo odwołania zarządcy sukcesyjnego, notariusz poucza osoby biorące udział w spisaniu protokołu o obowiązku ujawnienia wszelkich okoliczności objętych treścią protokołu oraz o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywych oświadczeń.

Art. 95zc. § 1. W protokole powołania zarządcy sukcesyjnego zamieszcza się:

- 1) żądanie sporządzenia aktu powołania zarządcy sukcesyjnego złożone przez:
  - a) małżonka spadkodawcy albo osobę, która przyjęła zapis windykacyjny, którego przedmiotem jest przedsiębiorstwo albo udział w przedsiębiorstwie, a jeżeli nie ogłoszono testamentu, w którym został uczyniony taki zapis windykacyjny, osobę, która przyjęła spadek – w przypadku, gdy nie zostało wydane prawomocne postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku, nie został zarejestrowany akt poświadczenia dziedziczenia, nie zostało wydane prawomocne postanowienie o wydaniu europejskiego poświadczenia spadkowego ani nie zostało zarejestrowane europejskie poświadczenie spadkowe,
  - b) współwłaściciela przedsiębiorstwa w spadku w rozumieniu ustawy – w przypadku gdy zostało wydane prawomocne postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku, został zarejestrowany akt poświadczenia dziedziczenia, zostało wydane prawomocne postanowienie o wydaniu europejskiego poświadczenia spadkowego albo zostało zarejestrowane europejskie poświadczenie spadkowe;

- 2) oświadczenie osoby, o której mowa w pkt 1, o przysługującym jej udziale w przedsiębiorstwie w spadku w rozumieniu ustawy oraz o znanych jej innych osobach, którym przysługuje udział w przedsiębiorstwie w spadku;
- 3) oświadczenia osoby, o której mowa w pkt 1 lit. a):
  - a) o istnieniu lub nieistnieniu osób, które wyłączałyby znanych spadkobierców od dziedziczenia lub dziedziczyłyby wraz z nimi,
  - b) o znanych jej testamentach spadkodawcy lub braku takich testamentów;
- 4) oświadczenia osób, którym łącznie przysługuje udział w przedsiębiorstwie w spadku w rozumieniu ustawy większy niż 85/100 o zgodzie na powołanie zarządcy sukcesyjnego, a jeżeli oświadczenia te zostały już uprzednio złożone – informację o dacie, miejscu i treści złożonych oświadczeń;
- 5) oświadczenie zarządcy sukcesyjnego o wyrażeniu zgody na pełnienie tej funkcji oraz o braku prawomocnie orzeczonych wobec niego zakazów prowadzenia działalności gospodarczej, o których mowa w art. 8 ust. 2 ustawy, a jeżeli oświadczenia te zostały już uprzednio złożone – informację o dacie, miejscu i treści złożonych oświadczeń;
- 6) inne dane wymagane do zgłoszenia powołania zarządcy sukcesyjnego do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej;
- 7) wzmiankę o pouczeniu przez notariusza o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywych oświadczeń.

§ 2. Do protokołu powołania zarządcy sukcesyjnego notariusz załącza:

- 1) akt zgonu spadkodawcy;
- 2) akty notarialne obejmujące oświadczenia, o których mowa w § 1 pkt 4 lub 5, jeżeli oświadczenia te nie zostały zawarte w protokole powołania zarządcy sukcesyjnego.
Art. 95zd. § 1. Akt powołania zarządcy sukcesyjnego powinien zawierać:
  - 1) dzień, miesiąc i rok oraz miejsce sporządzenia aktu;
  - 2) imię, nazwisko i siedzibę kancelarii notariusza, a jeżeli akt sporządziła osoba wyznaczona do zastępstwa notariusza lub upoważniona do dokonywania czynności notarialnych – nadto imię i nazwisko tej osoby;
  - 3) imię i nazwisko spadkodawcy, firmę spadkodawcy i główne miejsce wykonywania przez niego działalności gospodarczej wpisane do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej oraz numer identyfikacji podatkowej (NIP) spadkodawcy;

- 4) imię i nazwisko oraz imiona rodziców osoby powołującej zarządcę sukcesyjnego, a także jej numer PESEL, jeżeli został nadany;
- 5) imiona i nazwiska oraz imiona rodziców osób, które wyraziły zgodę na powołanie zarządcy sukcesyjnego oraz ich numery PESEL, jeżeli zostały nadane, a także wysokość przysługujących tym osobom udziałów w przedsiębiorstwie w spadku;
- 6) wskazanie powołanego zarządcy sukcesyjnego poprzez podanie jego imienia i nazwiska, imion rodziców, numeru PESEL, jeżeli został nadany oraz adresu do doręczeń;
- 7) powołanie protokołu powołania zarządcy sukcesyjnego;
- 8) oświadczenie osoby, o której mowa w art. 95zc § 1 pkt 1, o powołaniu zarządcy sukcesyjnego;
- 9) wzmiankę o zgłoszeniu powołania zarządcy sukcesyjnego do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej;
- 10) podpis notariusza.

§ 2. Przepisy art. 93 i art. 94 stosuje się odpowiednio.

Art. 95ze. Notariusz odmawia sporządzenia aktu powołania zarządcy sukcesyjnego jeżeli w toku sporządzania protokołu powołania zarządcy sukcesyjnego ujawnią się okoliczności wskazujące na uzasadnione wątpliwości co do kręgu osób, którym przysługuje udział w przedsiębiorstwie w spadku w rozumieniu ustawy, powodujące brak możliwości stwierdzenia, że wymagana większość tych osób wyraziła zgodę na powołanie zarządcy sukcesyjnego.

Art. 95zf. § 1. W protokole odwołania zarządcy sukcesyjnego zamieszcza się:

- 1) żądanie sporządzenia aktu odwołania zarządcy sukcesyjnego złożone przez:
  - a) małżonka spadkodawcy albo osobę, która przyjęła zapis windykacyjny, którego przedmiotem jest przedsiębiorstwo albo udział w przedsiębiorstwie, a jeżeli nie ogłoszono testamentu, w którym został uczyniony taki zapis windykacyjny, osobę, która przyjęła spadek – w przypadku, gdy nie zostało wydane prawomocne postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku, nie został zarejestrowany akt poświadczenia dziedziczenia, nie zostało wydane prawomocne postanowienie o wydaniu europejskiego poświadczenia spadkowego ani nie zostało zarejestrowane europejskie poświadczenie spadkowe,

- b) współwłaściciela przedsiębiorstwa w spadku w rozumieniu ustawy – w przypadku gdy zostało wydane prawomocne postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku, został zarejestrowany akt poświadczenia dziedziczenia, zostało wydane prawomocne postanowienie o wydaniu europejskiego poświadczenia spadkowego albo zostało zarejestrowane europejskie poświadczenie spadkowe;
- 2) oświadczenie osoby, o której mowa w pkt 1, o przysługującym jej udziale w przedsiębiorstwie w spadku w rozumieniu ustawy oraz o znanych jej innych osobach, którym przysługuje udział w przedsiębiorstwie w spadku;
- 3) oświadczenia osoby, o której mowa w pkt 1 lit. a), o:
  - a) istnieniu lub nieistnieniu osób, które wyłączałyby znanych spadkobierców od dziedziczenia lub dziedziczyłyby wraz z nimi,
  - b) znanych jej testamentach spadkodawcy lub braku takich testamentów;
- 4) oświadczenia osób, którym łącznie przysługuje udział w przedsiębiorstwie w spadku w rozumieniu ustawy większy niż 1/2 o zgodzie na odwołanie zarządcy sukcesyjnego, chyba że oświadczenia te zostały załączone do protokołu;
- 5) inne dane wymagane do zgłoszenia odwołania zarządcy sukcesyjnego do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej;
- 6) wzmiankę o pouczeniu przez notariusza o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywych oświadczeń.

§ 2. Do protokołu odwołania zarządcy sukcesyjnego notariusz załącza akty notarialne obejmujące oświadczenia, o których mowa w § 1 pkt 4, jeżeli oświadczenia te nie zostały zawarte w protokole odwołania zarządcy sukcesyjnego.

Art. 95zg. § 1. Akt odwołania zarządcy sukcesyjnego powinien zawierać:

- 1) dzień, miesiąc i rok oraz miejsce sporządzenia aktu;
- 2) imię, nazwisko i siedzibę kancelarii notariusza, a jeżeli akt sporządziła osoba wyznaczona do zastępstwa notariusza lub upoważniona do dokonywania czynności notarialnych – nadto imię i nazwisko tej osoby;
- 3) imię i nazwisko spadkodawcy, firmę spadkodawcy i główne miejsce wykonywania przez niego działalności gospodarczej wpisane do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej oraz numer identyfikacji podatkowej (NIP) spadkodawcy;

- 4) imię i nazwisko oraz imiona rodziców osoby odwołującej zarządcę sukcesyjnego, a także jej numer PESEL, jeżeli został nadany;
- 5) imiona i nazwiska oraz imiona rodziców osób, które wyraziły zgodę na odwołanie zarządcy sukcesyjnego oraz ich numery PESEL, jeżeli zostały nadane, a także wysokość przysługujących tym osobom udziałów w przedsiębiorstwie w spadku;
- 6) wskazanie odwołanego zarządcy sukcesyjnego poprzez podanie jego imienia i nazwiska, imion rodziców oraz numeru PESEL, jeżeli został nadany;
- 7) powołanie protokołu odwołania zarządcy sukcesyjnego;
- 8) oświadczenie osoby, o której mowa w art. 95zf § 1 pkt 1, o odwołaniu zarządcy sukcesyjnego;
- 9) wzmiankę o zgłoszeniu odwołania zarządcy sukcesyjnego do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej;
- 10) podpis notariusza.

§ 2. Przepisy art. 93 i art. 94 stosuje się odpowiednio.

Art. 95zh. Notariusz odmawia sporządzenia aktu odwołania zarządcy sukcesyjnego jeżeli w toku sporządzania protokołu odwołania zarządcy sukcesyjnego ujawnią się okoliczności wskazujące na uzasadnione wątpliwości co do kręgu osób, którym przysługuje udział w przedsiębiorstwie w spadku w rozumieniu ustawy, powodujące brak możliwości stwierdzenia, że wymagana większość tych osób wyraziła zgodę na odwołanie zarządcy sukcesyjnego.

Art. 95zi. § 1. Zarządca sukcesyjny składa przed notariuszem do protokołu oświadczenie o rezygnacji z tej funkcji.

§ 2. Protokół rezygnacji zarządcy sukcesyjnego powinien zawierać:

- 1) imię i nazwisko spadkodawcy, firmę spadkodawcy i główne miejsce wykonywania przez niego działalności gospodarczej wpisane do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej oraz numer identyfikacji podatkowej (NIP) spadkodawcy;
- 2) imię i nazwisko oraz imiona rodziców zarządcy sukcesyjnego, a także jego numer PESEL, jeżeli został nadany;
- 3) oświadczenie zarządcy sukcesyjnego o rezygnacji z tej funkcji;
- 4) oświadczenie zarządcy sukcesyjnego, o znanych mu osobach, którym przysługuje udział w przedsiębiorstwie w spadku w rozumieniu ustawy i adresach miejsc ich zamieszkania;

5) inne dane wymagane do zgłoszenia rezygnacji zarządcy sukcesyjnego do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej.

§ 3. O złożeniu oświadczenia o rezygnacji zarządcy sukcesyjnego z tej funkcji notariusz niezwłocznie zawiadamia osoby, o których mowa w art. § 2 pkt 4, przesyłając im wypis protokołu rezygnacji zarządcy sukcesyjnego.

Art. 95zj. Do czynności, o których mowa w niniejszym rozdziale stosuje się odpowiednio przepisy art. 95da.”;

4) w art. 104 § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Notariusz spisuje również protokoły, w tym protokoły dziedziczenia i protokoły związane z zarządem sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej, w celu stwierdzenia przebiegu pewnych czynności i zdarzeń wywołujących skutki prawne, a w szczególności dotyczące stawiennictwa stron i złożonych przez nie oświadczeń, a także - na żądanie strony stawającej - niestawiennictwa strony drugiej.”.

Art. 68. W ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2032, z późn. zm.¹⁴⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 1 dodaje się art. 1a w brzmieniu:

„Art. 1a. 1. Ustawa reguluje również opodatkowanie podatkiem dochodowym dochodów przedsiębiorstwa w spadku.

2. Przedsiębiorstwo w spadku, stanowiące jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej, jest podatnikiem z tytułu dochodów osiągniętych w okresie od otwarcia spadku do dnia:

- 1) wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego, albo
- 2) wygaśnięcia uprawnienia do powołania zarządcy sukcesyjnego, jeżeli zarząd sukcesyjny nie został ustanowiony i osoba, o której mowa w art. 14 ustawy z dnia ... o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej (Dz. U. poz. ....), zwanej dalej „ustawą o zarządzie sukcesyjnym”, dokonała zgłoszenia, o którym mowa w art. 12 ust. 1c ustawy z dnia 13 października 1995 r. o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników (Dz. U. z 2017 r. poz. 869).

3. W przypadku śmierci osoby fizycznej będącej współnikiem spółki cywilnej, jeżeli ustanowiono zarząd sukcesyjny, podatnikiem z tytułu udziału w tej spółce w

---

¹⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 2048 oraz z 2017 r. poz. 60, 528, 648, 859, 1089, 1428, 1448 i 1530.

okresie od otwarcia spadku do dnia wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego jest przedsiębiorstwo w spadku, które dla potrzeb ustawy traktowane jest jak wspólnik spółki cywilnej.”;

- 2) w art. 2 w ust. 1 w pkt 7 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 8 w brzmieniu:
„8) świadczeń, o których mowa w art. 25 ustawy o zarządzie sukcesyjnym.”;
- 3) w art. 3 po ust. 3 dodaje się ust. 4 i 5 w brzmieniu:
„4. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do przedsiębiorstwa w spadku, jeżeli zmarły przedsiębiorca na dzień otwarcia spadku podlegał nieograniczonemu obowiązkowi podatkowemu.
5. Przepis ust. 2a stosuje się odpowiednio do przedsiębiorstwa w spadku, jeżeli zmarły przedsiębiorca na dzień otwarcia spadku podlegał ograniczonemu obowiązkowi podatkowemu.”;
- 4) w art. 5a:
  - a) pkt 20 otrzymuje brzmienie:
„20) małym podatniku – oznacza to podatnika, u którego wartość przychodu ze sprzedaży (wraz z kwotą należnego podatku od towarów i usług) nie przekroczyła w poprzednim roku podatkowym wyrażonej w złotych kwoty odpowiadającej równowartości 1 200 000 euro, a w przypadku przedsiębiorstwa w spadku również przychodu ze sprzedaży u zmarłego przedsiębiorcy; przeliczenia kwot wyrażonych w euro dokonuje się według średniego kursu euro ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski na pierwszy dzień roboczy października poprzedniego roku podatkowego, w zaokrągleniu do 1000 zł;”;
  - b) w pkt 40 lit. b kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 41 - 43 w brzmieniu:
„41) przedsiębiorstwie w spadku - oznacza to przedsiębiorstwo w spadku w rozumieniu ustawy o zarządzie sukcesyjnym;
42) zarządzie sukcesyjnym – oznacza to zarząd sukcesyjny w rozumieniu ustawy o zarządzie sukcesyjnym;
43) zmarłym przedsiębiorcy – oznacza to zmarłego przedsiębiorcę, o którym mowa w art. 1 ustawy o zarządzie sukcesyjnym.”;
- 5) po art. 7 dodaje się art. 7a w brzmieniu:
„Art. 7a. 1. Przychody przedsiębiorstwa w spadku uznaje się za przychody ze źródła, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 3.

2. Powstanie przedsiębiorstwa w spadku nie jest traktowane jako rozpoczęcie działalności gospodarczej.

3. Równoznaczne z likwidacją działalności gospodarczej jest:

- 1) wygaśnięcie zarządu sukcesyjnego albo
- 2) wygaśnięcie uprawnienia do powołania zarządcy sukcesyjnego - w przypadku gdy zarząd sukcesyjny nie został ustanowiony a dokonano zgłoszenia, o którym mowa w art. 1a ust. 2 pkt 2.

4. Przychodem przedsiębiorstwa w spadku są wszystkie przychody związane z działalnością prowadzoną przez przedsiębiorstwo, w tym w formie spółki cywilnej. Do przychodów zalicza się również przychody z odpłatnego zbycia składników majątku wchodzących w skład przedsiębiorstwa w spadku, niezależnie od tego kiedy zostały nabyte przez zmarłego przedsiębiorcę, z wyłączeniem składników, których wartość początkowa ustalona zgodnie z art. 22g nie przekracza 1500 zł. W tym przypadku przepisów art. 14 ust. 2c nie stosuje się.

5. Przedsiębiorstwo w spadku sporządza wykaz składników majątku przedsiębiorstwa w spadku na dzień otwarcia spadku. Przepis art. 24 ust. 3a stosuje się odpowiednio.

6. Urzędem skarbowym, właściwym w sprawach opodatkowania podatkiem dochodowym przedsiębiorstwa w spadku, jest urząd skarbowy, przy pomocy którego naczelnik urzędu skarbowego właściwy w sprawach opodatkowania podatkiem dochodowym zmarłego przedsiębiorcy wykonuje swoje zadania.”;

- 6) w art. 9 po ust. 3a dodaje się ust. 3b w brzmieniu:

„3b. Dochód przedsiębiorstwa w spadku osiągnięty w roku podatkowym może być obniżony, na zasadach określonych w ust. 3, o wysokość straty poniesionej i nieodliczonej przez zmarłego przedsiębiorcę.”;

- 7) w art. 9a po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. W przypadku wyboru przez zmarłego przedsiębiorcę sposobu opodatkowania, o którym mowa w ust. 2, przedsiębiorstwo w spadku jest obowiązane stosować ten sposób opodatkowania do końca roku podatkowego, w którym zmarł przedsiębiorca.”;

- 8) w art. 13 w pkt 8 po lit. b dodaje się przecinek i lit. c w brzmieniu:

„c) przedsiębiorstwa w spadku”;

- 9) w art. 14:

a) po ust. 1j dodaje się ust. 1ja w brzmieniu:

„1ja. W przypadku wyboru przez zmarłego przedsiębiorcę sposobu ustalania daty powstania przychodu, o którym mowa w ust. 1j, przedsiębiorstwo w spadku jest obowiązane stosować tę metodę do końca roku podatkowego, w którym zmarł przedsiębiorca.”,

b) w ust. 1l dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:

„Przepis ust. 1ja stosuje się odpowiednio.”;

10) w art. 14b po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. W przypadku wyboru przez zmarłego przedsiębiorcę metody, o której mowa w ust. 2, przedsiębiorstwo w spadku jest obowiązane stosować tę metodę do końca roku podatkowego, w którym zmarł przedsiębiorca.”;

11) w art. 21:

a) w ust. 1 po pkt 125 dodaje się pkt 125a w brzmieniu:

„125a. wartość świadczeń w naturze i innych nieodpłatnych świadczeń, obliczona zgodnie z art. 11 ust. 2-2b, otrzymanych przez przedsiębiorstwo w spadku od osób, o których mowa w art. 3 pkt 1 i 2 oraz w art. 14 ustawy o zarządzie sukcesyjnym, z zastrzeżeniem ust. 20;”;

b) ust. 20 otrzymuje brzmienie:

„20. Zwolnienie, o którym mowa w ust. 1 pkt 125 oraz 125a, nie ma zastosowania do świadczeń otrzymywanych na podstawie stosunku pracy, pracy nakładczej lub na podstawie umów będących podstawą uzyskiwania przychodów zaliczonych do źródła, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 2.”;

12) w art. 22g po ust. 13 dodaje się ust. 13a w brzmieniu:

„13a. Przepis ust. 12 stosuje się odpowiednio w przypadku kontynuowania działalności przez przedsiębiorstwo w spadku po zmarłym przedsiębiorcy.”;

13) w art. 22h po ust. 3d dodaje się ust. 3e w brzmieniu:

„3e. Przepis ust. 3 stosuje się odpowiednio w przypadku kontynuowania działalności przez przedsiębiorstwo w spadku po zmarłym przedsiębiorcy.”;

14) w art. 23 w ust. 1 po pkt 10 dodaje się pkt 10a w brzmieniu:

„10a) wartości pracy osób, o których mowa w art. 3 pkt 1 i 2 oraz art. 14 ustawy o zarządzie sukcesyjnym, na rzecz przedsiębiorstwa w spadku;”;

15) w art. 24a:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Osoby fizyczne, przedsiębiorstwa w spadku, spółki cywilne osób fizycznych, spółki cywilne osób fizycznych i przedsiębiorstwa w spadku, spółki jawne osób fizycznych oraz spółki partnerskie, wykonujące działalność gospodarczą, są obowiązane prowadzić podatkową księgę przychodów i rozchodów, zwaną dalej „księgą”, z zastrzeżeniem ust. 3 i 5-5a, albo księgi rachunkowe, zgodnie z odrębnymi przepisami, w sposób zapewniający ustalenie dochodu (straty), podstawy opodatkowania i wysokości należnego podatku za rok podatkowy, w tym za okres sprawozdawczy, a także uwzględniać w ewidencji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych informacje niezbędne do obliczenia wysokości odpisów amortyzacyjnych zgodnie z przepisami art. 22a-22o.”,

b) po ust. 1b dodaje się ust. 1c i 1 d w brzmieniu:

„1c. Przedsiębiorstwo w spadku jest obowiązane w prowadzonych księgach lub księgach rachunkowych dokonać zapisów dotyczących zdarzeń gospodarczych zaistniałych od otwarcia spadku do dnia dokonania zgłoszenia, o którym mowa w art. 1a ust. 2 pkt 2, a jeżeli zgłoszenia nie dokonano - do dnia ustanowienia zarządu sukcesyjnego.

1d. W przypadku prowadzenia przez zmarłego przedsiębiorcę ewidencji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, o której mowa w art. 22n, przedsiębiorstwo w spadku kontynuuje prowadzenie tej ewidencji.”,

c) w ust. 3a zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„Obowiązek zawiadomienia dotyczy również przedsiębiorstwa w spadku, które prowadzi księgę w celu ustalenia dochodu od otwarcia spadku do końca roku podatkowego, w którym zmarł przedsiębiorca. Jeżeli działalność jest prowadzona w formie spółki cywilnej osób fizycznych, spółki cywilnej osób fizycznych i przedsiębiorstwa w spadku, spółki jawnej osób fizycznych lub spółki partnerskiej, zawiadomienie składają wszyscy wspólnicy naczelnikowi urzędu skarbowego właściwemu według miejsca zamieszkania każdego z nich, a w przypadku przedsiębiorstwa w spadku - według ostatniego miejsca zamieszkania zmarłego przedsiębiorcy.”,

d) w ust. 3b zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„Jeżeli działalność gospodarcza jest prowadzona w formie spółki cywilnej osób fizycznych, spółki cywilnej osób fizycznych i przedsiębiorstwa w spadku,

spółki jawnej osób fizycznych lub spółki partnerskiej, zawiadomienie składają wszyscy wspólnicy naczelnikowi urzędu skarbowego właściwemu według miejsca zamieszkania każdego z nich, a w przypadku przedsiębiorstwa w spadku - według ostatniego miejsca zamieszkania zmarłego przedsiębiorcy.”,

e) po ust. 4 dodaje się ust. 4a-4f w brzmieniu:

„4a. Jeżeli w roku podatkowym, w którym zmarł przedsiębiorca, prowadził on księgi rachunkowe, przedsiębiorstwo w spadku obowiązane jest prowadzić te księgi do końca roku podatkowego.

4b. Przedsiębiorstwo w spadku obowiązane jest prowadzić księgi rachunkowe w roku podatkowym następującym po roku, w którym zmarł przedsiębiorca, jeżeli przychody zmarłego przedsiębiorcy, w rozumieniu art. 14, oraz przychody przedsiębiorstwa w spadku, w rozumieniu art. 7a ust. 4, za poprzedni rok podatkowy wyniosły łącznie w walucie polskiej co najmniej równowartość kwoty określonej w euro w przepisach o rachunkowości.

4c. W kolejnych latach podatkowych, przedsiębiorstwo w spadku obowiązane jest prowadzić księgi rachunkowe, jeżeli przychody przedsiębiorstwa w spadku, w rozumieniu art. 7a ust. 4, za poprzedni rok podatkowy wyniosły w walucie polskiej co najmniej równowartość kwoty określonej w euro w przepisach o rachunkowości.

4d. Jeżeli w roku podatkowym, w którym zmarł wspólnik spółki cywilnej osób fizycznych, spółka ta prowadziła księgi rachunkowe, spółka cywilna osób fizycznych i przedsiębiorstwa w spadku obowiązana jest prowadzić te księgi do końca roku podatkowego.

4e. Spółka cywilna osób fizycznych i przedsiębiorstwa w spadku obowiązana jest prowadzić księgi rachunkowe w roku podatkowym następującym po roku, w którym zmarł wspólnik spółki cywilnej osób fizycznych, jeżeli przychody spółki cywilnej oraz spółki cywilnej osób fizycznych i przedsiębiorstwa w spadku, w rozumieniu art. 14 oraz art. 7a ust. 4 wyniosły łącznie w walucie polskiej co najmniej równowartość kwoty określonej w euro w przepisach o rachunkowości.

4f. W kolejnych latach podatkowych, spółka cywilna osób fizycznych i przedsiębiorstwa w spadku obowiązana jest prowadzić księgi rachunkowe, jeżeli jej przychody, w rozumieniu art. 14 oraz art. 7a ust. 4 wyniosły łącznie w walucie polskiej co najmniej równowartość kwoty określonej w euro w przepisach o rachunkowości.”,

f) po ust. 5 dodaje się ust. 5a w brzmieniu:

„5a. Przepis ust. 5 stosuje się odpowiednio w przypadku przedsiębiorstwa w spadku oraz spółki cywilnej osób fizycznych i przedsiębiorstwa w spadku.”,

g) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Wyrażone w euro wielkości, o których mowa w ust. 4, 4b - 4c, 4e - 4f oraz 5, przelicza się na walutę polską według średniego kursu euro ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski na pierwszy dzień roboczy października roku poprzedzającego rok podatkowy.”;

16) w art. 26:

a) w ust. 1 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Podstawę obliczenia podatku, z zastrzeżeniem art. 29-30c, art. 30e i art. 30f, stanowi dochód ustalony zgodnie z art. 9, art. 24 ust. 1, 2, 3b-3e, 4-4e i 6 lub art. 24b ust. 1 i 2, lub art. 25, po odliczeniu, z zastrzeżeniem ust. 15, kwot:”,

b) dodaje się ust. 15 w brzmieniu:

„15. Wydatki na cele określone w ust. 1 nie podlegają odliczeniu od dochodu przedsiębiorstwa w spadku.”;

17) w art. 26e dodaje się ust. 10 w brzmieniu:

„10. Jeżeli podatnik zmarł przed upływem okresu określonego w ust. 8, nieodliczoną kwotę odlicza przedsiębiorstwo w spadku, jeżeli kwoty tej zmarły podatnik nie wykazał w zeznaniu zgodnie z art. 26ea. Nieodliczoną kwotę, przedsiębiorstwo w spadku odlicza w okresie, w jakim prawo to przysługiwało zmarłemu podatnikowi.”;

18) w art. 30c w ust. 2 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„Podstawą obliczenia podatku, o której mowa w ust. 1, jest dochód ustalony zgodnie z art. 9 ust. 1, 2, 3, 3a, 3b i 5, art. 24 ust. 1, 2, 3b-3e i ust. 4 zdanie pierwsze lub art. 24b ust. 1 i 2, lub art. 25.”;

19) po art. 42e dodaje się art. 42f w brzmieniu:

„Art. „42f. 1. W okresie, o którym mowa w art. 1a ust. 2, za płatnika, o którym mowa w art. 31 i 41, uznaje się przedsiębiorstwo w spadku, o którym mowa w ustawie o zarządzie sukcesyjnym.

2. W okresie, o którym mowa w ust. 1, na przedsiębiorstwie w spadku ciążyą również obowiązki określone w art. 42a.

3. Obowiązki przedsiębiorstwa w spadku wykonuje zarządca sukcesyjny, a w przypadku jego braku - osoby, o których mowa w art. 14 ustawy o zarządzie sukcesyjnym.

4. W składanych deklaracjach i informacjach uwzględnia się kwoty dotyczące wypłaconych należności oraz dokonanych świadczeń od początku roku podatkowego w tym należności i świadczenia wypłacone (dokonane) od dnia otwarcia spadku.

5. Przepisy ust. 1 - 4 nie mają zastosowania w przypadku, gdy zmarły przedsiębiorca był współnikiem spółki cywilnej.

6. Za datę zaprzestania działalności, o której mowa w art. 38 ust. 1b oraz w art. 42 ust. 3 uważa się dzień, o którym mowa w art. 1a ust. 2.

7. Urzędem skarbowym właściwym dla przedsiębiorstwa w spadku jest urząd skarbowy przy pomocy którego naczelnik urzędu skarbowego wykonuje swoje zadania właściwy według ostatniego miejsca zamieszkania zmarłego przedsiębiorcy.”;

20) w art. 44:

a) po ust. 6a dodaje się ust. 6aa - 6ab w brzmieniu:

„6aa. W przypadku wyboru przez zmarłego przedsiębiorcę kwartalnego sposobu wpłacania zaliczek, przedsiębiorstwo w spadku może stosować ten sposób w roku podatkowym, w którym zmarł przedsiębiorca.

6ab. Pierwszą zaliczkę przedsiębiorstwo w spadku oblicza za miesiąc lub kwartał, w którym dokonano zgłoszenia, o którym mowa w art. 1a ust. 2 pkt 2, a jeżeli zgłoszenia nie dokonano - za miesiąc lub kwartał, w którym został ustanowiony zarząd sukcesyjny, uwzględniając przy jej obliczeniu dochody przedsiębiorstwa osiągnięte od otwarcia spadku i wpłaca w terminie do 20 dnia następnego miesiąca lub odpowiednio kwartału.”,

b) w ust. 6b wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Podatnicy, o których mowa w ust. 1 pkt 1, z wyłączeniem przedsiębiorstw w spadku, mogą wpłacać zaliczki miesięczne w danym roku podatkowym w uproszczonej formie w wysokości 1/12 kwoty obliczonej, z zastrzeżeniem ust. 6h i 6i, przy zastosowaniu skali podatkowej obowiązującej w danym roku podatkowym określonej w art. 27 ust. 1, od dochodu z pozarolniczej działalności gospodarczej wykazanego w zeznaniu o wysokości osiągniętego dochodu (poniesionej straty), o którym mowa w art. 45 ust. 1, lub w zeznaniu o wysokości osiągniętego dochodu (poniesionej straty) z pozarolniczej działalności gospodarczej lub działów

specjalnych produkcji rolnej, opodatkowanych na zasadach określonych w art. 30c, o którym mowa w art. 45 ust. 1a pkt 2, złożonym:”

c) po ust. 7k dodaje się ust. 7l w brzmieniu:

„7l. W przypadku, gdy zmarły przedsiębiorca korzystał ze zwolnienia, o którym mowa w ust. 7a, do przedsiębiorstwa w spadku mają zastosowanie przepisy ust. 7f - 7j.”;

21) w art. 45 ust. 1b otrzymuje brzmienie:

„1b. Urzędem skarbowym, o którym mowa w ust. 1-1aa, jest urząd skarbowy, przy pomocy którego naczelnik urzędu skarbowego właściwy według miejsca zamieszkania podatnika w ostatnim dniu roku podatkowego wykonuje swoje zadania, a gdy zamieszkanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej ustało przed tym dniem - urząd skarbowy, przy pomocy którego naczelnik urzędu skarbowego właściwy według ostatniego miejsca zamieszkania na jej terytorium wykonuje swoje zadania, z zastrzeżeniem ust. 1c, a w przypadku przedsiębiorstwa w spadku, urząd skarbowy, przy pomocy którego naczelnik urzędu skarbowego właściwy w sprawach opodatkowania podatkiem dochodowym według miejsca zamieszkania na dzień otwarcia spadku zmarłego przedsiębiorcy wykonuje swoje zadania.”;

22) w art. 45c w ust. 5 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) danych identyfikacyjnych (imię, nazwisko i adres, a w przypadku przedsiębiorstwa w spadku – dane tego przedsiębiorstwa), w tym obojga małżonków, którzy na wniosek podlegają łącznemu opodatkowaniu, oraz”.

Art. 69. W ustawie z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1888, z późn. zm.¹⁵⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Przepisy ustawy mają również zastosowanie do jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej, z wyjątkiem przedsiębiorstwa w spadku i spółek niemających osobowości prawnej, z zastrzeżeniem ust. 1 i 3.”;

2) w art. 2 w ust. 1 w pkt 5 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 6 w brzmieniu:

„6) świadczeń, o których mowa w art. 25 ustawy o zarządzie sukcesyjnym.”.

---

¹⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 1926, 1932, 1933 i 1948 oraz z 2017 r. poz. 60, 624, 648, 1089, 1448 i 1566.

Art. 70. W ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2016 r. poz. 1047, z późn. zm.¹⁶⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2:

a) w ust. 1:

– pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) osób fizycznych, spółek cywilnych osób fizycznych, spółek jawnych osób fizycznych, spółek partnerskich oraz przedsiębiorstwa w spadku działającego na podstawie przepisów ustawy z dnia ... o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej (Dz. U. poz. ...), jeżeli ich przychody netto ze sprzedaży towarów, produktów i operacji finansowych za poprzedni rok obrotowy wyniosły co najmniej równowartość w walucie polskiej 2 000 000 euro;”;

– po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

„2a) przedsiębiorstwa w spadku działającego na podstawie przepisów ustawy z dnia ... o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej, jeżeli na dzień poprzedzający dzień otwarcia spadku prowadzone były księgi rachunkowe;”;

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Osoby fizyczne, spółki cywilne osób fizycznych, spółki jawne osób fizycznych, spółki partnerskie oraz przedsiębiorstwo w spadku działające na podstawie przepisów ustawy z dnia ... o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej mogą stosować zasady rachunkowości określone ustawą również od początku następnego roku obrotowego, jeżeli ich przychody netto ze sprzedaży towarów, produktów i operacji finansowych za poprzedni rok obrotowy są niższe niż równowartość w walucie polskiej 2 000 000 euro. W tym przypadku osoby te lub wspólnicy przed rozpoczęciem roku obrotowego są obowiązani do zawiadomienia o tym urzędu skarbowego, właściwego w sprawach opodatkowania podatkiem dochodowym. Osoby fizyczne lub wspólnicy spółek cywilnych osób

---

¹⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 2255 oraz z 2017 r. poz. 61, 245, 791 i 1089

fizycznych mogą złożyć zawiadomienie na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej.”;

2) w art. 3 w ust. 1 pkt 6 otrzymuje brzmienie:

„6) kierownikowi jednostki – rozumie się przez to członka zarządu lub innego organu zarządzającego, a jeżeli organ jest wieloosobowy – członków tego organu, z wyłączeniem pełnomocników ustanowionych przez jednostkę. W przypadku spółki jawnej i spółki cywilnej za kierownika jednostki uważa się współników prowadzących sprawę spółki, w przypadku spółki partnerskiej – współników prowadzących sprawę spółki albo zarząd, a w odniesieniu do spółki komandytowej i spółki komandytowo-akcyjnej – komplementariuszy prowadzących sprawę spółki. W przypadku osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą za kierownika jednostki uważa się tę osobę; do osób wykonujących wolne zawody przepis ten stosuje się odpowiednio. Za kierownika jednostki uważa się również likwidatora, a także syndyka lub zarządcę ustanowionego w postępowaniu restrukturyzacyjnym oraz zarządcę sukcesyjnego albo osobę, o której mowa w art. 14 ustawy z dnia ... o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej;”;

3) w art. 12 po ust. 3c dodaje się ust. 3d w brzmieniu:

„3d. Można nie zamykać ksiąg rachunkowych na dzień poprzedzający dzień otwarcia spadku w przypadku śmierci przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez przedsiębiorstwo w spadku.”;

4) w art. 26 po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. Przepis ust. 4 stosuje się odpowiednio do działalności przedsiębiorstwa w spadku na dzień, w którym zarządca sukcesyjny przestał pełnić swą funkcję albo na dzień wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego.”;

5) w art. 53 po ust. 2b dodaje się ust. 2c w brzmieniu:

„2c. Przepisy ust.1 nie dotyczą jednostek kontynuujących działalność gospodarczą jako przedsiębiorstwo w spadku, działające na podstawie przepisów ustawy z dnia ... o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej.”.

Art. 71. W ustawie z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1068 oraz z 2017 r. poz. 60) w art. 42 w ust. 3 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) daty: powstania podmiotu, rozpoczęcia działalności, zawieszenia i wznowienia działalności, wpisu do ewidencji lub rejestru, orzeczenia o ogłoszeniu upadłości,

zakończenia postępowania upadłościowego, zakończenia działalności albo trwałego zakończenia działalności w przypadku osób fizycznych wpisanych do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, zgonu albo znalezienia zwłok osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą, skreślenia z ewidencji lub rejestru, wpisu oraz skreślenia z rejestru podmiotów;”.

Art. 72. W ustawie z dnia 13 października 1995 r. o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników (Dz. U. z 2017 r. poz. 869) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 4 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„W sprawach określonych w art. 5 ust. 1, art. 8b, art. 8c, art. 9 ust. 1 i art. 12 ust. 1c właściwymi naczelnikami urzędów skarbowych są:”;

2) w art. 9 w ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Podmioty, o których mowa w art. 6 ust. 1, 1a i 10, oraz zarządca sukcesyjny, mają obowiązek aktualizowania danych objętych zgłoszeniem identyfikacyjnym przez dokonanie zgłoszenia aktualizacyjnego do naczelnika urzędu skarbowego, nie później niż w terminie 7 dni od dnia, w którym nastąpiła zmiana danych. W okresie od dnia śmierci przedsiębiorcy do dnia ustanowienia zarządu sukcesyjnego albo wygaśnięcia uprawnienia do powołania zarządcy sukcesyjnego, a także w okresie od dnia, w którym zarządca sukcesyjny przestał pełnić tę funkcję do dnia powołania kolejnego zarządcy sukcesyjnego albo wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego obowiązek aktualizowania danych za przedsiębiorstwo w spadku wykonują osoby, o których mowa w art. 14 ustawy z dnia .....o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej (Dz. U. poz. ...). Podmioty wpisane do Krajowego Rejestru Sądowego dokonują zgłoszenia aktualizacyjnego wyłącznie w zakresie danych uzupełniających wskazanych w art. 5 ust. 2b pkt 2.”;

3) w art. 12:

a) po ust. 1a dodaje się ust. 1b-1d w brzmieniu:

„1b. NIP przedsiębiorcy przechodzi na przedsiębiorstwo w spadku i wygasa wraz z wygaśnięciem zarządu sukcesyjnego, a jeżeli zarząd sukcesyjny nie został ustanowiony – wraz z upływem terminu do powołania zarządcy sukcesyjnego.

1c. W przypadku gdy zarząd sukcesyjny nie zostanie ustanowiony, przedsiębiorstwo w spadku może do dnia upływu terminu do powołania zarządcy sukcesyjnego podawać NIP przedsiębiorcy, jeżeli osoba, o której mowa w art. 14 ustawy o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej, kontynuuje

prowadzenie przedsiębiorstwa pod firmą przedsiębiorcy i w terminie wskazanym w art. 12 ust. 10 tej ustawy dokona zgłoszenia o kontynuowaniu prowadzenia tego przedsiębiorstwa.

1d. Jeżeli nie ustanowiono zarządu sukcesyjnego i nie dokonano zgłoszenia, o którym mowa w ust. 1c, podawanie NIP lub firmy przedsiębiorcy, nie wywołuje skutków podatkowych dla przedsiębiorstwa w spadku.”;

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W przypadku zgonu lub ustania bytu prawnego podatnika, nadany NIP wygasa, z wyjątkiem przypadków wymienionych w ust. 1 - 1b.”.

Art. 73. W ustawie z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (Dz. U. z 2017 r. poz. 220, 791, 1089 i 1387):

1) art. 42 otrzymuje brzmienie:

„Art. 42. Koncesja udzielona przedsiębiorstwu energetycznemu na podstawie ustawy wygasa przed upływem czasu, na jaki została wydana, z dniem wykreślenia tego przedsiębiorstwa z właściwego rejestru lub wykreślenia tego przedsiębiorstwa z ewidencji z przyczyn niezwiązanych ze śmiercią przedsiębiorcy.”;

2) w art. 43:

a) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. W okresie ważności promesy nie można odmówić podmiotowi, który uzyskał promesę, udzielenia koncesji na działalność określoną w promesie albo jej zmiany, chyba że uległ zmianie stan faktyczny lub prawny podany we wniosku o wydanie promesy.”,

b) po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. W przypadku śmierci przedsiębiorcy, w okresie ważności promesy, o której mowa w ust. 4, nie można odmówić udzielenia koncesji objętej promesą współwłaścicielowi przedsiębiorstwa w spadku w rozumieniu art. 3 ustawy z dnia ... o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej (Dz. U. ...) albo, jeżeli przedsiębiorca był współnikiem spółki cywilnej, innemu współnikowi tej spółki, jeżeli:

1) osoba ta przedłoży pisemną zgodę wszystkich współwłaścicieli przedsiębiorstwa w spadku na udzielenie mu koncesji objętej promesą,

2) stan faktyczny lub prawny podany we wniosku o wydanie promesy nie uległ zmianie w innym zakresie.”.

Art. 74. W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2017 r. poz. 201, z późn. zm.¹⁷⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 3 w pkt 15 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 16 i 17 w brzmieniu:
„16) przedsiębiorstwie w spadku – rozumie się przez to przedsiębiorstwo w spadku w rozumieniu ustawy z dnia ... o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej (Dz. U. poz. ...);
17) zarządca sukcesyjny – rozumie się przez to zarządcę sukcesyjnego, o którym mowa w ustawie z dnia ... o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej.”;
- 2) po art. 7 dodaje się art. 7a w brzmieniu:
„Art. 7a. § 1. Prawa i obowiązki podatnika oraz płatnika będącego przedsiębiorstwem w spadku, w przypadku gdy na mocy ustaw podatkowych podlega obowiązkowi podatkowemu, w okresie od ustanowienia do wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego wykonuje zarządca sukcesyjny.
§ 2. W okresie od chwili śmierci przedsiębiorcy do dnia ustanowienia zarządu sukcesyjnego albo wygaśnięcia uprawnienia do powołania zarządcy sukcesyjnego, a także w okresie od dnia, w którym zarządca sukcesyjny przestał pełnić tę funkcję do dnia powołania kolejnego zarządcy sukcesyjnego albo wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego prawa i obowiązki podatnika i płatnika, o których mowa w ust. 1, za przedsiębiorstwo w spadku wykonują osoby, o których mowa w art. 14 ustawy z dnia .....o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej.”;
- 3) w art. 14n w § 1 w pkt 2 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 3 w brzmieniu:
„3) zastosowania się przez przedsiębiorstwo w spadku do interpretacji indywidualnej wydanej przed śmiercią przedsiębiorcy.”;
- 4) w art. 97:
  - a) § 1 otrzymuje brzmienie:
„§ 1. Spadkobiercy podatnika, z zastrzeżeniem § 1a, przejmują przewidziane w przepisach prawa podatkowego majątkowe prawa i obowiązki spadkodawcy.”,

---

¹⁷⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2017 r. poz.648, 768, 935, 1428 i 1537.

b) po § 1 dodaje się § 1a i 1b w brzmieniu:

„§ 1a. Przedsiębiorstwo w spadku, w przypadku gdy ustanowiono zarząd sukcesyjny, wstępuje w przewidziane w przepisach prawa podatkowego majątkowe prawa i obowiązki spadkodawcy związane z prowadzoną działalnością gospodarczą, z wyjątkiem tych praw, które nie mogą być kontynuowane na podstawie odrębnych ustaw. Przepis art. 26 stosuje się odpowiednio.

§ 1b. Do czasu wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego przewidziane w przepisach prawa podatkowego majątkowe i niemajątkowe prawa i obowiązki spadkodawcy związane z prowadzoną działalnością gospodarczą, w tym również prawa nabyte przez przedsiębiorcę wynikające z decyzji wydanych na podstawie art. 67a § 1 pkt 1 i 2, są wykonywane przez zarządcę sukcesyjnego.”,

c) po § 2 dodaje się § 2a w brzmieniu:

„§ 2a. Przepis § 2 stosuje się odpowiednio w przypadku dalszego prowadzenia działalności przez przedsiębiorstwo w spadku i ustanowienia zarządu sukcesyjnego.”,

d) dodaje się § 5 - 8 w brzmieniu:

„§ 5. Odpowiedzialność za zobowiązania podatkowe przedsiębiorstwa w spadku ponoszą: zapisobierca windykacyjny kontynuujący prowadzenie tego przedsiębiorstwa, spadkobiercy podatnika prowadzącego działalność gospodarczą, jeżeli nie został uczyniony zapis windykacyjny obejmujący przedsiębiorstwo w spadku, a także małżonek podatnika, jeżeli majątek małżonka jest objęty przedsiębiorstwem w spadku. Przepis art. 98 stosuje się odpowiednio.

§ 6. Przepis § 5 stosuje się także do osób, które uczestniczyły w powołaniu zarządcy sukcesyjnego a następnie odrzuciły spadek albo okazało się, że nie są spadkobiercami, z tym, że osoby, które odrzuciły spadek nie odpowiadają za zobowiązania podatkowe przedsiębiorstwa w spadku powstałe po dniu, w którym ten spadek odrzuciły, a osoby, które nie są spadkobiercami - za zobowiązania przedsiębiorstwa w spadku powstałe po dniu, w którym stwierdzono nabycie spadku.

§ 7. Organ podatkowy orzeka w jednej decyzji o zakresie odpowiedzialności osób, o których mowa w § 5 i 6.

§ 8. Jeżeli deklaracja jest nieprawidłowa lub deklaracji nie złożono orzekając o zakresie odpowiedzialności organ podatkowy jednocześnie ustala lub określa kwoty, o których mowa w art. 21 § 3 i 3a, art. 24 lub art. 74a.”;

5) w art. 106 § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Do odpowiedzialności zapisobiercy stosuje się odpowiednio art. 97 § 1-1b i § 5-8 oraz art. 98 - art. 103.”;

6) po art. 117c dodaje się art. 117d w brzmieniu:

„Art. 117d. § 1. Zarządca sukcesyjny odpowiada solidarnie z podatnikiem, zapisobiercą windykacyjnym, spadkobiercą lub małżonkiem podatnika, jeżeli majątek małżonka jest objęty przedsiębiorstwem w spadku, całym swoim majątkiem za zaległości podatkowe związane z działalnością przedsiębiorstwa w spadku, z zastrzeżeniem § 4. Egzekucja z majątku zarządcy sukcesyjnego może być prowadzona w przypadku, gdy egzekucja z majątku podatnika, zapisobiercy windykacyjnego i spadkobiercy oraz małżonka podatnika okaże się bezskuteczna.

§ 2. Zakres odpowiedzialności zarządcy sukcesyjnego ograniczony jest do zaległości z tytułu zobowiązań podatkowych, których termin płatności upływał w czasie pełnienia przez niego tej funkcji, oraz zaległości wymienione w art. 52 oraz art. 52a powstałe w czasie pełnienia funkcji przez zarządcę sukcesyjnego.

§ 3. Za zaległości podatkowe z tytułu zobowiązań, których termin płatności upływał po wygaśnięciu zarządu sukcesyjnego, oraz zaległości wymienione w art. 52 oraz art. 52a powstałe po wygaśnięciu zarządu sukcesyjnego, odpowiada osoba pełniąca obowiązki zarządcy sukcesyjnego w momencie wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego. Przepis art. 115 § 4 oraz art. 117d § 1 zdanie drugie stosuje się odpowiednio.

§ 4. Za zaległości podatkowe z tytułu zobowiązań, które powstały od otwarcia spadku do dnia ustanowienia zarządu sukcesyjnego lub do dnia wygaśnięcia terminu do powołania zarządcy sukcesyjnego i od dnia, w którym zarządca sukcesyjny przestał pełnić swoją funkcję do dnia powołania kolejnego zarządcy sukcesyjnego albo wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego oraz zaległości wymienione w art. 52 oraz 52a powstałe w tych okresach, odpowiada całym swoim majątkiem zarządca faktyczny. Zarządcami faktycznymi są osoby, które faktycznie zajmują się sprawami gospodarczymi i finansowymi przedsiębiorstwa w spadku. Przepis art. 115 § 4 oraz art. 117d § 1 zdanie drugie stosuje się odpowiednio.”;

- 7) w art. 201:
- a) w § 1 po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:
„1a) w razie wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego, jeżeli postępowanie toczyło się z udziałem zarządcy sukcesyjnego;”;
  - b) § 2a otrzymuje brzmienie:
„§ 2a. W przypadku, o którym mowa w § 1 pkt 1, 1a, 3 i 4, postanowienie w sprawie zawieszenia postępowania pozostawia się w aktach sprawy do czasu ustalenia spadkobierców, kuratora, zarządcy sukcesyjnego lub przedstawiciela strony.”;
- 8) art. 202 otrzymuje brzmienie:
„Art. 202. Organ podatkowy, który zawiesił postępowanie z przyczyn określonych w art. 201 § 1 pkt 1, 1a, 3, 4 i 8, nie podejmuje żadnych czynności, z wyjątkiem tych, które mają na celu podjęcie postępowania albo zabezpieczenie dowodu.”;
- 9) w art. 205a:
- a) w § 1:
    - pkt 1 otrzymuje brzmienie:
„1) w razie śmierci strony – po zgłoszeniu się lub po ustaleniu spadkobierców zmarłego albo zarządcy sukcesyjnego w sprawach objętych zarządem sukcesyjnym albo po ustanowieniu, w trybie określonym odrębnymi przepisami, kuratora spadku;”;
    - po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:
„1a) w razie wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego – po zgłoszeniu się lub po ustaleniu spadkobierców zmarłego, na rzecz których działał zarządca sukcesyjny.”;
  - b) po § 1 dodaje się § 1a w brzmieniu:
„§ 1a. Jeżeli postępowanie dotyczy spraw objętych zarządem sukcesyjnym, organ podatkowy podejmuje postępowanie z urzędu od dnia zgłoszenia się lub ustalenia zarządcy sukcesyjnego.”;
  - c) § 2 otrzymuje brzmienie:
„§ 2. Jeżeli w ciągu roku od dnia wydania postanowienia o zawieszeniu postępowania nie zgłoszą się lub nie zostaną ustaleny spadkobiercy zmarłej strony albo postępowanie nie zostanie podjęte z udziałem zarządcy sukcesyjnego, organ

podatkowy może zwrócić się do sądu o ustanowienie kuratora spadku, chyba że kurator taki już wcześniej został ustanowiony.”.

Art. 75. W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2016 r. poz. 1988, z późn. zm.¹⁸⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 59b dodaje się art. 59c w brzmieniu:

„Art. 59c. 1. Bank prowadzi rachunek związany z działalnością gospodarczą po śmierci przedsiębiorcy, jeżeli został ustanowiony zarząd sukcesyjny w rozumieniu ustawy z dnia ... o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej (Dz. U. poz. ...).

2. W okresie od dnia ustanowienia do dnia wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego dostęp do środków zgromadzonych na rachunku bankowym oraz prawo do wydawania dyspozycji przysługują zarządcy sukcesyjnemu.

3. Zarządca sukcesyjny niezwłocznie informuje bank o osobach, które go powołały a także o osobach, które uzyskały tytuł prawny do spadku po posiadaczu rachunku.”;

2) w art. 92ba w ust. 1 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Bank jest obowiązany udzielić posiadaczowi rachunku bankowego, będącemu osobą fizyczną, oraz osobie, która uzyskała tytuł prawny do spadku po posiadaczu rachunku lub zarządcy sukcesyjnemu, zbiorczej informacji o:”.

Art. 76. W ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1778):

1) w art. 4 w pkt 2 w lit. zb średnik zastępuje się przecinkiem i dodaje się lit. zc w brzmieniu:

„zc) przedsiębiorstwo w spadku – w stosunku do pracowników i zleceniobiorców przedsiębiorstwa w spadku oraz w stosunku do osób przebywających na urlopie wychowawczym udzielonym w ramach stosunku pracy albo pobierających zasiłek macierzyński, z wyłączeniem osób, którym zasiłek macierzyński wypłaca Zakład; obowiązki przedsiębiorstwa w spadku wykonuje zarządca sukcesyjny, a w przypadku jego braku - osoby, o których mowa w art. 14 ustawy o zarządzie sukcesyjnym;”;

2) art. 31 otrzymuje brzmienie:

---

¹⁸⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 1997 i 2260 oraz z 2017 r. poz. 85, 724, 768, 791 i 1089.

„Art. 31. Do należności z tytułu składek stosuje się odpowiednio: art. 7a, art. 12, art. 26, art. 29 § 1 i 2, art. 33-33b, art. 38a, art. 51 § 1, art. 55, art. 59 § 1 pkt 1, 3, 4, 8 i 9, art. 60 § 1, art. 61 § 1, art. 62 § 1, 3 i 5, art. 62b § 1 pkt 2 i § 3, art. 72 § 1 pkt 1 i 4 i § 2, art. 73 § 1 pkt 1 i 5, art. 77b § 1 i 2, art. 91, art. 93, art. 93a-93c, art. 93e, art. 94, art. 97 § 1, 1a, 5-7, art. 98 § 1 i § 2 pkt 1, 2, 5 i 7, art. 100, art. 101, art. 105 § 1 i 2, art. 106 § 1-3, art. 107 § 1, 1a, § 2 pkt 2 i 4 i § 3, art. 108 § 1, 3 i 4, art. 109 § 1 w zakresie art. 29, art. 109 § 2 pkt 1, art. 110 § 1, § 2 pkt 2 i § 3, art. 111 § 1-4 i § 5 pkt 1, art. 112 § 1-5, art. 112b, art. 112c, art. 113, art. 114, art. 115-117, art. 117d, art. 118 § 1 oraz art. 119 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa.”.

Art. 77. W ustawie z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz. U. z 2016 r. poz. 2180, 1961 i 2255) wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 1 dodaje się art. 1a w brzmieniu:

„Art. 1a. 1. Ustawa reguluje również opodatkowanie podatkiem dochodowym przychodów przedsiębiorstwa w spadku.

2. Przedsiębiorstwo w spadku, stanowiące jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej, jest podatnikiem z tytułu dochodów osiąganych w okresie od otwarcia spadku do dnia:

- 1) wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego, albo
- 2) wygaśnięcia uprawnienia do powołania zarządcy sukcesyjnego, jeżeli zarządca sukcesyjny nie został powołany i osoba, o której mowa w art. 14 ustawy z dnia ... o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej (Dz. U. poz. ....), zwanej dalej „ustawą o zarządzie sukcesyjnym”, dokonała zgłoszenia, o którym mowa w art. 12 ust. 1c ustawy z dnia 13 października 1995 r. o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników (Dz. U. z 2017 r. poz. 869).

3. W przypadku śmierci osoby fizycznej będącej współnikiem spółki cywilnej osób fizycznych, jeżeli ustanowiono zarząd sukcesyjny, podatnikiem z tytułu udziału w tej spółce w okresie od otwarcia spadku do dnia wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego jest przedsiębiorstwo w spadku, które dla potrzeb ustawy traktowane jest jak współnik spółki cywilnej osób fizycznych.

4. Przedsiębiorstwo w spadku sporządza wykaz składników majątku przedsiębiorstwa w spadku na dzień otwarcia spadku. Przepis art. 24 ust. 3a ustawy o podatku dochodowym stosuje się odpowiednio.

5. Urzędem skarbowym, właściwym w sprawach opodatkowania podatkiem dochodowym przedsiębiorstwa w spadku, jest urząd skarbowy, przy pomocy którego naczelnik urzędu skarbowego właściwy w sprawach opodatkowania podatkiem dochodowym zmarłego przedsiębiorcy wykonuje swoje zadania, z zastrzeżeniem art. 29 ust. 5.”;

2) w art. 2 w ust. 1 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Osoby fizyczne oraz przedsiębiorstwa w spadku osiągające przychody z pozarolniczej działalności gospodarczej mogą opłacać zryczałtowany podatek dochodowy w formie:”;

3) w art. 4 w ust. 1 w pkt 13 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 14 i 15 w brzmieniu:

„14) przedsiębiorstwo w spadku - przedsiębiorstwo w spadku w rozumieniu ustawy o zarządzie sukcesyjnym,

15) zmarły przedsiębiorca – zmarłego przedsiębiorcę, o którym mowa w art. 1 ustawy o zarządzie sukcesyjnym.”;

4) w art. 6:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Opodatkowaniu ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych podlegają przychody osób fizycznych lub przedsiębiorstw w spadku z pozarolniczej działalności gospodarczej, o których mowa w art. 14 lub w art. 7a ust. 4 ustawy o podatku dochodowym, z zastrzeżeniem ust. 1e i 1f, w tym również, gdy działalność ta jest prowadzona w formie spółki cywilnej osób fizycznych, spółki cywilnej osób fizycznych i przedsiębiorstwa w spadku lub spółki jawnej osób fizycznych, zwanych dalej „spółką”. Do przychodów przedsiębiorstwa w spadku nie stosuje się art. 12 ust. 10a.”,

b) po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. Przedsiębiorstwo w spadku opłaca ryczałt od przychodów ewidencjonowanych w roku podatkowym, w którym zmarł przedsiębiorca, jeżeli w tym samym roku ryczałt od przychodów ewidencjonowanych opłacał zmarły przedsiębiorca z działalności wymienionej w ust. 1.”,

c) po ust. 6 dodaje się ust. 6a w brzmieniu:

„6a. W przypadku przedsiębiorstwa w spadku przepisy ust. 4, 5 i 6 stosuje się uwzględniając również przychody z działalności wymienionej w ust. 1 uzyskane przez zmarłego przedsiębiorcę.”;

5) w art. 7:

a) w ust. 2 w pkt 2 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 3 w brzmieniu:

„3) powstanie przedsiębiorstwa w spadku.”,

b) dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Równoznaczne z likwidacją działalności gospodarczej jest:

1) wygaśnięcie zarządu sukcesyjnego albo

2) wygaśnięcie uprawnienia do powołania zarządcy sukcesyjnego - w przypadku gdy zarząd sukcesyjny nie został ustanowiony a dokonano zgłoszenia, o którym mowa w art. 1a ust. 2 pkt 2”;

6) w art. 9:

a) w ust. 1 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„Pisemne oświadczenie o wyborze opodatkowania w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych na dany rok podatkowy podatnik składa naczelnikowi urzędu skarbowego właściwemu według miejsca zamieszkania podatnika, a w przypadku przedsiębiorstwa w spadku - według ostatniego miejsca zamieszkania zmarłego przedsiębiorcy, nie później niż do dnia 20 stycznia roku podatkowego.”,

b) w ust. 2 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„Oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, w przypadku prowadzenia działalności w formie spółki składają wszyscy wspólnicy naczelnikom urzędów skarbowych właściwym według miejsca zamieszkania każdego ze wspólników, a w przypadku przedsiębiorstwa w spadku - według ostatniego miejsca zamieszkania zmarłego przedsiębiorcy.”;

7) art. 10 otrzymuje brzmienie:

„Art. 10. Zwolnienia od podatku dochodowego, o których mowa w art. 21 ust. 1 pkt 43, 46, 47a, 71a, 111, 114, 122, 125, 125a, 129, 136 i 137 ustawy o podatku dochodowym, stosuje się odpowiednio do podatników opłacających ryczałt od przychodów ewidencjonowanych.”;

8) w art. 11 ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Podatnik uzyskujący przychody wymienione w art. 6 ust. 1, 1a i 1d, opłacający ryczałt od przychodów ewidencjonowanych, może odliczyć od przychodów stratę, o której mowa w art. 9 ust. 3 i 3a-3b ustawy o podatku dochodowym, oraz wydatki określone w art. 26 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym, jeżeli nie zostały odliczone od dochodu lub nie zostały zaliczone do kosztów uzyskania przychodów na podstawie przepisów ustawy o podatku dochodowym.

2. W przypadku dokonywania odliczeń od przychodów, o których mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy art. 9 ust. 3 i 3a-3b oraz art. 26 ust. 5-7h, 13b-13c i 15 ustawy o podatku dochodowym.”;

9) w art. 12:

a) w ust. 1 w pkt 5 w tiret trzecie średnik zastępuje się przecinkiem i dodaje się lit. g w brzmieniu:

„g) z odpłatnego zbycia ruchomych składników majątku przedsiębiorstwa w spadku,”

b) w ust. 10 w pkt 4 dodaje się przecinek i dodaje się pkt 5 w brzmieniu:

„5) składnikami majątku przedsiębiorstwa w spadku.”,

c) ust. 10b otrzymuje brzmienie:

„10b. Ryczałt od przychodu, o którym mowa w ust. 10, jest płatny bez wezwania w terminie, o którym mowa w art. 21 ust. 1 lub 1a, na rachunek urzędu skarbowego, przy pomocy którego naczelnik urzędu skarbowego właściwy według miejsca zamieszkania podatnika wykonuje swoje zadania, a w przypadku przedsiębiorstwa w spadku - według ostatniego miejsca zamieszkania zmarłego przedsiębiorcy.”;

10) w art. 15 dodaje się ust. 10 i 11 w brzmieniu:

„10. W przypadku prowadzenia przez zmarłego przedsiębiorcę wykazu środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych lub ewidencji wyposażenia, o których mowa w ust. 1, przedsiębiorstwo w spadku kontynuuje prowadzenie tego wykazu lub tej ewidencji.

11. Przedsiębiorstwo w spadku jest obowiązane w prowadzonej ewidencji dokonać zapisów dotyczących zdarzeń gospodarczych zaistniałych od otwarcia spadku do dnia dokonania zgłoszenia, o którym mowa w art. 1a ust. 2 pkt 2, a jeżeli zgłoszenia nie dokonano - do dnia ustanowienia zarządu sukcesyjnego.”;

11) w art. 21:

a) po ust. 1a dodaje się ust. 1aa w brzmieniu:

„1aa. W przypadku wyboru przez zmarłego przedsiębiorcę sposobu wpłacania ryczałtu co kwartał, przedsiębiorstwo w spadku może stosować ten sposób wpłacania ryczałtu za rok podatkowy, w którym zmarł przedsiębiorca.”,

b) po ust. 1b dodaje się ust. 1ba w brzmieniu:

„1ba. W roku podatkowym następującym po roku, w którym zmarł przedsiębiorca, przepis ust. 1b stosuje się z uwzględnieniem również przychodów zmarłego przedsiębiorcy albo przychodów spółki, w której zmarły przedsiębiorca był współnikiem.”,

c) po ust. 5 dodaje się ust. 5a - 5b w brzmieniu:

„5a. Pierwszy ryczałt przedsiębiorstwo w spadku oblicza za miesiąc lub kwartał, w którym dokonano zgłoszenia, o którym mowa w art. 1a ust. 2 pkt 2, a jeżeli zgłoszenia nie dokonano - za miesiąc lub kwartał, w którym został ustanowiony zarząd sukcesyjny, uwzględniając przy jego obliczeniu przychody przedsiębiorstwa osiągnięte od otwarcia spadku i wpłaca w terminie do 20 dnia następnego miesiąca lub odpowiednio kwartału.

5b. Jeżeli dokonanie zgłoszenia, o którym mowa w art. 1a ust. 2 pkt 2, a w przypadku niedokonania zgłoszenia - ustanowienie zarządu sukcesyjnego, nastąpiło po terminie określonym w ust. 2, przedsiębiorstwo w spadku obowiązane jest złożyć zeznanie, o którym mowa w ust. 2 w terminie miesiąca od dnia odpowiednio dokonania zgłoszenia albo ustanowienia zarządu sukcesyjnego.”,

d) dodaje się ust. 15 w brzmieniu:

„15. W przypadku, gdy zmarły przedsiębiorca korzystał ze zwolnienia, o którym mowa w ust. 6, do przedsiębiorstwa w spadku mają zastosowanie przepisy ust. 10 - 13.”;

12) w art. 21b w ust. 5 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) danych identyfikacyjnych (imię, nazwisko i adres, a w przypadku przedsiębiorstwa w spadku - dane tego przedsiębiorstwa), oraz”;

13) w art. 23 ust. 1a otrzymuje brzmienie:

„1a. Zryczałtowany podatek w formie karty podatkowej mogą opłacać także - na zasadach i w warunkach określonych w części XII tabeli - osoby fizyczne, w tym rolnicy równocześnie prowadzący gospodarstwo rolne oraz przedsiębiorstwa w spadku.”;

14) w art. 24 dodaje się ust. 4 i 5 w brzmieniu:

„4. W roku podatkowym, w którym zmarł przedsiębiorca, przedsiębiorstwo w spadku opłaca podatek dochodowy w formie karty podatkowej, w wysokości stawki określonej w decyzji ustalającej jej wysokość na ten rok na imię zmarłego przedsiębiorcy, w części przypadającej na okres od dnia następującego po dniu otwarcia spadku do końca tego roku podatkowego, jeżeli nie zaszły zmiany, o których mowa w art. 36 ust. 1 w stosunku do stanu faktycznego podanego przez zmarłego przedsiębiorcę w złożonym wniosku o zastosowanie opodatkowania w formie karty podatkowej; w tym przypadku art. 33 ust. 1 stosuje się odpowiednio. Jeżeli w okresie tym zaszły zmiany w stosunku do stanu faktycznego podanego przez zmarłego przedsiębiorcę w złożonym wniosku o zastosowanie opodatkowania w formie karty podatkowej, przedsiębiorstwo w spadku opłaca podatek dochodowy na ogólnych zasadach albo w formie karty podatkowej, jeżeli w terminie siedmiu dni od powstania okoliczności powodujących zmiany złoży wniosek o zastosowanie opodatkowania w formie karty podatkowej; przepisy art. 39 ust. 2 i art. 24 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

5. Jeżeli w kolejnym roku podatkowym do dnia 20 stycznia przedsiębiorstwo w spadku nie dokona wyboru innej formy opodatkowania, uważa się, że prowadzi nadal działalność opodatkowaną w formie karty podatkowej; w tym przypadku naczelnik urzędu skarbowego wydaje decyzję ustalającą wysokość podatku dochodowego w formie karty podatkowej na podstawie wniosku złożonego przez zmarłego przedsiębiorcę. W przypadku zaistnienia zmian określonych w art. 36 ust. 1 w stosunku do stanu faktycznego podanego przez zmarłego przedsiębiorcę w złożonym wniosku o zastosowanie opodatkowania w formie karty podatkowej przedsiębiorstwo w spadku zawiadamia o nich naczelnika urzędu skarbowego, najpóźniej w terminie 7 dni od powstania okoliczności powodujących zmiany.”;

15) w art. 25 dodaje się ust. 9 w brzmieniu:

„9. Przy ocenie warunków uzasadniających opodatkowanie w formie karty podatkowej i ustalaniu wysokości stawek podatku w odniesieniu do przedsiębiorstwa w spadku uwzględnia się odpowiednio małżonka i członków rodziny zmarłego przedsiębiorcy; miejsce pobytu członka rodziny oraz pozostawanie we wspólnym gospodarstwie ocenia się na dzień otwarcia spadku.”;

16) w art. 28 dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„5. Przepis ust. 1 ma odpowiednio zastosowanie w razie zatrudnienia przez przedsiębiorstwo w spadku pełnoletnich członków rodziny zmarłego przedsiębiorcy.”;

17) w art. 29 dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„5. Dla ustalenia właściwości miejscowej naczelnika urzędu skarbowego w sprawie podatku dochodowego opłacanego w formie karty podatkowej przedsiębiorstwa w spadku przepisy ust. 3 i 4 stosuje się odpowiednio.”;

18) w art. 31 po ust. 5 dodaje się ust. 5a w brzmieniu:

„5a. W przypadku, o którym mowa w art. 24 ust. 4, jeżeli dokonanie zgłoszenia, o którym mowa w art. 1a ust. 2 pkt 2, a w przypadku niedokonania zgłoszenia - ustanowienie zarządu sukcesyjnego, nastąpiło po terminie płatności podatku w formie karty podatkowej, podatek ten płatny jest w terminie do 7 dnia miesiąca przypadającego po miesiącu, w którym odpowiednio dokonano zgłoszenia albo ustanowiono zarząd sukcesyjny.”.

Art. 78. W ustawie z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2017 r. poz. 1368) w art. 12 wprowadza się następujące zmiany:

1) w ust. 2 w pkt 3 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 4 w brzmieniu:

„4) usprawiedliwionej nieobecności w pracy, o której mowa w art. 63² § 7 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz.U. z 2016 r. poz. 1666, z późn. zm.¹⁹⁾).”;

2) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Przepisu ust. 2 pkt 4 nie stosuje się, jeżeli niezdolność do pracy powstała do dnia śmierci pracodawcy i trwa nieprzerwanie po tym dniu.”.

Art. 79. W ustawie z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2017 r. poz. 328 i 1566) w art. 17c dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„5. W przypadku śmierci przedsiębiorcy, w okresie ważności promesy nie można odmówić udzielenia zezwolenia objętego promesą współwłaścicielowi przedsiębiorstwa w spadku w rozumieniu art. 3 ustawy z dnia ... o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej (Dz. U. ...) albo, jeżeli przedsiębiorca był

---

¹⁹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 2138 i 2255 oraz z 2017 r. poz. 60 i 926.

wspólnikiem spółki cywilnej, innemu współnikowi tej spółki, jeżeli osoba ta przedłoży pisemną zgodę wszystkich współwłaścicieli przedsiębiorstwa w spadku na udzielenie mu tego zezwolenia.”.

Art. 80. W ustawie z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1907, 1935, 1948 oraz z 2017 r. poz. 708) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 13 w ust. 2 uchyla się pkt 1,

2) w art. 16:

a) uchyla się ust. 1 pkt 2,

b) po ust. 5 dodaje się ust. 5a w brzmieniu:

„5a. Przepisu ust. 5 nie stosuje się, jeżeli ustanowiono zarząd sukcesyjny. W takim przypadku stosuje się przepisy art. 35 ust. 1 pkt 1 oraz art. 36 - 39 ustawy z dnia ... o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej.”.

Art. 81. W ustawie z dnia 6 września 2001 r. - Prawo farmaceutyczne (Dz. U. z 2016 r. poz. 2142 oraz z 2017 r. poz. 1015 i 1200) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 37an dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„5. W przypadku śmierci przedsiębiorcy, w okresie ważności promesy nie można odmówić udzielenia zezwolenia na wykonywanie działalności gospodarczej określonej w promesie współwłaścicielowi przedsiębiorstwa w spadku w rozumieniu art. 3 ustawy z dnia ... o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej (Dz. U. ...) albo, jeżeli przedsiębiorca był wspólnikiem spółki cywilnej, innemu współnikowi tej spółki, jeżeli osoba ta przedłoży pisemną zgodę wszystkich współwłaścicieli przedsiębiorstwa w spadku na udzielenie mu tego zezwolenia, chyba że:

1) uległy zmianie dane zawarte we wniosku o udzielenie promesy inne niż dane osoby, która złożyła wniosek o udzielenie promesy;

2) współwłaściciel przedsiębiorstwa w spadku albo wspólnik spółki cywilnej, który złożył wniosek o udzielenie zezwolenia, nie spełnił wszystkich warunków podanych w promesie;

3) współwłaściciel przedsiębiorstwa w spadku albo wspólnik spółki cywilnej, który złożył wniosek o udzielenie zezwolenia, nie spełnia warunków wykonywania działalności objętej zezwoleniem;

4) jest to uzasadnione zagrożeniem obronności lub bezpieczeństwa państwa lub innego ważnego interesu publicznego.”;

- 2) w art. 73f w ust. 3 uchyla się pkt 3;
- 3) w art. 81 w ust. 3 uchyla się pkt 1;
- 4) w art. 104 ust. 1a - 1c otrzymują brzmienie:

„1a. W przypadku śmierci osoby, na rzecz której zostało wydane zezwolenie:

- 1) zezwolenie na prowadzenie apteki nie wygasa, jeżeli chociażby jeden z jej spadkobierców, jej małżonek lub osoba, która nabyła przedsiębiorstwo na podstawie zapisu windykacyjnego, spełnia wymagania, o których mowa w art. 99 ust. 3, 3a, 4 pkt 1, ust. 4a, 4b i art. 101 pkt 2-5;
- 2) zezwolenie na prowadzenie apteki nie wygasa przez okres 24 miesięcy od dnia śmierci, jeżeli chociażby jeden z jej spadkobierców, jej małżonek, osoba, która nabyła przedsiębiorstwo na podstawie zapisu windykacyjnego albo zarządca sukcesyjny, o którym mowa w ustawie z dnia ... o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej, spełnia wymagania, o których mowa w art. 99 ust. 3, 3a, 4a, 4b i art. 101 pkt 2 - 5.

1b. Osoby, o których mowa w ust. 1a pkt 1 albo 2, obowiązane są, w terminie 12 miesięcy od dnia śmierci osoby, na rzecz której zostało wydane zezwolenie, złożyć wniosek do wojewódzkiego inspektora farmaceutycznego o dokonanie zmiany w zezwoleniu w zakresie określenia podmiotu posiadającego zezwolenie i wskazać osoby spełniające odpowiednio wymagania - o których mowa w ust. 1a pkt 1 albo 2 - jako zezwoleniobiorcę. W przypadku, gdy osoby te nie wystąpią o dokonanie zmiany w zezwoleniu, wygasa ono z dniem następującym po ostatnim dniu terminu na złożenie wniosku.

1c. Wojewódzki inspektor farmaceutyczny, po rozpatrzeniu wniosku, o którym mowa w ust. 1b:

- 1) zmienia zezwolenie w zakresie określenia podmiotu posiadającego zezwolenie - w przypadku, gdy osoba wskazana jako zezwoleniobiorca spełnia wymagania, o których mowa w ust. 1a pkt 1;
- 2) zmienia zezwolenie w zakresie określenia podmiotu posiadającego zezwolenie oraz określa termin ważności zezwolenia, zgodnie z wnioskiem, nie dłuższy jednak niż 24 miesiące od dnia śmierci - w przypadku, gdy wskazany jako zezwoleniobiorca spadkobierca spełnia wymagania, o których mowa w ust. 1a pkt 2.”.

Art. 82. W ustawie z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze (Dz. U. z 2017 r. poz. 959 i 1089) art. 185 otrzymuje brzmienie:

„Art. 185. W sprawach lotniczej działalności gospodarczej nie mają zastosowania przepisy art. 494, 531 i 553 ustawy z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (Dz. U. 2017 r. poz. 1577) oraz przepisy ustawy z dnia .... o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej (Dz. U. poz. ...).”.

Art. 83. W ustawie z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. z 2017 r. poz. 1369 i 1370) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 124 w pkt 6 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 7 w brzmieniu:
„7) jeżeli zarządca sukcesyjny przestał pełnić tę funkcję albo zarząd sukcesyjny wygaś, jeżeli postępowanie toczyło się z udziałem zarządcy sukcesyjnego.”;
- 2) w art. 128:
  - a) w § 1:
    - pkt 1 otrzymuje brzmienie:
„1) w razie śmierci strony – od dnia zgłoszenia się lub wskazania następców prawnych zmarłej strony albo zarządcy sukcesyjnego w sprawach wynikających z prowadzenia jej przedsiębiorstwa albo od dnia ustanowienia we właściwej drodze kuratora spadku;”;
    - w pkt 4 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 5 i 6 w brzmieniu:
„5) jeżeli zarządca sukcesyjny, z którego udziałem toczyło się postępowanie, przestał pełnić tę funkcję – po zgłoszeniu się lub po ustaleniu kolejnego zarządcy sukcesyjnego;
    - 6) w razie wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego – po zgłoszeniu się lub po ustaleniu następców prawnych zmarłego, na rzecz których działał zarządca sukcesyjny.”;
  - b) po § 1 dodaje się § 1a w brzmieniu:
„§ 1a. Na wniosek zarządcy sukcesyjnego działającego na rzecz następców prawnych zmarłej strony lub na wniosek drugiej strony sąd postanowi podjąć postępowanie z udziałem zarządcy sukcesyjnego, jeżeli postępowanie dotyczy spraw wynikających z prowadzenia przedsiębiorstwa zmarłej strony.”;
  - c) § 2 otrzymuje brzmienie:
„§ 2. Jeżeli w ciągu roku od dnia wydania postanowienia o zawieszeniu postępowania nie zgłoszą się lub nie zostaną wskazani następcy prawni zmarłej

strony, o których mowa w § 1 pkt 1 lub 6, a postępowanie nie zostanie podjęte z udziałem zarządcy sukcesyjnego, sąd może z urzędu zwrócić się do sądu spadku o ustanowienie kuratora spadku, chyba że kurator taki już wcześniej został ustanowiony. Czynność tę może wykonać referendarz sądowy.”.

Art. 84. W ustawie z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (Dz. U. z 2016 r. poz. 2171, z późn. zm.²⁰⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 7 otrzymuje brzmienie:

„Art. 7. W razie śmierci przedsiębiorcy można ogłosić jego upadłość, jeżeli wniosek o ogłoszenie upadłości został złożony w terminie roku od dnia jego śmierci, a w przypadku ustanowienia zarządu sukcesyjnego, o którym mowa w ustawie z dnia ... o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej (Dz. U. ...) – także po upływie roku od dnia śmierci przedsiębiorcy, a przed dniem wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego. Wniosek o ogłoszenie upadłości może złożyć wierzyciel, zarządca sukcesyjny, a także spadkobierca, oraz małżonek i każde z dzieci lub rodziców zmarłego, chociażby nie dziedziczyli po nim spadku.”;

2) po art. 11 dodaje się art. 11a w brzmieniu:

„Art. 11a. 1. W przypadku ustanowienia zarządu sukcesyjnego, o którym mowa w ustawie z dnia ... o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej (Dz. U. poz. ...), można ogłosić upadłość zmarłego przedsiębiorcy także wtedy, gdy w zakresie czynności wykonywanych w ramach prowadzenia przedsiębiorstwa w spadku zarządca sukcesyjny utracił zdolność wykonywania wymagalnych zobowiązań pieniężnych.

2. Przepis art. 11 ust. 1a stosuje się odpowiednio.”;

3) w art. 21:

a) dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. W przypadku ustanowienia zarządu sukcesyjnego, o którym mowa w ustawie z dnia ... o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej, obowiązek określony w ust. 1 spoczywa na zarządcy sukcesyjnym. Jeżeli podstawa do ogłoszenia upadłości wystąpiła przed ustanowieniem zarządu sukcesyjnego, termin do zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości biegnie od dnia, w którym

---

²⁰⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 2260 i 2261 oraz z 2017 r. poz. 791.

został ustanowiony zarząd sukcesyjny. Zgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości przez zarządcę sukcesyjnego nie wymaga zgody osób, na rzecz których działa zarządca sukcesyjny.”,

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Osoby, o których mowa w ust. 1, 2 i 2a, ponoszą odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną wskutek niezłożenia wniosku w terminach określonych w ust. 1 i 2a, chyba że nie ponoszą winy. Osoby te mogą uwolnić się od odpowiedzialności, w szczególności jeżeli wykażą, że w terminie określonym w ust. 1 lub 2a otwarto postępowanie restrukturyzacyjne albo zatwierdzono układ w postępowaniu o zatwierdzenie układu.”,

c) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Osoby, o których mowa w ust. 1, 2 i 2a, nie ponoszą odpowiedzialności za niezłożenie wniosku o ogłoszenie upadłości w czasie, gdy prowadzona jest egzekucja przez zarząd przymusowy albo przez sprzedaż przedsiębiorstwa, na podstawie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego, jeżeli obowiązek złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości powstał w czasie prowadzenia egzekucji.”;

4) w art. 26¹ ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„3. Przepisy ust. 1 i 3 stosuje się odpowiednio w przypadku śmierci dłużnika po złożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości oraz w przypadku wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego, o którym mowa w ustawie z dnia ... o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej, po złożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości przez zarządcę sukcesyjnego.”;

5) w art. 373 w ust. 1 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Sąd może orzec pozbawienie na okres od jednego do dziesięciu lat prawa prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek lub w ramach spółki cywilnej, pełnienia funkcji zarządcy sukcesyjnego, o którym mowa w ustawie z dnia ... o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej, a także pełnienia funkcji członka rady nadzorczej, członka komisji rewizyjnej, reprezentanta lub pełnomocnika osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą w zakresie tej działalności, spółki handlowej, przedsiębiorstwa państwowego, spółdzielni, fundacji lub stowarzyszenia osoby, która ze swojej winy.”;

6) w art. 419 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. W przypadku gdy został ustanowiony zarząd sukcesyjny, o którym mowa w ustawie z dnia ... o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej, uczestnikiem postępowania o ogłoszenie upadłości zmarłego przedsiębiorcy jest również zarządca sukcesyjny. Zażalenie na postanowienie o ogłoszeniu upadłości przysługuje również osobie, która pełniła funkcję zarządcy sukcesyjnego w chwili ogłoszenia upadłości.”;

7) art. 421 otrzymuje brzmienie:

„Art. 421. Do masy upadłości wchodzi aktywa spadku po zmarłym dłużniku, a w przypadku ustanowienia zarządu sukcesyjnego, o którym mowa w ustawie z dnia ... o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej, także aktywa nabyte w okresie zarządu sukcesyjnego, które weszły w skład przedsiębiorstwa w spadku.”.

Art. 85. W ustawie z dnia 22 maja 2003 r. o pośrednictwie ubezpieczeniowym (Dz. U. z 2016 r. poz. 2077 oraz z 2017 r. poz. 60) w art. 34 ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Zezwolenie wygasa z chwilą wykreślenia brokera z rejestru przedsiębiorców albo z chwilą wykreślenia do z ewidencji działalności gospodarczej z przyczyn niezwiązanych ze śmiercią przedsiębiorcy.”.

Art. 86. W ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2017 r. poz. 1221) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 w pkt 36 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 37 - 40 w brzmieniu:

„37) ustawy o zarządzie sukcesyjnym – rozumie się przez to ustawę z dnia ... o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej (Dz. U. poz. ...);

38) przedsiębiorstwie w spadku – rozumie się przez to przedsiębiorstwo w spadku w rozumieniu ustawy o zarządzie sukcesyjnym;

39) zarządcy sukcesyjnym – rozumie się przez to zarządcę sukcesyjnego, o którym mowa w ustawie o zarządzie sukcesyjnym;

40) zarządzie sukcesyjnym – rozumie się przez to zarząd sukcesyjny, o którym mowa w ustawie o zarządzie sukcesyjnym.”;

2) w art. 3 po ust. 5 dodaje się ust. 6 w brzmieniu:

„6. W przypadku podatnika, o którym mowa w art. 15 ust. 1a i art. 17 ust. 1i, właściwym organem podatkowym jest organ podatkowy, który był właściwy dla zmarłego podatnika.”;

- 3) w art. 14 wprowadza się następujące zmiany:
- a) w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) zaprzestania przez podatnika, o którym mowa w art. 15, będącego osobą fizyczną albo przedsiębiorstwem w spadku wykonywania czynności podlegających opodatkowaniu, obowiązanego, na podstawie art. 96 ust. 6, do zgłoszenia zaprzestania działalności naczelnikowi urzędu skarbowego;”
  - b) w ust. 1 w pkt 2 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 3 w brzmieniu:

„3) wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego albo wygaśnięcia uprawnienia do powołania zarządcy sukcesyjnego - w przypadku gdy zarząd sukcesyjny nie został ustanowiony a dokonano zgłoszenia, o którym mowa w art. 15 ust. 1a pkt 2.”
  - c) ust. 3 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio, w przypadku gdy podatnik, o którym mowa w art. 15, będący osobą fizyczną albo przedsiębiorstwem w spadku nie wykonywał czynności podlegających opodatkowaniu co najmniej przez 10 miesięcy.”
  - d) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 i 3, podatnicy są obowiązani sporządzić spis z natury towarów na dzień rozwiązania spółki, zaprzestania wykonywania czynności podlegających opodatkowaniu albo zaistnienia przypadków, o których mowa ust. 1 pkt 3, zwany dalej „spisem z natury”. Podatnicy są obowiązani załączyć informację o dokonanym spisie z natury, o ustalonej na jego podstawie wartości i o kwocie podatku należnego, do deklaracji podatkowej składanej za okres obejmujący dzień rozwiązania spółki, zaprzestania wykonywania czynności podlegających opodatkowaniu albo zaistnienia przypadków, o których mowa w ust. 1 pkt 3.”
  - e) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Obowiązek podatkowy w przypadku, o którym mowa w ust. 1, powstaje w dniu rozwiązania spółki, zaprzestania wykonywania czynności podlegających opodatkowaniu albo zaistnienia przypadków, o których mowa w ust. 1 pkt 3.”
  - f) ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. Dostawa towarów dokonywana przez byłych wspólników spółek, o których mowa w ust. 1 pkt 1, przez osoby fizyczne, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i

ust. 3, oraz przez następców prawnych podatnika, o którym mowa w art. 15 ust. 1a, której przedmiotem są towary objęte spisem z natury, podlega zwolnieniu od podatku przez okres 12 miesięcy od dnia, o którym mowa w ust. 6, pod warunkiem rozliczenia podatku od towarów objętych spisem z natury.”,

g) ust. 9a otrzymuje brzmienie:

„9a. Osobom fizycznym, o których mowa w ust. 1 pkt 2, osobom, które były współnikami spółek, o których mowa w ust. 1 pkt 1, w dniu ich rozwiązania, zwanych dalej „byłymi współnikami”, oraz następcom prawnym podatnika, o którym mowa w art. 15 ust. 1a, przysługuje prawo zwrotu różnicy podatku wykazanego w deklaracji podatkowej za okres, w którym odpowiednio te osoby, spółki albo podatnik, o którym mowa w art. 15 ust. 1a i podatnik, którego działalność jest kontynuowana przez podatnika, o którym mowa w art. 15 ust. 1a, były podatnikami zarejestrowanymi jako podatnicy VAT czynni.”,

h) po ust. 9c dodaje się ust. 9ca i 9cb w brzmieniu:

„9ca. W przypadku następców prawnych podatnika, o którym mowa w art. 15 ust. 1a, zwrotu różnicy podatku dokonuje się na podstawie złożonej deklaracji podatkowej oraz złożonych:

- 1) dokumentów potwierdzających ich udział w przedsiębiorstwie w spadku;
- 2) wykazów rachunków bankowych następców prawnych tego podatnika w banku mającym siedzibę na terytorium kraju lub ich rachunków w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej, której są członkami, na które ma być dokonany zwrot różnicy podatku.

9cb. Zwrotu różnicy podatku, o którym mowa w ust. 9ca, dokonuje się:

- 1) w proporcjach wynikających z prawa do udziału w przedsiębiorstwie w spadku; jeżeli z załączonych dokumentów nie wynikają te udziały, przyjmuje się, że prawa do udziału są równe;
- 2) na rachunki, o których mowa w ust. 9ca pkt 2.”,

i) ust. 9e otrzymuje brzmienie:

9e. W przypadku niezłożenia dokumentów, o których mowa w ust. 9b lub ust. 9ca, kwota zwrotu różnicy podatku składana jest do depozytu organu podatkowego. W przypadku gdy złożono dokumenty, o których mowa w ust. 9b lub ust. 9ca, ale w wykazie rachunków, o którym mowa w tym przepisie, nie podano rachunków wszystkich byłych współników albo następców prawnych podatnika, o którym

mowa w art. 15 ust. 1a, do depozytu składana jest kwota zwrotu różnicy podatku w części przypadającej byłemu wspólnikowi lub następcy prawnemu podatnika, o którym mowa w art. 15 ust. 1a, którego rachunku nie podano.”,

j) ust. 9g i 9h otrzymują brzmienie:

„9g. W przypadku gdy przed upływem terminu zwrotu różnicy podatku, o którym mowa w art. 87 ust. 2 zdanie pierwsze, złożono dokumenty, o których mowa w ust. 9b lub ust. 9ca, a naczelnik urzędu skarbowego przedłużył termin zwrotu zgodnie z art. 87 ust. 2 zdanie drugie, i przeprowadzone przez organ czynności wykażą zasadność zwrotu, urząd skarbowy wypłaca byłym wspólnikom lub następcom prawnym podatnika, o którym mowa w art. 15 ust. 1a, należną kwotę wraz z odsetkami w wysokości odpowiadającej opłacie prolongacyjnej stosowanej w przypadku odroczenia płatności podatku lub jego rozłożenia na raty. W przypadku gdy dokumenty, o których mowa w ust. 9b lub 9ca, złożono na 14 dni przed upływem terminu zwrotu lub później, odsetki, o których mowa w zdaniu pierwszym, są naliczane od 15. dnia po dniu złożenia tych dokumentów. Odsetek nie nalicza się od kwoty zwrotu różnicy podatku w części przypadającej byłemu wspólnikowi lub następcy prawnemu podatnika, o którym mowa w art. 15 ust. 1a, którego rachunku nie podano.

9h. W przypadku podmiotów, o których mowa w ust. 9a, w stosunku do których naczelnik urzędu skarbowego przedłużył termin zwrotu zgodnie z art. 87 ust. 2 zdanie drugie, i przeprowadzone przez organ czynności wykażą zasadność zwrotu, urząd skarbowy wypłaca tym podmiotom należną kwotę wraz z odsetkami w wysokości odpowiadającej opłacie prolongacyjnej stosowanej w przypadku odroczenia płatności podatku lub jego rozłożenia na raty.”,

k) ust. 9j otrzymuje brzmienie:

„9j. Oprocentowanie kwoty zwrotu różnicy podatku złożonej w depozycie jest naliczane od 15. dnia po dniu złożenia dokumentów, o których mowa w ust. 9b lub ust. 9ca, lub podania numeru rachunków o którym mowa w ust. 9e zdanie drugie.”;

4) w art. 15 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Podatnikiem, o którym mowa w ust. 1, jest także jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej stanowiąca przedsiębiorstwo w spadku w okresie od otwarcia spadku do dnia:

1) wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego, albo

- 2) wygaśnięcia uprawnienia do powołania zarządcy sukcesyjnego, jeżeli zarządca sukcesyjny nie został powołany i osoba, o której mowa w art. 14 ustawy o zarządzie sukcesyjnym, dokonała zgłoszenia, o którym mowa w art. 12 ust. 1c ustawy z dnia 13 października 1995 r. o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników (Dz. U. z 2017 r. poz. 869).

Podatnika, o którym mowa w zdaniu pierwszym, uznaje się za podatnika kontynuującego prowadzenie działalności gospodarczej zmarłego podatnika.”;

- 5) w art. 17 po ust. 1h dodaje się ust. 1i w brzmieniu:

„1i. Podatnikiem, o którym mowa w ust. 1, jest także jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej stanowiąca przedsiębiorstwo w spadku w okresie od otwarcia spadku do dnia:

- 1) wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego, albo
- 2) wygaśnięcia uprawnienia do powołania zarządcy sukcesyjnego, jeżeli zarządca sukcesyjny nie został powołany i osoba, o której mowa w art. 14 ustawy o zarządzie sukcesyjnym, dokonała zgłoszenia, o którym mowa w art. 12 ust. 1c ustawy z dnia 13 października 1995 r. o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników.

Przepis art. 15 ust. 1a zdanie drugie stosuje się odpowiednio.”;

- 6) w art. 96:

- a) ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. W przypadku śmierci podatnika, naczelnik urzędu skarbowego wykreśla z urzędu podatnika z rejestru jako podatnika VAT.”;

- b) po ust. 7 dodaje się ust. 7a-7d w brzmieniu:

„7a. Podatnik będący osobą fizyczną jest obowiązany poinformować właściwego naczelnika urzędu skarbowego o:

- 1) dokonaniu wpisu do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej o powołaniu zarządcy sukcesyjnego, o którym mowa w art. 9 ust. 1 ustawy o zarządzie sukcesyjnym, w terminie 7 dni od dnia dokonania tego wpisu;
- 2) zmianach w zakresie objętym pkt 1 – w terminie 7 dni od dnia, w którym nastąpiła zmiana.

7b. Naczelnik urzędu skarbowego wykreśla z urzędu podatnika, o którym mowa w art. 15 ust. 1a, z rejestru jako podatnika VAT w przypadku:

- 1) zaprzestania przez osobę, która dokonała zgłoszenia, o którym mowa w art. 15 ust. 1a pkt 2, prowadzenia przedsiębiorstwa w spadku pod firmą zmarłego przedsiębiorcy albo
- 2) wygaśnięcia uprawnienia do powołania zarządcy sukcesyjnego - w przypadku gdy zarząd sukcesyjny nie został ustanowiony a dokonano zgłoszenia, o którym mowa w art. 15 ust. 1a pkt 2 albo
- 3) zaprzestania pełnienia funkcji przez zarządcę sukcesyjnego albo
- 4) wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego.

7c. Osoba, która dokonała zgłoszenia, o którym mowa w art. 15 ust. 1a pkt 2, a w przypadku jej śmierci lub utraty pełnej zdolności do czynności prawnych, osoby, o których mowa w art. 14 ustawy o zarządzie sukcesyjnym, są zobowiązane do poinformowania naczelnika urzędu skarbowego o zaistnieniu zdarzeń, o których mowa w ust. 7b pkt 1-2 niezwłocznie, nie później niż w terminie 7 dni od zaistnienia tych zdarzeń.

7d. Zarządca sukcesyjny, a w przypadku gdy zarządca sukcesyjny przestał pełnić swą funkcję przed wygaśnięciem zarządu sukcesyjnego – osoby, o których mowa w art. 14 ustawy o zarządzie sukcesyjnym, są zobowiązane do poinformowania naczelnika urzędu skarbowego o zaistnieniu zdarzeń, o których mowa w ust. 7b pkt 3-4 niezwłocznie, nie później niż w terminie 7 dni od zaistnienia tych zdarzeń.”,

- c) w ust. 8 wyrazy „zgodnie z ust. 6 i 7” zastępuje się wyrazami „zgodnie z ust. 6”,
- d) po ust. 8 dodaje się ust. 8a - 8c w brzmieniu:

„8a. Przepisu ust. 7 nie stosuje się w przypadku śmierci podatnika, gdy właściwy naczelnik urzędu skarbowego został poinformowany zgodnie z ust. 7a.

8b. Naczelnik urzędu skarbowego przywraca zarejestrowanie podatnika, o którym mowa w art. 96 ust. 7 lub ust. 7b pkt 1 i 3 jako podatnika VAT ze statusem takim jaki posiadał przed dniem wykreślenia, bez konieczności składania zgłoszenia rejestracyjnego w przypadku:

- 1) dokonania zgłoszenia, o którym mowa w art. 12 ust. 1c ustawy z dnia 13 października 1995 r. o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników, w tym ponownego dokonania tego zgłoszenia,
- 2) gdy zarządca sukcesyjny informuje o ustanowieniu zarządu sukcesyjnego,

3) gdy po wykreśleniu podatnika, zgodnie z ust. 7b pkt 3, zarządca sukcesyjny poinformuje o jego powołaniu

– pod warunkiem złożenia niezwłocznie brakujących deklaracji za okresy poprzedzające okres, w którym dokonano zgłoszenia lub złożono informację, zgodnie z pkt 1-3.”,

e) po ust. 12 dodaje się ust. 12a w brzmieniu:

„12a. W przypadku podatnika, o którym mowa w art. 15 ust.1a, obowiązki określone w ust. 5 i 12, wykonuje zarządca sukcesyjny. W okresie od dnia otwarcia spadku do dnia ustanowienia zarządu sukcesyjnego albo wygaśnięcia uprawnienia do powołania zarządcy sukcesyjnego, a także w okresie od dnia, w którym zarządca sukcesyjny przestał pełnić tę funkcję do dnia powołania kolejnego zarządcy sukcesyjnego albo wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego obowiązek aktualizowania danych za przedsiębiorstwo w spadku wykonują osoby, o których mowa w art. 14 ustawy o zarządzie sukcesyjnym.”;

7) w art. 97 ust. 16 otrzymuje brzmienie:

„16. Wykreślenie podatnika z rejestru jako podatnika VAT, o którym mowa w art. 96 ust. 6, ust. 7, 7b, 8 i ust. 9-9a, jest równoznaczne z wykreśleniem z rejestru podatnika VAT UE. Przepisy art. 96 ust. 8b i ust. 9g-9i stosuje się odpowiednio.”.

Art. 87. W ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2017 r. poz. 1065, z późn. zm.²¹⁾) w art. 18m w ust. 1 uchyla się pkt 10.

Art. 88. W ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o pracowniczych programach emerytalnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1499) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 40 ust. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) likwidacji albo upadłości pracodawcy, z zastrzeżeniem art. 40a;”;

2) po art. 40 dodaje się art. 40a w brzmieniu:

„Art. 40a. 1. W przypadku śmierci pracodawcy, będącego osobą fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą, program nie ulega likwidacji, jeżeli z chwilą śmierci pracodawcy został ustanowiony zarząd sukcesyjny w rozumieniu ustawy z dnia ... o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej (Dz. U. ...), a zarządca sukcesyjny, w terminie 30 dni od dnia śmierci pracodawcy, złoży organowi nadzoru

---

²¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2017 r. poz. 1292, 1321, 1428 oraz 1543.

pisemne oświadczenie o woli kontynuacji programu wraz z informacją o dacie śmierci pracodawcy oraz aktualnych danych przedsiębiorstwa w spadku.

2. Organ nadzoru zawiadamia zarządcę sukcesyjnego o dokonaniu rejestracji zmian wynikających z przedłożonego oświadczenia w terminie 30 dni od dnia jego złożenia.

3. Po wygaśnięciu zarządu sukcesyjnego, obowiązek kontynuacji programu spoczywa wyłącznie na zapisobiorcy windykacyjnym, jeżeli przedmiotem zapisu uczyniono całe przedsiębiorstwo albo na następcy prawnym zmarłego pracodawcy, jeżeli w następstwie działu spadku nabył on przedsiębiorstwo w całości. Przepisy art. 34 ust. 3 i 5 stosuje się odpowiednio.”;

Art. 89. W ustawie z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1829, z późn. zm.²²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 14a:

a) w ust. 4 w pkt 7 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 8 w brzmieniu:

„8) może powołać albo odwołać zarządcę sukcesyjnego, o którym mowa w ustawie z dnia ... o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej (Dz. U. poz. ...).”;

b) po ust. 5 dodaje się ust. 5a w brzmieniu:

„5a. W przypadku ustanowienia zarządu sukcesyjnego, informację o zawieszeniu wykonywania działalności gospodarczej wykreśla się z CEIDG z urzędu.”;

c) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Okres zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej rozpoczyna się od dnia wskazanego we wniosku o wpis informacji o zawieszeniu wykonywania działalności gospodarczej, nie wcześniej niż w dniu złożenia wniosku, i trwa do dnia złożenia wniosku o wpis informacji o wznowieniu wykonywania działalności gospodarczej lub do dnia wskazanego w tym wniosku, który nie może być wcześniejszy niż dzień złożenia wniosku, lub do dnia ustanowienia zarządu sukcesyjnego.”;

---

²²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 780, 1948, 1997 i 2255 oraz z 2017 r. poz. 460 i 819.

2) w art. 25:

a) w ust. 1:

- po pkt 11a dodaje się pkt 11b - 11d w brzmieniu:
  - „11b) dane prokurenta umocowanego do prowadzenia spraw przedsiębiorcy, o ile przedsiębiorca udzielił prokury;
  - 11c) dane zarządcy sukcesyjnego, o ile zarządca sukcesyjny został powołany;
  - 11d) dane zarządcy sukcesyjnego powołanego na wypadek gdyby powołany w pierwszej kolejności zarządca sukcesyjny zrezygnował albo nie mógł pełnić tej funkcji;”;
- po pkt 18a dodaje się pkt 18b w brzmieniu:
  - „18b) data zgonu albo data znalezienia zwłok przedsiębiorcy;”;
- w pkt 19 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 20 - 24 w brzmieniu:
  - „20) informacja o ustanowieniu zarządu sukcesyjnego i o dacie ustanowienia zarządu sukcesyjnego;
  - 21) informacja o tym, że zarządca sukcesyjny przestał pełnić tę funkcję z powodu:
    - a) śmierci zarządcy sukcesyjnego,
    - b) utraty przez zarządcę sukcesyjnego pełnej zdolności do czynności prawnych,
    - c) odwołania zarządcy sukcesyjnego,
    - d) rezygnacji zarządcy sukcesyjnego z tej funkcji,
    - e) orzeczenia sądu o zakazie prowadzenia przez zarządcę sukcesyjnego działalności gospodarczej
  - oraz o dacie, z którą zarządca sukcesyjny przestał pełnić tę funkcję z przyczyn wskazanych w lit. a - e;
  - 22) informacja o powołaniu kolejnego zarządcy sukcesyjnego, w przypadkach, o których mowa w pkt 21;
  - 23) informacja o okresie, na jaki zarząd sukcesyjny został przedłużony przez sąd;
  - 24) informacja o wygaśnięciu zarządu sukcesyjnego i o dacie wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego.”;

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Dane, o których mowa w ust. 1 pkt 11–11d, obejmują:

- a) w przypadku pełnomocnika będącego osobą fizyczną oraz przedstawiciela ustawowego – imię i nazwisko oraz odpowiednie dane określone w ust. 1 pkt 1, 1a i 4–6, a także numer identyfikacji podatkowej (NIP), o ile taki posiadają,
  - b) w przypadku pełnomocnika będącego osobą prawną – firmę pełnomocnika, adres siedziby, numer w rejestrze przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, o ile taki posiada, oraz odpowiednie dane określone w ust. 1 pkt 3 i 6,
  - c) w przypadku prokurenta – imię i nazwisko oraz odpowiednie dane określone w ust. 1 pkt 1, 1a i 4–6, a także numer identyfikacji podatkowej (NIP), o ile taki posiada oraz informację, czy prokurent po śmierci przedsiębiorcy stanie się zarządcą sukcesyjnym,
  - d) w przypadku zarządcy sukcesyjnego – imię i nazwisko oraz odpowiednie dane określone w ust. 1 pkt 1, 1a i 4, a także numer identyfikacji podatkowej (NIP), o ile taki posiada.”;
- 3) w art. 25a po ust. 2 dodaje się ust. 2a i 2b w brzmieniu:
- „2a. Wraz z wnioskiem o udostępnienie w CEIDG informacji, o których mowa w art. 25 ust. 1 pkt 11, 11b-11c oraz ze zgłoszeniem informacji, o której mowa w art. 25 ust. 1 pkt 11d, wnioskodawca składa oświadczenie, że pełnomocnik lub prokurent przyjął odpowiednio pełnomocnictwo lub prokurę albo została wyrażona zgoda na pełnienie funkcji zarządcy sukcesyjnego.
- 2b. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 2a, składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli o następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu uprawnionego do odebrania oświadczenia o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”;
- 4) w art. 30 po ust. 3 dodaje się ust. 4 i 5 w brzmieniu:
- „4. Do zarządcy sukcesyjnego stosuje się odpowiednio przepisy ust. 1 pkt 1 i ust. 2 w zakresie zasad dokonywania zmian wpisu.
5. Zarządcy sukcesyjnemu przysługuje uprawnienie do złożenia wniosku o zmianę wpisu obejmującą informację o rezygnacji zarządcy sukcesyjnego i dacie z jaką zarządca sukcesyjny przestał pełnić swą funkcję z powodu rezygnacji.”;
- 5) w art. 31:

a) ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Wpisowi z urzędu do CEIDG podlegają dane i informacje, o których mowa w art. 25 ust. 1 pkt 1 - w zakresie numeru PESEL oraz dodatkowego oznaczenia „w spadku”, jeżeli ustanowiono zarząd sukcesyjny, pkt 2, 3, 10, 13-18b i 20-24 oraz zmiany tych danych i informacji.

2. CEIDG przekazuje drogą elektroniczną niezwłocznie, nie później niż następnego dnia roboczego, informacje wpisane do CEIDG, o których mowa w art. 25 ust. 1 pkt 1 - w zakresie numeru PESEL, pkt 2, 3, 10 i 13-18b, 20-24 oraz zmiany tych danych i informacji oraz informacje, o których mowa w art. 36a ust. 1 pkt 1, do Centralnego Rejestru Podmiotów - Krajowej Ewidencji Podatników, Głównego Urzędu Statystycznego, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego oraz do organów, o których mowa w art. 37 ust. 5.”,

b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. CEIDG przekazuje drogą elektroniczną niezwłocznie, nie później niż następnego dnia roboczego, informacje wpisane do CEIDG, o których mowa w art. 25 ust. 1 pkt 11b - 11d i 18b oraz zmiany tych danych i informacji do Centralnego Rejestru Podmiotów – Krajowej Ewidencji Podatników.”,

c) po ust. 3 dodaje się ust. 3a – 3f w brzmieniu:

„3a. Jeżeli postanowienie o ogłoszeniu upadłości zostało wydane po śmierci przedsiębiorcy, informację, o której mowa w ust. 3 pkt 6 lit. a sąd upadłościowy zgłasza do CEIDG za pośrednictwem formularza dostępnego na stronie internetowej CEIDG niezwłocznie, nie później niż w następnym dniu roboczym od dnia wydania postanowienia o ogłoszeniu upadłości.

3b. Informacje, o których mowa w art. 25 ust. 1 pkt 21 lit. b i c oraz pkt 22-24, sąd zgłasza niezwłocznie do CEIDG za pośrednictwem formularza dostępnego na stronie internetowej CEIDG, nie później niż w następnym dniu roboczym od dnia:

- 1) uprawomocnienia się postanowienia o ograniczeniu lub utracie zdolności do czynności prawnych przez zarządcę sukcesyjnego;
- 2) uprawomocnienia się postanowienia o odwołaniu lub powołaniu zarządcy sukcesyjnego;

- 3) uprawomocnienia się postanowienia o przedłużeniu okresu zarządu sukcesyjnego;
- 4) wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego z powodu uprawomocnienia się postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku albo postanowienia o wydaniu europejskiego poświadczenia spadkowego, jeżeli na jego podstawie spadkobierca albo zapisobierca windykacyjny nabył przedsiębiorstwo w spadku w całości;
- 5) wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego z powodu uprawomocnienia się postanowienia o dziale spadku obejmującym przedsiębiorstwo w spadku.

3c. Informacje, o których mowa w art. 25 ust. 1 pkt 20, pkt 21 lit c i d oraz pkt 22 i 24, notariusz zgłasza niezwłocznie do CEIDG za pośrednictwem formularza dostępnego na stronie internetowej CEIDG, nie później niż następnego dnia roboczego od dnia:

- 1) sporządzenia aktu powołania zarządcy sukcesyjnego;
- 2) sporządzenia aktu odwołania zarządcy sukcesyjnego;
- 3) sporządzenia protokołu rezygnacji zarządcy sukcesyjnego;
- 4) wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego z powodu zarejestrowania aktu poświadczenia dziedziczenia albo zarejestrowania europejskiego poświadczenia spadkowego, na podstawie którego spadkobierca albo zapisobierca windykacyjny nabył przedsiębiorstwo w spadku w całości;
- 5) wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego z powodu nabycia przedsiębiorstwa w spadku przez jedną osobę na podstawie czynności prawnej, dokonanej w formie aktu notarialnego albo w formie pisemnej z podpisami notarialnie poświadczonymi;
- 6) wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego z powodu sporządzenia aktu notarialnego obejmującego dział spadku.

3d. Informacje, o których mowa w art. 25 ust. 1 pkt 24 zarządca sukcesyjny zgłasza niezwłocznie do CEIDG za pośrednictwem formularza dostępnego na stronie internetowej CEIDG, nie później niż w następnym dniu roboczym od dnia wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego z przyczyny wskazanej w art. 58 pkt 1 ustawy z dnia ... o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej.

3e. Udostępnienia informacji, o których mowa w art. 25 ust. 1 pkt 18b oraz pkt 21 lit. a dokonuje się w CEIDG z urzędu po uzyskaniu z rejestru PESEL

danych o śmierci przedsiębiorcy albo zarządcy sukcesyjnego, a jeżeli przedsiębiorca albo zarządca sukcesyjny nie posiadał numeru PESEL - po uzyskaniu wiarygodnych danych o jego śmierci.

3f. Dane zarządcy sukcesyjnego, o którym mowa w ust. 1 pkt 11d, udostępnia się w CEIDG z chwilą wykreślenia zarządcy sukcesyjnego powołanego przez przedsiębiorcę w pierwszej kolejności z przyczyn wskazanych w art. 11 ust. 2 ustawy z dnia ... o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej.”,

d) ust. 5 - 7 otrzymują brzmienie:

„5. Informacje, o których mowa w art. 25 ust. 1 pkt 16-18 oraz pkt 21 lit e, sąd upadłościowy, Krajowy Rejestr Karny albo właściwy organ zgłasza do CEIDG za pośrednictwem formularza dostępnego na stronie internetowej CEIDG, niezwłocznie po uzyskaniu informacji o uprawomocnieniu się orzeczenia:

- 1) o zakazie prowadzenia działalności gospodarczej;
- 2) o zakazie wykonywania określonego zawodu;
- 3) o zakazie prowadzenia działalności związanej z wychowaniem, leczeniem, edukacją małoletnich lub z opieką nad nimi.

6. Krajowy Rejestr Karny zgłasza niezwłocznie do CEIDG za pośrednictwem formularza dostępnego na stronie internetowej CEIDG uzyskane informacje o wykonaniu albo darowaniu środka karnego oraz o uchyleniu środka zabezpieczającego, o którym mowa w art. 25 ust. 1 pkt 16-18 lub pkt 21 lit e, zgłoszonego do CEIDG, a także informacje o usunięciu z Krajowego Rejestru Karnego danych wynikających z orzeczenia zawierającego środek karny albo środek zabezpieczający, o którym mowa w art. 25 ust. 1 pkt 16-18 oraz pkt 21 lit e, zgłoszony do CEIDG.

7. Sąd upadłościowy zgłasza niezwłocznie do CEIDG za pośrednictwem formularza dostępnego na stronie internetowej CEIDG informację o wstrzymaniu wykonania, uchyleniu lub zmianie orzeczenia o zakazie prowadzenia działalności gospodarczej przez przedsiębiorcę albo zarządcę sukcesyjnego.”;

6) w art. 34:

- a) w ust. 5 uchyla się pkt 3,
- b) po ust. 5 dodaje się ust. 5a - 5d w brzmieniu:

„5a. CEIDG wykreśla przedsiębiorcę w terminie dwóch miesięcy od daty zgonu albo znalezienia zwłok przedsiębiorcy, chyba że wpis do CEIDG zawiera

informację o powołaniu zarządcy sukcesyjnego przez przedsiębiorcę albo w tym okresie zarządca sukcesyjny został powołany przez osobę do tego uprawnioną. W razie powołania zarządcy sukcesyjnego wpis do CEIDG jest nadal publikowany wraz z dodatkowym oznaczeniem „w spadku”.

5b. W przypadku zajścia zdarzenia, o którym mowa w art. 25 ust. 1 pkt 21, wykreślenie z CEIDG przedsiębiorcy następuje niezwłocznie, nie później niż w terminie 7 dni od dnia upływu miesiąca od daty wykreślenia zarządcy sukcesyjnego z CEIDG z powodu tego zdarzenia, jeżeli w tym okresie nie powołano kolejnego zarządcy sukcesyjnego.

5c. Wykreślenie z CEIDG przedsiębiorcy następuje niezwłocznie, nie później niż w terminie 7 dni, po dokonaniu zgłoszenia o którym mowa w art. 31 ust. 3a, ust. 3b pkt 4 lub 5, ust. 3c pkt 4-6 lub ust. 3d.

5d. CEIDG wykreśla przedsiębiorcę po upływie dwóch lat od dnia śmierci przedsiębiorcy, chyba że dokonano zgłoszenia, o którym mowa w art. 31 ust. 3b pkt 3. W takim przypadku wykreślenia dokonuje się w terminie wskazanym przez sąd.”,

c) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Do czynności, o których mowa w ust. 5 - 5d, nie stosuje się przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego.”,

d) ust. 8 otrzymuje brzmienie:

„8. CEIDG przekazuje drogą elektroniczną niezwłocznie, nie później niż następnego dnia roboczego od dnia wykreślenia przedsiębiorcy z CEIDG, informacje o dokonaniu wykreślenia, o którym mowa w ust. 5-5d, do Centralnego Rejestru Podmiotów - Krajowej Ewidencji Podatników, Głównego Urzędu Statystycznego, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego oraz do organów, o których mowa w art. 37 ust. 5.”;

7) w art. 35 po ust. 2d dodaje się ust. 2e w brzmieniu:

„2e. Domniemywa się, że zarządca sukcesyjny jest uprawniony do korzystania z nieruchomości pod adresem, o którym mowa w art. 25 ust. 1 pkt 5. Przepisy ust. 2a - 2d stosuje się odpowiednio do zarządcy sukcesyjnego.”;

8) w art. 37:

a) w ust. 2 w pkt 3 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 4 - 6 w brzmieniu:

- „4) o złożeniu wniosku o potwierdzenie możliwości wykonywania przez zarządcę sukcesyjnego decyzji, o której mowa w pkt 1 albo 2, oraz o potwierdzeniu przez organ możliwości wykonywania tej decyzji przez zarządcę sukcesyjnego;
- 5) o przeniesieniu decyzji, o której mowa w pkt 1 albo 2, na następcę prawnego przedsiębiorcy;
- 6) o złożeniu wniosku o zmianę oznaczenia przedsiębiorcy w rejestrze, o którym mowa w pkt 3, w związku ze śmiercią przedsiębiorcy.”,

b) po ust. 5 dodaje się ust. 5a - 5b w brzmieniu:

„5a. W przypadku niezłożenia wniosku, o którym mowa w art. 35 ust. 1 albo art. 39 ust. 1 ustawy z dnia ... o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej, CEIDG wykreśla informację o koncesji, zezwoleniu lub licencji z upływem 7 miesięcy od daty zgonu przedsiębiorcy albo znalezienia zwłok przedsiębiorcy.

5b. W przypadku niezłożenia wniosku oraz oświadczenia, o których mowa w art. 43 ust. 3 ustawy z dnia ... o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej, CEIDG wykreśla informację o wpisie do rejestru działalności regulowanej z upływem 4 miesięcy od daty zgonu przedsiębiorcy albo znalezienia zwłok przedsiębiorcy.”;

9) w art. 60 dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„5. W przypadku śmierci przedsiębiorcy, w okresie ważności promesy nie można odmówić wydania koncesji na wykonywanie działalności gospodarczej określonej w promesie współwłaścicielowi przedsiębiorstwa w spadku w rozumieniu art. 3 ustawy z dnia ... o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej (Dz. U. ...) albo, jeżeli przedsiębiorca był współnikiem spółki cywilnej, innemu współnikowi tej spółki, jeżeli osoba ta przedłoży pisemną zgodę wszystkich pozostałych współwłaścicieli przedsiębiorstwa w spadku na udzielenie mu tej koncesji, chyba że:

- 1) uległy zmianie dane zawarte we wniosku o udzielenie promesy inne niż dane osoby, która złożyła wniosek o udzielenie promesy;
- 2) współwłaściciel przedsiębiorstwa w spadku albo współnik spółki cywilnej, który złożył wniosek o udzielenie koncesji, nie spełnił wszystkich warunków podanych w promesie;

- 3) współwłaściciel przedsiębiorstwa w spadku albo wspólnik spółki cywilnej, który złożył wniosek o udzielenie koncesji, nie spełnia warunków wykonywania działalności objętej koncesją;
  - 4) jest to uzasadnione zagrożeniem obronności lub bezpieczeństwa państwa lub innego ważnego interesu publicznego;
  - 5) zachodzą inne okoliczności, które zgodnie z przepisami ustaw odrębnych, określających warunki określenia promesy, uzasadniają odmowę udzielenia koncesji w okresie ważności promesy.”;
- 10) art. 73 otrzymuje brzmienie:

„Art. 73. Organ prowadzący rejestr działalności regulowanej wykreśla przedsiębiorcę z rejestru na jego wniosek, a także po uzyskaniu informacji z CEIDG albo z Krajowego Rejestru Sądowego o wykreśleniu przedsiębiorcy.”.

Art. 90. W ustawie z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2016 r. poz. 623 oraz z 2017 r. poz. 85 i 1557) po art. 67a dodaje się art. 67b w brzmieniu:

„Art. 67b. 1. Opłatę stałą w kwocie 300 zł pobiera się od wniosku o:

- 1) odwołanie zarządcy sukcesyjnego;
- 2) przedłużenie okresu zarządu sukcesyjnego.

2. Jeżeli wnioski, o których mowa w ust. 1, umieszczone w jednym piśmie lub wraz z innym wnioskiem, opłatę pobiera się od każdego z nich odrębnie.”.

Art. 91. W ustawie z dnia 24 sierpnia 2006 r. o podatku tonazowym (Dz. U. z 2014 r. poz. 511, z 2015 r. poz. 211 oraz z 2016 r. poz. 1948) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 2 w pkt 10 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 11 - 13 w brzmieniu:
„11) przedsiębiorstwie w spadku – rozumie się przez to przedsiębiorstwo w spadku, o którym mowa w ustawie z dnia ... o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej (Dz. U. poz. ....), zwanej dalej „ustawą o zarządzie sukcesyjnym”;
- 12) zarządzie sukcesyjnym – rozumie się przez to zarząd sukcesyjny w rozumieniu ustawy o zarządzie sukcesyjnym;
- 13) zmarłym przedsiębiorcy – rozumie się przez to zmarłego przedsiębiorcę, o którym mowa w art. 1 ustawy o zarządzie sukcesyjnym.”;

2) w art. 3 dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. Jeżeli w okresie opodatkowania zmarł przedsiębiorca żeglugowy, podatnikiem podatku tonażowego w okresie od otwarcia spadku do dnia:

- 1) wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego, albo
- 2) wygaśnięcia uprawnienia do powołania zarządcy sukcesyjnego, jeżeli zarządca sukcesyjny nie został powołany i osoba, o której mowa w art. 14 ustawy o zarządzie sukcesyjnym, dokonała zgłoszenia, o którym mowa w art. 12 ust. 1c ustawy z dnia 13 października 1995 r. o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników (Dz. U. z 2017 r. poz. 869).

– nie dłużej jednak niż do końca okresu opodatkowania, jest przedsiębiorstwo w spadku; przedsiębiorstwo w spadku kontynuuje opodatkowanie podatkiem tonażowym na zasadach, jakie obowiązywały zmarłego przedsiębiorcę.”;

3) w art. 12 dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„5. Przepisy ust. 1, 2 i 4 obowiązane jest stosować odpowiednio przedsiębiorstwo w spadku.”.

Art. 92. W ustawie z dnia 5 grudnia 2008 r. o organizacji rynku rybnego (Dz. U. z 2015 r. poz. 1970, z 2016 r. poz. 1948 oraz z 2017 r. poz. 1273) w art. 16 uchyla się pkt 4.

Art. 93. W ustawie z dnia 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym (Dz. U. z 2017 r. poz. 43, 60 i 937) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 13 w ust. 1 w pkt 13 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 14 w brzmieniu:

„14) będący przedsiębiorstwem w spadku, o którym mowa w ustawie z dnia ..... o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej (Dz.U. poz. ...), w okresie od chwili śmierci przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną do dnia wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego albo do dnia upływu terminu na powołanie zarządcy sukcesyjnego, w przypadku gdy nie ustanowiono zarządu sukcesyjnego, a osoby, o których mowa w art. 14 tej ustawy, dokonały czynności podlegających opodatkowaniu akcyzą lub zaistniał wobec nich stan faktyczny podlegający opodatkowaniu akcyzą, przy czym przedsiębiorstwo w spadku uznaje się za podatnika kontynuującego prowadzenie działalności gospodarczej zmarłego podatnika.”;

2) w art. 14 po ust. 4f dodaje się ust. 4g w brzmieniu:

„4g. Organami podatkowymi właściwymi miejscowo dla przedsiębiorstwa w spadku, o którym mowa w art. 13 ust. 1 pkt 14, są naczelnik urzędu skarbowego, naczelnik urzędu celno-skarbowego oraz dyrektor izby administracji skarbowej, którzy byli właściwi dla zmarłego przedsiębiorcy.”;

3) w art. 15 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Organami właściwymi w zakresie spraw dotyczących znaków akcyzy są naczelnik urzędu skarbowego i dyrektor izby administracji skarbowej, wyznaczeni przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych, zwani dalej odpowiednio „właściwym naczelnikiem urzędu skarbowego w sprawach znaków akcyzy” oraz „właściwym dyrektorem izby administracji skarbowej w sprawach znaków akcyzy” , których właściwość miejscową ustala się ze względu na adres siedziby lub zamieszkania podmiotu obowiązującego do oznaczania wyrobów akcyzowych znakami akcyzy. W przypadku przedsiębiorstwa w spadku, o którym mowa w art. 13 ust. 1 pkt 14, organami właściwymi w zakresie spraw dotyczących znaków akcyzy są naczelnik urzędu skarbowego i dyrektor izby administracji skarbowej, którzy byli właściwi dla zmarłego przedsiębiorcy.”;

4) w art. 16:

a) w ust. 4 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:

„W przypadku śmierci przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną i kontynuowania działalności po jego śmierci, obowiązującym do zgłoszenia zmiany jest:

- 1) zarządca sukcesyjny, w przypadku gdy zarząd sukcesyjny został ustanowiony z chwilą śmierci przedsiębiorcy ;
- 2) osoba, o której mowa w art. 14 ustawy z dnia .....o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej, w przypadku gdy zarząd sukcesyjny nie został ustanowiony z chwilą śmierci przedsiębiorcy.”,

b) po ust. 4a dodaje się ust. 4b i 4c w brzmieniu:

„4b W przypadku przejęcia praw i obowiązków pośredniczącego podmiotu węglowego lub pośredniczącego podmiotu gazowego oraz zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej, informację, o której mowa w ust. 4a składa następca prawny pośredniczącego podmiotu węglowego lub pośredniczącego podmiotu gazowego lub inne osoby, które przejęły jego prawa i obowiązki, w terminie, o którym mowa w ust. 4a.

4c. W przypadku śmierci pośredniczącego podmiotu węglowego lub pośredniczącego podmiotu gazowego będącego osobą fizyczną wykonującą działalność gospodarczą, jeżeli z chwilą jego śmierci nie został ustanowiony zarząd sukcesyjny, o którym mowa w ustawie z dnia ..... o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej, następcą prawnym pośredniczącego podmiotu węglowego lub pośredniczącego podmiotu gazowego:

- 1) informuje właściwego naczelnika urzędu skarbowego o śmierci pośredniczącego podmiotu węglowego lub pośredniczącego podmiotu gazowego, w terminie 7 dni od dnia zaistnienia tego zdarzenia;
- 2) składa informację o zaprzestaniu prowadzenia działalności, jeżeli nie zostanie ustanowiony zarząd sukcesyjny, zgodnie z ustawą z dnia ..... o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej, nie później niż w terminie 7 dni od dnia wygaśnięcia terminu do powołania zarządcy sukcesyjnego, o którym mowa w art. 12 ust. 10 tej ustawy.”;

5) w art. 19 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. W przypadku śmierci podmiotu zarejestrowanego będącego osobą fizyczną wykonującą działalność gospodarczą, jeżeli z chwilą jego śmierci nie został ustanowiony zarząd sukcesyjny, o którym mowa w ustawie z dnia ..... o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej, następcą prawnym podmiotu zarejestrowanego:

- 1) informuje właściwego naczelnika urzędu skarbowego o śmierci podmiotu zarejestrowanego, w terminie 7 dni od dnia zaistnienia tego zdarzenia;
- 2) składa zgłoszenie o zaprzestaniu prowadzenia działalności, jeżeli nie zostanie ustanowiony zarząd sukcesyjny, zgodnie z ustawą z dnia ..... o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej, nie później niż w terminie 7 dni od dnia wygaśnięcia terminu do powołania zarządcy sukcesyjnego, o którym mowa w art. 12 ust. 10 tej ustawy.”;

6) w art. 20f ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. Zmiana polegająca na:

- 1) wstąpieniu, na podstawie ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa, następcy prawnego lub podmiotu przekształconego w prawa lub obowiązki przewidziane w przepisach prawa podatkowego pośredniczącego podmiotu tytoniowego,

- 2) wykonywaniu działalności na podstawie decyzji o wpisie do rejestru pośredniczących podmiotów tytoniowych, którą posiadał zmarły przedsiębiorca, na zasadach, o których mowa w art. 84a,
- 3) wstąpieniu jednego z następców prawnych w prawa i obowiązki wynikające z decyzji o wpisie do rejestru pośredniczących podmiotów tytoniowych, o którym mowa w art. 84e

– nie wymaga wykreślenia dotychczasowego pośredniczącego podmiotu tytoniowego z rejestru pośredniczących podmiotów tytoniowych i wpisania do tego rejestru jego następcy prawnego lub podmiotu przekształconego albo przedsiębiorstwa w spadku lub następcy prawnego. Zmiana ta wymaga dokonania zmiany wpisu do rejestru.”;

- 7) w art. 49 ust. 10 otrzymuje brzmienie:

„10. Zmiana miejsca prowadzenia składu podatkowego lub podmiotu prowadzącego skład podatkowy wymaga uzyskania nowego zezwolenia na prowadzenie składu podatkowego, z wyłączeniem:

- 1) następców prawnych lub podmiotów przekształconych w przypadkach wstąpienia przez nich w przewidziane w przepisach prawa podatkowego prawa lub prawa i obowiązki, określonych w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa;
- 2) wykonywania działalności na podstawie zezwolenia na prowadzenie składu podatkowego, które posiadał zmarły przedsiębiorca, na zasadach o których mowa w art. 84a;
- 3) wstąpienia jednego z następców prawnych zmarłego przedsiębiorcy w prawa i obowiązki wynikające z zezwolenia na prowadzenie składu podatkowego, na zasadach, o których mowa w art. 84e.”;

- 8) w art. 54 ust. 8 otrzymuje brzmienie:

„8. Zmiana podmiotu prowadzącego skład podatkowy lub miejsca prowadzenia składu podatkowego, którego dotyczy zezwolenie wyprowadzenia, lub podatnika, o którym mowa w art. 13 ust. 3, wymaga uzyskania nowego zezwolenia wyprowadzenia, z wyłączeniem:

- 1) następców prawnych lub podmiotów przekształconych w przypadkach wstąpienia przez nich w przewidziane w przepisach prawa podatkowego prawa lub prawa i obowiązki, określonych w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa;

- 2) wykonywania działalności na podstawie zezwolenia wyprowadzenia, które posiadał zmarły przedsiębiorca, na zasadach, o których mowa w art. 84a;
  - 3) wstąpienia jednego z następców prawnych zmarłego przedsiębiorcy w prawa i obowiązki wynikające z zezwolenia wyprowadzenia, na zasadach, o których mowa w art. 84e.”;
- 9) w art. 56 ust. 9 otrzymuje brzmienie:
- „9. Zmiana podmiotu prowadzącego działalność jako podmiot pośredniczący wymaga uzyskania nowego zezwolenia na prowadzenie działalności jako podmiot pośredniczący, z wyłączeniem:
- 1) następców prawnych lub podmiotów przekształconych w przypadkach wstąpienia przez nich w przewidziane w przepisach prawa podatkowego prawa lub prawa i obowiązki, określonych w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa;
  - 2) wykonywania działalności na podstawie zezwolenia na prowadzenie działalności jako podmiot pośredniczący, które posiadał zmarły przedsiębiorca, na zasadach, o których mowa w art. 84a;
  - 3) wstąpienia jednego z następców prawnych zmarłego przedsiębiorcy w prawa i obowiązki wynikające z zezwolenia na prowadzenie działalności jako podmiot pośredniczący, na zasadach, o których mowa w art. 84e.”;
- 10) w art. 57 ust. 9 otrzymuje brzmienie:
- „9. Zmiana miejsca odbioru wyrobów akcyzowych lub zarejestrowanego odbiorcy wymaga uzyskania nowego zezwolenia na nabywanie wyrobów akcyzowych jako zarejestrowany odbiorca lub nowego zezwolenia na jednorazowe nabycie wyrobów akcyzowych jako zarejestrowany odbiorca, z wyłączeniem:
- 1) następców prawnych lub podmiotów przekształconych w przypadkach wstąpienia przez nich w przewidziane w przepisach prawa podatkowego prawa lub prawa i obowiązki, określonych w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa;
  - 2) wykonywania działalności na podstawie zezwolenia na nabywanie wyrobów akcyzowych jako zarejestrowany odbiorca, które posiadał zmarły przedsiębiorca, na zasadach, o których mowa w art. 84a;

- 3) wstąpienia jednego z następców prawnych zmarłego przedsiębiorcy w prawa i obowiązki wynikające z zezwolenia na nabywanie wyrobów akcyzowych jako zarejestrowany odbiorca, na zasadach, o których mowa w art. 84e.”;

11) w art. 62a ust. 8 otrzymuje brzmienie:

„8. Zmiana zarejestrowanego wysyłającego wymaga uzyskania nowego zezwolenia na wysyłanie wyrobów akcyzowych jako zarejestrowany wysyłający, z wyłączeniem:

- 1) następców prawnych lub podmiotów przekształconych w przypadkach wstąpienia przez nich w przewidziane w przepisach prawa podatkowego prawa lub prawa i obowiązki, określonych w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa;
- 2) wykonywania działalności na podstawie zezwolenia na wysyłanie wyrobów akcyzowych jako zarejestrowany wysyłający, które posiadał zmarły przedsiębiorca, na zasadach, o których mowa w art. 84a;
- 3) wstąpienia jednego z następców prawnych zmarłego przedsiębiorcy w prawa i obowiązki wynikające z zezwolenia na wysyłanie wyrobów akcyzowych jako zarejestrowany wysyłający, na zasadach, o których mowa w art. 84e.”;

12) w art. 64 po ust. 1a dodaje się ust. 1b w brzmieniu:

„1b. W przypadku przedsiębiorstwa w spadku, o którym mowa w art. 13 ust. 1 pkt 14, przy ocenie spełnienia warunku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 uwzględnia się również okres, w którym procedura zawieszenia poboru akcyzy była stosowana przez zmarłego przedsiębiorcę.”;

13) w art. 81 ust. 8 otrzymuje brzmienie:

„8. Zmiana przedstawiciela podatkowego lub sprzedawcy określonych w zezwoleniu na wykonywanie czynności w charakterze przedstawiciela podatkowego wymaga uzyskania nowego zezwolenia, z wyłączeniem:

- 1) następców prawnych lub podmiotów przekształconych w przypadkach wstąpienia przez nich w przewidziane w przepisach prawa podatkowego prawa lub prawa i obowiązki, określonych w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa;
- 2) wykonywania działalności na podstawie zezwolenia na wykonywanie czynności w charakterze przedstawiciela podatkowego, które posiadał zmarły przedsiębiorca, na zasadach, o których mowa w art. 84a;

- 3) wstąpienia jednego z następców prawnych zmarłego przedsiębiorcy w prawa i obowiązki wynikające z zezwolenia na wykonywanie czynności w charakterze przedstawiciela podatkowego, na zasadach, o których mowa w art. 84e.”;
- 14) w dziale III, po rozdziale 8 dodaje się rozdział 8a w brzmieniu:

„Rozdział 8a

Przepisy szczególne dotyczące przedsiębiorstwa w spadku

Art. 84a. W przypadku przedsiębiorstwa w spadku nie wygasają decyzje oraz zezwolenia akcyzowe, o których mowa w art. 20a ust. 4, art. 64 ust. 3, art. 65 ust. 8 oraz art. 84 ust. 1, które posiadał zmarły przedsiębiorca, jeżeli:

- 1) zarząd sukcesyjny został ustanowiony z chwilą śmierci przedsiębiorcy, który posiadał decyzję lub zezwolenie akcyzowe;
- 2) po śmierci przedsiębiorcy, który posiadał decyzję lub zezwolenie akcyzowe zostanie zapewniona ciągłość zarządu sukcesyjnego;
- 3) przedsiębiorstwo w spadku, zarządca sukcesyjny, następcy zmarłego przedsiębiorcy oraz małżonek zmarłego przedsiębiorcy spełniają warunki określone w art. 84b - 84d;
- 4) zarządca sukcesyjny złoży wniosek o zmianę decyzji lub zezwolenia akcyzowego, w terminie 7 dni od dnia śmierci przedsiębiorcy, poprzez dodanie do dotychczasowej nazwy posiadacza decyzji lub zezwolenia oznaczenia „w spadku”;
- 5) zmarły przedsiębiorca posiadał miejsce zamieszkania lub siedzibę na terytorium kraju, w przypadku decyzji, o których mowa w art. 20a ust. 4.

Art. 84b. 1. W przypadku przedsiębiorstwa w spadku może być wykonywana działalność w zakresie podatku akcyzowego na podstawie zezwolenia akcyzowego, które posiadał zmarły przedsiębiorca, jeżeli:

- 1) przedsiębiorstwo w spadku spełnia łącznie następujące warunki:
  - a) w przypadku zezwolenia na prowadzenie składu podatkowego – prowadzi co najmniej jeden rodzaj działalności polegającej na produkcji, przeładowywaniu lub magazynowaniu wyrobów akcyzowych, w tym będących własnością innych podmiotów,
  - b) jest podatnikiem podatku od towarów i usług, z wyłączeniem zezwolenia na prowadzenie składu podatkowego, o którym mowa w art. 48 ust. 2,

- c) nie posiada zaległości z tytułu cła i podatków stanowiących dochód budżetu państwa oraz nie jest prowadzone z jego majątku postępowanie egzekucyjne,
  - d) złoży zabezpieczenie akcyzowe, z zastrzeżeniem art. 64 ust. 1,
  - e) nie zostało cofnięte ze względu na naruszenie przepisów prawa, żadne z udzielonych mu zezwoleń, o których mowa w art. 84 ust. 1, jak również koncesja lub zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej ani nie została wydana decyzja o zakazie wykonywania przez nie działalności regulowanej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, w zakresie wyrobów akcyzowych,
  - f) nie posiada, jako płatnik, zaległości z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne;
- 2) zarządca sukcesyjny spełnia łącznie następujące warunki:
- a) nie został skazany prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo przeciwko wiarygodności dokumentów, przeciwko mieniu, przeciwko obrotowi gospodarczemu, przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi lub przestępstwo skarbowe,
  - b) w przypadku zezwolenia na prowadzenie składu podatkowego lub zezwolenia na nabywanie wyrobów akcyzowych jako zarejestrowany odbiorca – posiada tytuł prawny do korzystania z miejsca, w którym prowadzony jest skład podatkowy lub znajduje się miejsce przeznaczone do odbierania wyrobów akcyzowych, jeżeli tytułem prawnym jest umowa zawarta przez zmarłego przedsiębiorcę, w miejsce którego wstąpił zarządca sukcesyjny,
  - c) nie zostało cofnięte, ze względu na naruszenie przepisów prawa, żadne z udzielonych mu zezwoleń, o których mowa w art. 84 ust. 1, jak również koncesja lub zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej ani nie została wydana decyzja o zakazie wykonywania działalności regulowanej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, w zakresie wyrobów akcyzowych,
  - d) nie jest prowadzone z jego majątku postępowanie egzekucyjne w związku z działalnością prowadzoną przy użyciu przedsiębiorstwa w spadku;
- 3) nie jest prowadzone wobec żadnego z następców prawnych zmarłego przedsiębiorcy lub małżonka przedsiębiorcy postępowanie egzekucyjne, w związku z działalnością prowadzoną przy użyciu przedsiębiorstwa w spadku.

Art. 84c. W przypadku przedsiębiorstwa w spadku może być wykonywana działalność w zakresie podatku akcyzowego na podstawie decyzji o wpisie do rejestru pośredniczących podmiotów tytoniowych, którą posiadał zmarły przedsiębiorca, jeżeli:

- 1) przedsiębiorstwo w spadku spełnia łącznie następujące warunki:
  - a) nie posiada zaległości z tytułu cła i podatków stanowiących dochód budżetu państwa oraz nie jest prowadzone z jego majątku postępowanie egzekucyjne,
  - b) złoży zabezpieczenie akcyzowe,
  - c) nie zostało cofnięte, ze względu na naruszenie przepisów prawa któregokolwiek z udzielonych mu zezwoleń, o których mowa w art. 84 ust. 1, jak również koncesja lub zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej ani nie została wydana decyzja o zakazie wykonywania działalności regulowanej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, w zakresie wyrobów akcyzowych,
  - d) nie posiada, jako płatnik, zaległości z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne;
- 2) zarządca sukcesyjny spełnia łącznie następujące warunki:
  - a) nie został skazany prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo przeciwko wiarygodności dokumentów, przeciwko mieniu, przeciwko obrotowi gospodarczemu, przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi lub przestępstwo skarbowe,
  - b) nie zostało cofnięte, ze względu na naruszenie przepisów prawa któregokolwiek z udzielonych mu zezwoleń, o których mowa w art. 84 ust. 1, jak również koncesja lub zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej ani nie została wydana decyzja o zakazie wykonywania działalności regulowanej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, w zakresie wyrobów akcyzowych,
  - c) nie jest prowadzone z jego majątku postępowanie egzekucyjne w związku z działalnością prowadzoną przy użyciu przedsiębiorstwa w spadku;
- 3) nie jest prowadzone wobec żadnego z następców prawnych zmarłego przedsiębiorcy lub małżonka przedsiębiorcy postępowanie egzekucyjne, w związku z działalnością prowadzoną przy użyciu przedsiębiorstwa w spadku.

Art. 84d. 1. W przypadku przedsiębiorstwa w spadku może być stosowane zwolnienie z obowiązku złożenia zabezpieczenia akcyzowego, jeżeli:

- 1) przedsiębiorstwo w spadku spełnia następujące warunki:
  - a) jego sytuacja finansowa i posiadany majątek zapewniają wywiązywanie się ze zobowiązań podatkowych oraz obowiązku zapłaty opłaty paliwowej,
  - b) nie posiada zaległości z tytułu cła, podatków stanowiących dochód budżetu państwa, opłaty paliwowej oraz nie jest prowadzone z jego majątku postępowanie egzekucyjne,
  - c) zobowiązało się do zapłacenia, na pierwsze pisemne żądanie właściwego naczelnika urzędu skarbowego, kwoty akcyzy oraz kwoty opłaty paliwowej, przypadających do zapłaty z tytułu powstania zobowiązania podatkowego oraz obowiązku zapłaty opłaty paliwowej,
  - d) nie posiada, jako płatnik, zaległości z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne;
- 2) zarządca sukcesyjny spełnia następujące warunki:
  - a) posiada miejsce zamieszkania na terytorium kraju,
  - b) nie jest prowadzone z jego majątku postępowanie egzekucyjne w związku z działalnością prowadzoną przy użyciu przedsiębiorstwa w spadku;
- 3) nie jest prowadzone wobec żadnego z następców prawnych zmarłego przedsiębiorcy lub małżonka przedsiębiorcy postępowanie egzekucyjne, w związku z działalnością prowadzoną przy użyciu przedsiębiorstwa w spadku.

2. W przypadku przedsiębiorstwa w spadku może być stosowana zgoda na złożenie zabezpieczenia ryczałtowego, jeżeli:

- 1) przedsiębiorstwo w spadku spełnia następujące warunki:
  - a) jego sytuacja finansowa i majątek zapewniają wywiązywanie się ze zobowiązań podatkowych oraz obowiązku zapłaty opłaty paliwowej,
  - b) nie posiada zaległości z tytułu cła, podatków stanowiących dochód budżetu państwa, opłaty paliwowej oraz nie jest prowadzone z jego majątku postępowanie egzekucyjne,
  - c) nie posiada, jako płatnik, zaległości z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne;
- 2) zarządca sukcesyjny spełnia następujące warunki:
  - a) posiada miejsce zamieszkania na terytorium kraju,

- b) nie jest prowadzone z jego majątku postępowanie egzekucyjne w związku z działalnością prowadzoną przy użyciu przedsiębiorstwa w spadku;
- 3) nie jest prowadzone wobec żadnego z następców prawnych zmarłego przedsiębiorcy lub małżonka przedsiębiorcy postępowanie egzekucyjne, w związku z działalnością prowadzoną przy użyciu przedsiębiorstwa w spadku.

Art. 84e. 1. W trakcie trwania zarządu sukcesyjnego, na wniosek zarządcy sukcesyjnego, za pisemną zgodą następców prawnych zmarłego przedsiębiorcy, właściwy naczelnik urzędu skarbowego zmienia decyzję lub zezwolenie akcyzowe, o których mowa w art. 20a ust. 4, art. 64 ust. 3, art. 65 ust. 8 oraz art. 84 ust. 1, poprzez zmianę podmiotu posiadającego decyzję lub zezwolenie akcyzowe z przedsiębiorstwa w spadku na jednego z następców prawnych, pod warunkiem, że ten następca prawny zapewnia spełnienie warunków wymaganych do uzyskania tej decyzji lub zezwolenia.

2. Z dniem, w którym stała się wykonalna decyzja zmieniająca decyzję lub zezwolenie, o których mowa w art. 20a ust. 4, art. 64 ust. 3, art. 65 ust. 8 lub art. 84 ust. 1, następca prawny wskazany w tej decyzji lub zezwoleniu wstępuje w prawa i obowiązki wynikające ze zmienionej decyzji lub zmienionego zezwolenia akcyzowego.

Art. 84f. W przypadku gdy za życia przedsiębiorcy zaistniała przesłanka do wydania decyzji o wykreśleniu pośredniczącego podmiotu tytoniowego z rejestru pośredniczących podmiotów tytoniowych, cofnięcia decyzji lub zezwolenia akcyzowego, o których mowa w art. 64 ust. 3, art. 65 ust. 8 oraz art. 84 ust. 1, a nie została wydana decyzja o wykreśleniu albo decyzja lub zezwolenie nie zostało cofnięte za życia przedsiębiorcy, właściwy naczelnik urzędu skarbowego wydaje decyzję o wykreśleniu albo cofa decyzję lub zezwolenie w stosunku do przedsiębiorstwa w spadku lub następcy prawnego przedsiębiorcy, któremu przysługują prawa i obowiązki wynikające z tej decyzji lub tego zezwolenia.”;

15) w art. 130:

- a) po ustępie 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. W przypadku śmierci przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną, w posiadanie z mocy prawa znaków akcyzy, które otrzymał zmarły przedsiębiorca wchodzi:

- 1) przedsiębiorstwo w spadku, w przypadku gdy zarząd sukcesyjny został ustanowiony chwilą śmierci przedsiębiorcy;

- 2) osoba, o której mowa w art. 14 ustawy z dnia .... o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej, która dokonuje czynności, o których mowa w art. 13 tej ustawy, w przypadku, gdy zarząd sukcesyjny nie został ustanowiony z chwilą śmierci przedsiębiorcy.”,
- b) ust. 5 otrzymuje brzmienie:
- „5. Znaki akcyzy mogą być przekazane:
- 1) następcom prawnym lub podmiotom przekształconym w przypadkach wstąpienia przez nich w przewidziane w przepisach prawa podatkowego prawa lub prawa i obowiązki, określonych w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa;
  - 2) jednemu z następców prawnych zmarłego przedsiębiorcy, który wstąpił w prawa i obowiązki wynikające z decyzji oraz zezwoleń, o których mowa odpowiednio w art. 20a ust. 4 oraz art. 84 ust. 1, na zasadach, o których mowa w art. 84e;
  - 3) przedsiębiorstwu w spadku przez osoby, o których mowa w art. 14 ustawy z dnia... o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej, wykonujące czynności o których mowa w art. 13 tej ustawy, w przypadku ustanowienia zarządu sukcesyjnego po śmierci przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną.”,
- c) ust. 6 otrzymuje brzmienie:
- „6. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, tryb przekazania znaków akcyzy:
- 1) następcom prawnym lub podmiotom przekształconym w przypadkach wstąpienia przez nich w przewidziane w przepisach prawa podatkowego prawa lub prawa i obowiązki, określonych w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa;
  - 2) jednemu z następców prawnych zmarłego przedsiębiorcy, który wstąpił w prawa i obowiązki wynikające z decyzji oraz zezwoleń, o których mowa odpowiednio w art. 20a ust. 4 oraz art. 84 ust. 1, na zasadach, o których mowa w art. 84e;
  - 3) przedsiębiorstwu w spadku przez osoby, o których mowa w art. 14 ustawy z dnia... o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej, wykonujące czynności o których mowa w art. 13 tej ustawy, w przypadku

ustanowienia zarządu sukcesyjnego po śmierci przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną uwzględniając konieczność kontroli nad przekazaniem znaków akcyzy oraz identyfikacji rodzaju i liczby przekazywanych znaków akcyzy.”.

Art. 94. W ustawie z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1910, z późn. zm.²³⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Celem kas, z zastrzeżeniem art. 13aa, jest gromadzenie środków pieniężnych wyłącznie swoich członków, udzielanie im pożyczek i kredytów, przeprowadzanie na ich zlecenie rozliczeń finansowych oraz pośredniczenie przy zawieraniu umów ubezpieczenia na zasadach określonych w ustawie z dnia 22 maja 2003 r. o pośrednictwie ubezpieczeniowym (Dz.U. z 2016 r. poz. 2077 oraz z 2017 r. poz. 60).”;

2) po art. 13a dodaje się art. 13aa w brzmieniu

„Art. 13aa. 1. Kasa prowadzi rachunek związany z działalnością gospodarczą po śmierci przedsiębiorcy, jeżeli został ustanowiony zarząd sukcesyjny w rozumieniu ustawy z dnia ... o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej (Dz. U. poz. ...).

2. W okresie od dnia ustanowienia do dnia wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego dostęp do środków zgromadzonych na rachunku, o którym mowa w ust. 1, oraz prawo do wydawania dyspozycji przysługują zarządcy sukcesyjnemu.

3. Zarządca sukcesyjny niezwłocznie informuje kasę o osobach, które go powołały, a także o osobach, które uzyskały tytuł prawny do spadku po członku kasy.”;

3) w art. 13d w ust. 1 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„1. Kasa jest obowiązana udzielić członkowi kasy albo osobie, która uzyskała tytuł prawny do spadku po członku kasy lub zarządcy sukcesyjnemu, zbiorczej informacji o:”.

Art. 95. W ustawie z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 471 z późn. zm.²⁴⁾) w art. 71 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Podatnikiem podatku od gier jest osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej, w tym przedsiębiorstwo w spadku w

---

²³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 1948 i 1997 oraz z 2017 r. poz. 60, 85, 245, 768 i 1089.

²⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 1948 i 2260 oraz z 2017 r. poz. 88, 379 i 1089.

rozumieniu ustawy z dnia ... o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej (Dz. U. poz. ...), w przypadku gdy ustanowiono zarząd sukcesyjny, w okresie od otwarcia spadku do dnia wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego, która urządza gry hazardowe na podstawie udzielonej koncesji lub udzielonego zezwolenia, z wyłączeniem loterii promocyjnych, podmiot urządzający gry objęte monopolem państwa oraz uczestnik turnieju gry w pokera organizowanego przez podmiot posiadający koncesję na prowadzenie kasyna gry.”.

Art. 96. W ustawie z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1638, 1948 i 2260) w art. 108 po ust. 1 pkt 7 otrzymuje brzmienie:

„7) skreślenia lekarza z listy członków okręgowej izby lekarskiej z przyczyn określonych w art. 7 pkt 5 ustawy z dnia 2 grudnia 2009 r. o izbach lekarskich (Dz.U. z 2016 r. poz. 522) albo wygaśnięcia prawa wykonywania zawodu pielęgniarki z przyczyn określonych w art. 42 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz.U. z 2016 r. poz. 1251) - w przypadku indywidualnej praktyki zawodowej.”.

Art. 97. W ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2016 r. poz. 1131 i 1991 oraz z 2017 r. poz. 60) w art. 38 w ust. 1 uchyla się pkt 3.

Art. 98. W ustawie z dnia 6 lipca 2016 r. o aktywizacji przemysłu okrętowego i przemysłów komplementarnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1206 i 1948) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 2 w ust. 1 w pkt 5 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 6 – 8 w brzmieniu:
  - „6) przedsiębiorstwie w spadku – oznacza to przedsiębiorstwo w spadku, o którym mowa w ustawie z dnia ... r. o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej (Dz. U. poz. ....), zwanej dalej „ustawą o zarządzie sukcesyjnym”;
  - 7) zarządzie sukcesyjnym – oznacza to to zarząd sukcesyjny w rozumieniu ustawy o zarządzie sukcesyjnym;
  - 8) zmarłym przedsiębiorcy – oznacza to zmarłego przedsiębiorcę, o którym mowa w art. 1 ustawy o zarządzie sukcesyjnym.”;
- 2) w art. 8 dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. Jeżeli w okresie opodatkowania zmarł przedsiębiorca okrętowy, podatnikiem zryczałtowanego podatku w okresie od otwarcia spadku do dnia:

- 1) wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego, albo
- 2) wygaśnięcia uprawnienia do powołania zarządcy sukcesyjnego, jeżeli zarządca sukcesyjny nie został powołany i osoba, o której mowa w art. 14 ustawy o zarządzie sukcesyjnym, dokonała zgłoszenia, o którym mowa w art. 12 ust. 1c ustawy z dnia 13 października 1995 r. o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników (Dz. U. z 2017 r. poz. 869)
– nie dłużej jednak niż do końca okresu opodatkowania, jest przedsiębiorstwo w spadku; przedsiębiorstwo w spadku kontynuuje opodatkowanie zryczałtowanym podatkiem na zasadach, jakie obowiązywały zmarłego przedsiębiorcę.”;
- 3) po art. 13 dodaje się art. 13a w brzmieniu:
„Art. 13a. Przepisy art. 9, 10, 11 i 13 obowiązane jest stosować odpowiednio przedsiębiorstwo w spadku.”.

DZIAŁ IV

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 99. Ustawę stosuje się, jeżeli śmierć przedsiębiorcy nastąpiła po dniu wejścia ustawy w życie.

Art. 100. Do umów zawartych przez przedsiębiorcę przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy przepisy art. 28 stosuje się od dnia 1 września 2018 r.

Art. 101. Do umów o pracę zawartych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy ustaw zmienianych w art. 65 i art. 78 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 102. Przepisy ustaw zmienianych w art. 61, art. 63 i art. 64, art. 74 i art. 83 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 103. Przepisy ustawy zmienianej w art. 66, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się do nabycia, które nastąpiło od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 104. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 czerwca 2018 r.